Hec est obscura sapientum vera figura

In qua profunda fiat ista terminata / Que fallit stultos sua per [illegible] multos

[illegible]

[illegible]

Corpus solubile [illegible]
Invenies [illegible] unica aqua [illegible]
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] ignea [illegible]

[illegible] humanam [illegible] lingua
[illegible]

Beatus Ciprianus ait Incipienti cum coniunxerit has res s. aquam prudentem ... vero eris ut masculum cum femina / ut regem cum regina / i. solem cum luna lucida / tunc cepebis nobis nigredo / ita quod totum erit nigrum. Custodite hanc rem vilem quam ex ea fit opus nobile Cum eius sole / et sorore eius s. luna. testatur gradus vere prudentes et non per aliquod aliud ex viis suis i. metallis aliis / Ergo n. s. sol. sunt sicut semen seminati / quia quodlibet individuum multiplicat formam sue speciei et non alterius generis vel diuersi etc. + et h. e. illud / quod philosophi vocaverunt saturnum i. plumbum nigrum /

Ad bonam pastam vtaris aqua et marina (farina)
Necnon fermento modo simili lapide vero
Hec tria reperies dictis consimiles
Est in mercurio secretum reliquis nullis
Mortificat sese sulphur et viuificat se
Nam metallorum auctorum extrahit origo
Ex quibus constat et resoluentur in illa
Vnius principium hic constat et est mediator
Extrahit induit animam suo corpore figit
Intricescit [illegible] / tribuit bonum tibi pondus
Efficitur tale cum permiscetur et ipse
Qualia mercurio tu sermas talia vertes
In quo dum moritur sol sanctum dare fecit.

sitates tollit de corpe / de quo cantat / horridas
nre ment purga tenebras / attende lume sen
sibus et pphta / sunt eis dnyp tota nocte in il
luminaton ignis / et tuc noyp sicut dies illuiabit.
et Semor / et facit ome nigru albu / et ome
album rubeum / qz aqua dealbat / et ignis ill
umiat Nam lutz in colore ut rubinus p animas
tingente / quia acquisiuit ex virtute ignis / ppt
ter h. ignis dicit tinctor / vn in li. Go. vides mi
rabile lume in tenebris / et in T. phorn scribit /
Cz si nubes / supficiem dealbaverit / ptul dubio
coru intima dealbabunt Et Moriens ait Jam
abstulimus nigru / et fecimus album / cu sale et a
natron v cu spu ¶ Quinto / sepat puru ab
impuro / qn omia acciden aie remonet / que st
vapores sz odores mali / sicut d. / qz Ignis sepat
ethrogenea / et cumlat homogenia / ob hoc pphta
Igne me examinasti / et no est inventa in me in
iquitas / et idem / Transiuimus p ignem et aqm
Edixisti nos in requiem et refrigerium / Et hinc
sepabis spissum a subtili / terram ab igne / Alfi
dius Terra liquefit / et in aqm vertit / aqua li
quefit et in aerem vrtit / aer liquefit et in igne
vertit / Vnp h. d. Rasis / qz p ste ppatois opa /
ptedit quedam reru pmificato / que a quibusda
amistrato ul mudificato nuncupat / a quibusda
rtificato / a quibusda ablutio / ul sepatio nicu
patur / Ipe enim spus / qui e septiformis in

inere / puriores partes / separat ab impuris / ut
abiectis impuris partibus / opus tuum puris comple
atur / et hanc quintam virtutem / innuit hermes
in suo secreto cum dicit Separabis terram ab igne /
subtile a spisso suaviter etc. ¶ Sexta / infima
exaltat / quia profundam animam et occultam in
visceribus terre / ad faciem ducit / de quo propheta
Qui eduxit vinctos in fortitudine sua / Item. Edu
xisti animam meam ex inferno inferiori / et ysa
yas Spiritus domini levavit me / et philosophi Quicumque
occultum fecerit manifestum / totum opus novit / Et
qui noverit nostrum cambar [filius] hic noster philosophus est / Mori
enes qui animam sursum levaverit / eius colores
videbit Et Alfidius Nisi hic vapor ascenderit
nil habebis / eo quod per ipsum / et cum ipso / et in ipso
totum opus fit ¶ Septimo et ultimo / inspirat
quia suo flatu / corpus terreum / spirituale facit / de quo
canitur Tu aspirando das spirituales esse homines
Salomon Spiritus domini replevit orbem terrarum
et propheta Et spiritu oris eius / omnis virtus eorum
et Rasis in libro lumen luminum Non potest gravia / in levium
consortio levigari / nec levia nisi gravatorum terminum
ad yma detrudi / et in Turba facite corpora
incorporea / et fixum volatile / hec autem omnia / in eo
spiritu peraguntur / et adimplentur / quia ipse solus est / qui
potest facere mundum / de immundo recepto semine / Nonne
dicit scriptura / lavamini in eo / et mundi estote Et
ad Naaman [Syrum] dictum est Vade et lavare septies in

Iordane et mundaberis / Nam ipe est vnu baptisma / in ablucon peccorum / ut fides et ppha testant / Qui habet aures audiendi audiat / quid dicat spus doctrine / filys disciplne de spu septiformis v'tute / quo omnes implet scriptura / q° phi insinuant hys verbis / distilla (1. semel) septies / et sepasti ab humidi^te. corrumpente /.

De domo thaumnia qua sapia fudauit sup petram · c · 10 ·

Sapiencia edificauit sibi domum / qua qs introierit saluabit^r / et pastua inueniet teste ppha / Inebriabu^r ab uber^te. domus tue / q° melior e dies vna in atrys eius / sup milia / O qm bti qui hitant in domo hac / In ea namq qui petit accipit / et qui querit inuenit / et pulsanti apietur / Nam sapia stat ad

Hic nam patet / 9d qs latet / omib hys figuris
Et anime / ego dico / Senior in scripturis

1.X

hostium dicens / Ecce sto ad hostium et pulso / si quis
audierit vocem meam / et aperuerit ianuam / in-
troibo ad illum / et ipse ad me / et saciabor cum
illo / et ipse mecum / O quam magna multitudo
dulcedinis tue / quam abscondisti introeuntibus
domum hanc / quam oculus non vidit / nec auris audi-
vit / nec in cor hominis ascendit / Domum hanc re-
serantibus / erit ea que decet / sanctitudo / et vti-
que longitudo dierum / que fundata est super firmam pe-
tram / que non potest scindi / nisi tangatur optimo
sanguine hircino / vel percuciatur virga moysaica ter /
vt aque effluant largissime / ita ut omnis populus
virorum ac mulierum bibat / et amplius non sicient /
neque esurient / Tenentes domum hanc apperuerunt
sua scia / in ea inveniet fontem vivum indefici-
entem et inuenescentem / in quo quis baptizatus
fuerit / salvus erit / nec amodo senescere potest / proch
dolor pauci reseant / qui pueri sunt / et ut par-
vuli sapiunt / Si autem euacuaverit illa que pue-
ri sunt / et sedilia xx. seniorum ipsis vsurpaver-
int / procul dubio dignitate eorum / et quando domum ap-
erient / ita ut facie ad faciem / oculo ad oculum /
omnem claritatem solis et lune spectabunt / absque
hoc autem / ipsi minime valebunt / Qui non habent cla-
ues regni celorum / quodcunque ligaverint et solver-
int / fiet ita / Nam ipsi sciunt agnum / quocunque ierit
Huius autem domus decor est inenarrabilis / plathee
et muri eius ex auro purissimo / porte non eius
nitent margaritis atque gemmis preciosis / lapides non

eius angulares / sunt ix. tenentes / virtutes prin
cipales totius fundamenti / primus e sanitas /
de quo propheta / Qui sanat contritos corde / et alli
gat contritiones eorum / Et phil / Cum virtus eo / vigo
so corpore confirmatur ¶ Secundus e humilitas / de qua
scribitur / Quia respexit humilitatem ancille sue / ecce
n. ex hoc / beatam me dicent omnes generationes / Et propheta
dns erigit elisos / Et Ar^s. ad Allexandrum / cum
isto lapide non e bonum purgatione / Alfidius d^r. Si
humilis sunt / eius sapientia perficiet ¶ Tercius est
sanctitas / de qua propheta / Cum sancto sanctus eris / et
iterum / Sanctitas et magnificentia in sanctificatione eius
et Alfidius / Scito quod hanc scientiam habere non potes /
nisi mentem tuam deo purifices / hoc est / in cor
de omnem corruptionem deleas / et Turba / volupta
tes relinqui / et deum exoravi / ut ac in mun
dum ondet / qua nomen ec mentem acc... ¶ Quar
tus e castitas de qua legitur / Quae cum amavero
munda sum / Cuius mater virgo e / et pater non cognovit
quia lacte virgineo pastus e / etc. Avicenna in mi
neralibus d^r. Quidam ingeniosi vtuntur aqua / que lac
virginis dicitur ¶ Quintus e virtus / de qua
dicitur / virtus ornat animam / Et Hermes / Et recipiet
virtutem superiorum et inferiorum planetarum / et sua vir
tute penetrat omnem rem solidam / Et in li. 60°.
d^r. Cum non sufficerem mirari / de tanta rei virtute
sibi celitus indita et infusa ¶ Sextus e victoria
de qua Hermes / et vincit omnem rem solidam / et la
pidem preciosum / Et Ioh in apok / vincenti subtile

dabo manna absconditum / et nomen novum / quod os
domini nominavit / Et in h. 60. Cum aut operata sunt
lapis victorie / smaragdos / iaspides / et veros
crisolitos / cum lapide ex camanate facere in forti
bo / qui in colore / specia / et virtute / naturales precellunt
et excedunt etc. ¶ Septimus est fides / de qua legitur
fides salvat hominem / qua in quisque habuit / sa
lvus esse non potest. Fides est intelligere quod non vi
des. Tim. Est invisibilis quemadmodum anima in hu
mano corpore / et in eodem dicitur / duo videntur /
terra scilicet et aqua / alia duo non / scilicet aer et ig
nis. Et paulus. Qui credidit in eum / non con
fundetur. Nam non credentibus est lapis offensionis / et
petra scandali / et Ewangelium. Qui non credidit
iam iudicatus est. ¶ Octavus est spes / de qua dicitur.
Firma fides letificat reos / spes permittit spem sine
bonum / et morientes. Spera et spera et sic consequeris.
Et propheta. Sperate in eum omnis congrega
cio populi. In eum speraverunt patres mei / et liberati sunt.
¶ Nonus est caritas / de qua apostolus. Karitas omnia
suffert / karitas non agit perperam / et Ewangelista.
Ego diligentes me diligo / Qui omni tempore diligit
hic amicus est / et Aldefonsus / hic est vere amicus /
qui te non deserit / cum omne seculum tibi deficit /
et Gregorius. Probatio dilectionis / est exhibitio operis. Iob
omnia que homo habet / dabit pro anima sua / hoc est pro
lapide isto / Nam qui parce seminat / parce et
metet / Et qui non fuit socius passionis / non
erit consolationis. ¶ Decimus est benignitas / de qua

dicit / Nescis q benignitas dei te ad penitenciam
ducit / Benignus e index / reddet unicuique iuxta
opa sua Nam benignitas reddit bonum p malo /
maxim p paruo Sz bonitas p bono reddit bonum
paruum p paruo ¶ Undecimus est paciencia / de q
dicit Si vis vincere / disce pati / et apls / p paciencia
et consolacionem scripturarum / spem habeamus et
Sciencs / Cui pacienciam non hz / manum ab ope
suspendat Et valet unior / Tria sunt necessaria / vz
paciencia / mora / et instrorum aptitudo / et apls
pacientes estote / q aduentus dni appropinquabit et
¶ Duodecimus e temperancia / de qua scribit / q oia
nutrit et fouet / et in sanitate conseruat Quadam
n electa sunt in temperancia / alia in corpe delectantur /
qm aut discordant / alia in eo abhorret habit
are Nam temperancia e electorum mixtio adinuicem /
ut calidum cum frigido / siccum cum humido temperentur / et
ne unum excedat aliud / phisici summo studio prohib
uerunt dantes / Cauete ne arthami fugiet / Ca
ue ne aereum in fumum vertatur / Cauete ne re
gem et uxorem suam fugietis / nimio igne /
Cauete omne qd est extra modum Sz sup ignem
putredinis / hoc e temperancie ponite / quoniam sponte
iungantur ¶ Tredecima e spiritualis disciplina
sive intellectus / de quo apls / lra occidit / spus
aut viuificat / Renouamini spu mentis vre / et
induite hominem / hoc est intellectum subtilem / Si
spiritualiter intellexit / spm utique cognosceret / unu
quisque vim / opus suum pbet / utrum sit pficiens
/ an deficiens / Que n hoc seruat / cade

et metet / O quam multi non intelligunt dicta sapientum / qui perierunt propter eorum insipienciam / quia caruerunt intellectu spirituali / et nichil propter laborem invenerunt

Tercius decimus lapis est obediencia / de quo scribitur: Obedientes estote superioribus vestris / sicut xpistus factus fuit obediens patri usque ad mortem / Sit obedite preceptis et dictis sapientum / tunc omnia promissa eorum vobis obedient / et pervenient domino deo annuente

Qui habet aures audiendi audiat / quid dicat spiritus doctrine / filius discipline / de domo / quam fundavit sapientia / super IX lapides angulares / quia XII seniores / clavibus regni celorum reserant / et quam Senior in prologo libri sui declaravit / ubi ponit quod aquilam in tecto / et in lateribus ymagines diversarum proprietatum / Et Alfidius in libro suo dicit de domo thesaurizationis / qua dicit quod clavibus posse reserari / que sunt X elementa.

Parabola 6ª de celo et mundo et sitibus eorum

xiii

c. ij.

Qui de terra e / de terra loquit / qui de ce
lo venit / sup oms est / hic iam etia lo
cat terra p principio elitoru / celi vo / p
trib superiorib denotant / quare libet parita de
terra et de celo ponare / cu ipm sit pmu / et ma
aliorn elitorum / testante pphta / Inicio tu dne
terram fundasti / et opa manuu tuaru st celi /
i. aqua aer ignis / Nam a tra / elta moriendo
separant / et ad eam viuificando reuertu / qma a
quo res hz ppom / in illud hz resolui / testante
sacro eloquio / ho cinis e / et in cinem reuertet.
talem cinem preponunt phi gnisti aq pmanente /
que e fermetu auri / et auru coru / est corpus
sz terra / qd vocant dcs coagulu / cu sit coa
gulans aq / que e terra ste pmissionis / in qua
iussit hmes filiu suu seminare auru / ut plu
ma vina ascendet de eo / et aqua ipm calefa
ciens / ut senior dicit. Cuqz volunt extra
he hanc aq diuinam / que e ignis / calefa
igne suo / qui est aqua / que mesurati sut vs
qz in finem / et occultauit pp insipien fatu
orn / Et sup h inrauunt omes phi / ne in ali
quo loco scriptotes lucide ponent / sz tribuunt
gliosd deo / ut reuelet cui volunt / et phibeat
a quo velit / qz in ipo est magnu sophisma / et
obscuritas sapientu / Cuqz calor illius ignis
ipsi terre aduenit / solnet / et fit aqua torres
i. vaporans / deinde reuertit ad form suam
priorem terrestrem / Ideo p aq terra mota e /

et celi distillauit sup eam / et mellisflui fca
sut p totu mudu / ut enarrat gliam ei9 / h
em glia / soli intelligeti e cognita / quomo
de terra / facti sut celi / pro eo terra in etnum
pmanet / et celi fundant sup eam / testate pp̄ha
Qui fundasti trram sup stabilite suam / no incli
nabit in seclm seculi / Abissus vestimetu ei9 /
sup ipm stabut aque / aer ignis / necno voli
cres celi hitabunt in ea / rigantes ipam de su
periorib elemet / ut de fructu opm suoru satiab /
vt q in centru terre / septem planete radi an
erut / et stantes ibi reliquerut / Unde in trra e
aqua gminas diuersa gna coloru / et fructuu
et educens panem et vinu / letificas cor hois /
necno pduces feni iumet / et herbam fruitni
hom / h inqu terra / fe luna in tpe suo / Deinde
ortus est sol valde mane uno sabbtoru / post te
nebras quas posuisti an ortu solis in ipa / et
fca est In ipa eni ptusibut oms bestie silue /
q termi posuisti eis / que no trsgredientur
vsq ad albim / Q ordinatoe sua psenerat di
es usq ad rubeum / q omia fiunt terre / et di
es annoru eius sut / No anni ingredietes sup
ipam / q e portans omia / vbo dinini sue / ut
in libro Gur phoru scribit / Terra tn sit pon
derosa / omia suffert / q e funda toti9 celi /
P eo q ipa apparuit arida / in elcoru separatone /
Deinde via est in mari rubro si impedimeto /
qm h mare magni et spatiosum / ptussi petin

et effluxerunt aque metalline / Deinde abierunt
in sicco flumina / que letificant civitatem dei / cum hoc
mortale / induerit immortalitatem / et corrupto unio
rum incorruptela / tunc fiet sermo utique qui scriptus
est / Absorta est mors victoria / ubi est o mors vic
toria tua / ubi habundavit delictum tuum / ibi hab
undat et gratia / Nam sicut in adam omnes moriuntur /
ita et in christo omnes vivificabuntur / quoniam quidem per hominem
mors / et per ipsum resurrectio mortuorum advenit / Na
primus adam et filii eius / de elementis corruptibilibus
sumpserunt exordium / Ideo necesse fuit compositum
corrumpi / Secundus vero adam / qui dicitur homo
philosophicus / de puris elementis / in eternitate transmeavit /
Ideo quod ex simplicibus et pura essentia constat / in eternum
manet / ut Senior dicit Est unum quod nunquam moritur /
quoniam augmentacione perpetua perseverat / cum corpus glori
ficatum fuit / in resurrectione novissima mortuorum /
ut fides testatur / Carnis resurrectionem / et vitam
eternam post mortem / Tunc adam secundus dicit priori /
et filiis suis / Venite benedicti patris mei / percipite reg
num eternum / quod vobis paratum est ab origine operationis /
et comedite panem meum / et bibite vinum quod miscui
que parata sunt vobis omnia ¶ Qui habet aures au
diendi audiat / quid dicat spiritus doctrine / filiis discipline /
de adam terreno / et adam celesti / quod philosophi insinu
ant hiis verbis / cum dicunt accipe de terra / aerem de
aqua / Ignem de aere / terram de igne / tunc ple
ne habes artem nostram et perfecte etc.

Parabola septima de confabulatione dilecti ad dilectam

C. 12.

Convertimini ad me in toto corde vestro / et nolite abicere me / eo quod nigra sum et fusca / quia decoloravit me sol / et abissi operuerunt faciem meam / et terra infecta et contaminata est in operibus meis / quia tenebre facte sunt super eam / propter eo quod infixa sum in limo profundi / et substantia mea non est aperta / propterea de profundis clamavi / et de abisso terre vox mea ad vos / omnes qui transitis per viam / attendite et videte me / si quis similem michi invenerit / dabo in manu sua stellam matutinam / Ecce enim in lectulo meo per noctem quesivi consolantem / et non inveni / vocavi et non respondit michi / Surgam et circuibo civitatem / per vicos et plateas / querens unam desponsandam virginem castam / pulchram facie / pulchriorem corpore / pulcherrimam veste / ut revolvet lapidem ab hostio monumenti mei / et dabit michi pennas sicut columbe / et volabo cum ea in celo / et dicam tunc: vivo ego in eternum / et requiescam in ea / quia astitit a dextris meis in ve-

situ decircumdato / circumdata varietate / Audi ergo
filia / et vide et inclina aurem tuam / ad preces
meas / quia concupivi toto cordis desiderio speciem tuam
O locutus sum in lingua mea / notum fac mihi finem
meum / et numerum dierum meorum quis est / ut sciam
quid desit mihi / quam mensurabiles posuisti os dies
tuos / et substantia mea tamquam nichilum ante te. Tu es
enim ipsa / que introibit per ante presepiorum mea /
et ero induta stola purpurea / cepte / et exime /
et procedam tamquam sponsus de thalamo suo / quia cir
cumdabis me variatibus atque thorusatibus gemmis / et
induere vestimento salutis et leticie / ad congregandas
gentes / et omnes gentium et nationum inimicos / nec non
corona aurea / expressa signo sanctitatis me orna
bis / et stola iusticie circumdabis me / atque anulo
tuo subarrabis me / nec non talicamet aureis tal
tiabis me / hec omnia faciet amica mea per ista / pul
chra nimis et decora in deliciis suis / quia vide
runt eam filie sion / et regine atque columbe ea
laudaverunt ¶ O regina superiorum / surge propera
sponsa mea / dic dilecta / dilecto tuo / que qualiter vel
quanta es / propter sion non tacebis / nec propter iherusalem
quiescas / loquere michi / audit enim dilectus tuus
Audite omnes gentes / auribus percipite qui habitatis
orbem / Dilectus meus rubicundus locutus est michi /
petent et impetrabunt. Ego sum flos campi et lili
um convallium / ego mater pulchre dilectionis et ag
nitionis et sancte spei / Ego vitis fructificavi suav
itatem odoris / et flores mei / fructus honestatis /

et honoris Ego lectus dilecti mei / quem lx fortissimi
ambierunt / omnes tenentes gladios suos / super femur
suum / propter timores nocturnales / ego tota pul-
chra et absque macula / respiciens per fenestras / prospi-
ciens per cancellos dilecti mei / vulnerans cor sum
in uno oculorum meorum / et uno crine colli mei /
Ego odor unguentorum / super omnia aromata arom
atizans / et sicut cynamomum et balsamum / et mir-
ra electa / Ego virgo prudentissima progrediens quasi
aurora valde rutilans / electa ut sol / et pulchra
ut luna / absque quod intrinsecus latet / Ego cedrus ex-
altata / et cypressus in monte syon / Ego corona qua
coronatus dilectus meus / in die desponsationis et le-
ticie cordis / quia unguentum effusum est nomen meum /
Ego funda david / cuius lapis / Goliath magnum occidit
et caput eius demum abstulit / Ego ceptrum domus
israel / et clavis yesse / qui aperit / et nemo claudit /
claudit et nemo aperit / Ego sum illa vinea electa
in qua paterfamilias misit hora prima / tertia / sexta / et nona /
operarios suos dicens / Ite et vos in vineam meam
et quod iustum fuerit dabo vobis etc. / Ego sum illa
terra sancta promissionis / que fluit latte et melle /
faciens fructus suavissimos / temporibus suis / quia omnes
prophete me commedaverunt / et seminat in me aurum corporis /
et argentum / et granum sponsum incombustibile / et nisi
granum illud cadens in me mortuum fuerit / ipsum solum
manebit / Si autem mortuum fuerit / affert fructum
triplicem / Primum quidem faciet bonum / in terra bona
scilicet margaritarum / Secundum bonum / quia in meliori scilicet

foliorum / Centum x 1000^m / quia in terram optima sed
anni / Ex hiis enim quam hominis fructibus / cibus vite
conficitur / qui de celo descendit. Si quis ex eo man-
ducaverit / vivet sine fame / De illo namque pane / edent
pauperes et saturabuntur / et laudabunt dominum qui requi-
rent eum / et vivet corda eorum in seculum / Ego do et
non recipio / ego pasco et non deficio / ego sacio / et
non paveo / quid plus referam dilecto meo / Ego sum
mediatrix elementorum / concordans unum alteri / Illud quod
calidum est frigesco / et viceversa / et illud quod siccum
e humecto / et viceversa / et illud quod e durum molli-
fico et viceversa / Ego finis / et dilectus meus principium
Ego totum opus / et tota sciencia in me occultatur / Ego
lex in sacerdote / et sermo in propheta / et consilium in sapien-
te / ego occidam et vivere faciam / et non est qui de
manu mea possit eruere / Ego porrigo os dilecto meo
et compressit ipsius ad me / Ego et ipse unum sumus /
Quis nos separabit a caritate / nullus et nemo / quia
fortis e ut mors dilectio nostra / o dilecta ymo predilecta
vox tua sonuit auribus meis / quam dulcis e / et odor
tuus super cuncta ungenta preciosa / O quam pulchra es
facie / pulchriora ubera tua vino / soror sponsa / ocu-
li tui piscine in esebon / capilli tui aurei / gene tue
eburnee / venter tuus sicut crater tornatilis / non
indigens poculis / vestes tue candidiores nive / ni-
tidiores lacte / rubicundiores ebore antiquo / totumque
corpus tuum / cunctis est delectabile atque desiderabile
Filie iherusalem venite et videte / et ea que vidistis
narrate / dicite quod faciemus sorori mee / que parvula

est / et ubera non habet / in die allocutionis / ponam
super eam fortitudinem meam / et apprehendam fructus
illius / et erunt eius ubera sicut botri vinee /
Veni mi dilecta et egrediamur in agrum tuum
moremur in villis / mane surgamus ad vineam /
quia nox precessit / et dies appropinquabit / videamus
si floruit vinea tua / si flores tui fructus parturi-
erunt / ibi dabo ori meo / ubera tua / et ego omnia
poma nova et vetera tibi servavi / Fruamur ergo
ipsis / et utamur bonis / tamquam in iuventute / celeriter
vino precioso et unguentis nos impleamus / Et non
pretereat flos / quem ipsis nos coronemus primo liliis /
deinde rosis / antequam marcescat / nullum pratum sit /
quod non pertranseat luxuria nostra / Nemo nostrum sit
expers luxurie nostre / ubique relinquamus signa
leticie / quia hec est pars nostra / ut vivamus in totius
amore / cum gaudio et tripudio dicentes / Ecce quam
bonum et quam iocundum / habitare duobus in unum /
faciamus ergo nobis tria tabernacula / tibi unum /
mihi secundum / filius meus tercium / quia funiculus triplex
difficile rumpitur / Qui ergo habet aures audiendi
audiat / quid dicat spiritus doctrine / filius disci-
pline / de desponsatione dilecti ad dilectam / Nam
semen suum seminavit / quia manifestat per eum
triplex fructus / quod auctor tuum verborum / dicit
esse / tria verba preciosa / in quibus tota occultatur
scientia / que danda sunt parvis videlicet parvulis / a
primo homine usque ad ultimum hominem etc.

Incipit prologus scdi tractatus · c · x ·

In plibatis ostensum e intelligenti / ex sacre pagine auctoritatib; / hanc sciam no esse aliud / nisi donum dei et sacrum. / Quius tipicis smonib; / ac pabolicis locucoib; / nec no pblenmatib; z mistic sore trunolutu / et h. ideo / ne stolidi et insipientes / nam ignorantes / lege tm scientes · a · b · c · d · ipis attrahesit et usurpa rent / Quomobrem cupientes hanc sciam / opz intellcm valde subtilit et ingeniose acuere / sepe et psepius / intus et extra / ante et retro volue / et renolue dca sapientu / Non e enim sapientu stolide loqui / cu intellctus vborm ipor maxe littam sono / otrariat / qui n · som vborm accepit / et intellcm interiorem no habuit / n. sibi prodest / qm illi dicit id qd scriptu e / legere et no intellige / est neglige / Quid ergo vobis videtur astantib; / hanc diuinam sapientiaz / qui rem accipit simp som littam / et minime osideravit in ea / utrum sit / an no / illud qd spat / an nam mitetur / uel eam puinet / uel quem fructu hebitis / in cui sine erubescit / non sit impij non sic / sed tamq puluis / que proicit ventus a facie terre / Sic erunt opatores illorm / qui sn natura et intellcm opantur / dr · n · Allexander / Si nivem vis frigidu dissolue / plus ipm coagulas / Et si acrm igne vis infrigidare / plus calefacis / Et si aliqm nam vtis ad eis

xv

oppositum / plus opus tuum corrumpis / Nunquid non
legistis multoties / quod archanum archanorum / et the-
saurum thesaurorum / preteuntibus in via non ponitur /
quia si sic publice poneret / archam nomine privaret
testante beato Gregorio. depredari desiderat / qui autem
in via publice portat / Nam archanum / eo quod in
archa clausum esse debet / dicitur / An ignoratis quod
tota divina pagina parabolice procedit / Nam
ipsius filius dei / modum servavit eundem / et dixit.
Ego sum vitis vera / et pater meus agricola est
Nunc attendite sonum verborum / et intellectum interim
secernite / nec filius dei est vitis / neque vitis ipsius
ex maxime distat / Nec pater eius celestis agric-
ola / neque agricola pater est / Sed intellectus occultus
verborum in quo figurantur / et sicut alibi similitudo

-1A

alia ponit / ut dicit petra / ovis / lapis / angelus
et homo / similia / ex quibus / similiter non proprie
dicuntur / Videte quo caute amblet in hoc opere
divino / non ut imprudentes / sed ut sapientes et in
telligentes / Notate quoque diligenter verba philosophorum / et
signate misteria / et nolite fieri sicut equus et mu
lus / in quibus non est intellectus Sapientum non vi
tula solvite / et eorum dicta revolvite / Deus vobis in
mente sapiant Si enim ex animis solvit / enig
mm vobis non latebit / tamen propter parvulos / in hoc li
bello ponitur quintuplex doctrina / aliquid utilitatis
inserens ingeniose perscrutantibus / primo quidem
quibus alienis scriptis sua eruditur . 2o quibus
stilis loquendi fruatur 3o quibus rebus naturalibus
assimilatur 4o quibus operationis modis paratur
et de proprietatibus eius virtute / 5o quo quis illa ad
medicinam humani corporis utatur etc.

· c. ix ·

Sequitur de astronomia / c. 2 tractatus 2

c. 18.

Sciendu est pmo qd h scia divina / astronomie
vocabulo utitur / scz tiu sup platarum / atq effectibus
eoru / mo / et virtute signorum 12 / circuli zodia
ci / s aristotiles testat ad Allexandru dicens / qd
Saturnus tenet terram / Mercurius aqua / Jupiter ae
rem / Sol igneum / qr omne carens line de numero
vegetabilium / a saturno regit / et ei attribu
itur / Et qcq vegetabiliu e floridu / no ferens
fructu / marti attribuit / et p ipm regit / Et
omne vegetabilium floridum fructuosum Soli at
tribuitur / et p ipm regitur / z iterum subiungit
Deinde repone et coniunge has divisiones / z di
cens / Omne vegetabile ferens fructu / no florens
sicut e pomu et palma / attribuit Saturno et
soli / Et omne floridu no ferens fructu / regit a
mercurio et marte / Ecce quo astronomia sub
tilis placatur / hoc donu dei retexit / qd enim
dixit Aristoteles Omne vegetabile carens line / a satno regi
/ intendit terram nigram et feculentam / Et omne
floridu et linosum a mercurio regit / id est deal
bacoem pmam ipius terre / Et omne floridu
no ferens fructum a marte regit / id est rubea
post albedine / que d. in mercurio / Et omne flo
ridum fructuosum a sole regit / id est tincturam esse
completam / Dicit n. ar. trium uborum qd in
fetu / pmo mense cu semen a matrice receptum
e / saturnus operat congelando et constringendo sua
frigiditate et siccitate ipam materiam et maam in una massam /
Scdo mese Jupiter operat sua caliditate z humiditate digerendo in quada //

citrina

massam carneam / que embrio vocatur / Sexto
mense operatur mars / sua caliditate et siccitate digeren-
do et sequestrando / ipam materiam in membra / Quar-
to mense operatur sol / immittendo spiritum vite / quin-
to mense operatur mercurius / qui foramina et spi-
racula facit / Sexto mense venus operatur / qui dispo-
nit et ordinat suptilia / oculos / et testiculos /
et talia / Septimo mense luna operatur / ad expe-
llendum fetum / et si tunc nascetur / vivere potest / si non autem
debilitatur virtute signorum / Idem testatur
dicens / Cum sol est in ariete et in sua exaltatione /
tunc completur primus gradus / qui est debilis / ratione
caloris / et est ordo aque / Cum sol est in leone /
tunc completur secundus gradus / qui est fervidior / ratione
maioris caloris / et est ordo aeris / Cum autem sol
est in sagittario / tunc completur tertius gradus / qui
est nullius caloris comburentis / et est ordo aeris defici-
entis / quia calore privato / nullus est omnino motus est /
sed requies et tranquillitas vera / in hoc loco perci-
suscipit filium / hoc est terram interius spiritum / et ammodo
ipsum surgere non permittit / Senior enim dicit
de virtute duorum planetarum / Ego sol calidus et siccus
/ et tu luna frigida et humida / cum fuimus copulati
equitate status / in ventre domus clause / recipia
a te animam adulando / postquam ascenderimus in ordine
seniorum / lumina lucis tunc infundet ex me / et
ex te / per quod intendit Senior per talia verba / per
solem et lunam videlicet igne et aerem / igne in terra

aqua in aere qui h. gutta fiunt in vetre / h.
e in radice domus clause / h. est corpis magne
sie / z h. corp9 recipit aiam / h. est rem adula
ndo / hoc e paulatim et paulatim / do. ordo
seniorum impleat / i. maioru h.uoru suscepit in
crimetum / tunc lucerna lucis infundet ex me
et ex te / h. est q ambo fiunt resplédentes / z
ppalant lucetes / z sic oportz vnuqqz in inu
estigacon huius scie / vba sapietu subtilit emi
ttare / Alioqn no modica incurrit errorum
offensam

c. 17. De stilo pabolica p arismetaz

Dicunt nno Arismetica hunt nobilissimam

sciam / suis nuoru distinctoibz / in pte z i toto
obscurant / Ita tuni9 et finis totius opis / in
nuoru diuisionibz e sigillatu / In h. aut tnio
multi doctrine filij errauint conquesti / Nam phi

in hui⁹ sue termino addiderunt et diminuerunt
summa iudicis / p partes integrantes ipm totum
nuo minori / mediocri / et maximo / ob h̄. ne insi
pientes cape possent / dicit n. Ros^eus in li. do p
ceptoru / c. alternato^m / Multiplices sut do pre
ceptor alt̄naciones / io. nam primo queniut /
scdo cz .io. secantur / Nam io. in io. redeunt / h̄
denique diuisiones sequi nece e / Sz pridem ordi
nem lector nr attendat / et au^or. trium cōborum
dicit / q a tribus duo intelligu^a minime / Nam
longitudo dieru d. cpletur / Et Senior ait / q
in d. diebus forsitan apparebit albedo / et quida
in 2°. refert / id / q vniuersa erunt io / mix num
aquilarum 9 / et terre nigre / Intellige pncipiu
nui primi et scdi / dicis duo qui sunt tres nu^a
deinde dicis tria / que sut nuo sex / deinde dic
x. que sunt nuo io / x. occulti / io manifesti /
huis nuis perficiet magnesia alba / q ab arma
os .i. q̄n et anos psim / I. Refert n. Hines p
phorum / q no pficiunt / quousque sui colores pa
gant / que e aqua / q diuidit ipam in alias x. /
vna sz duab / et tria vni / quaru calori z p̄s
est / fuori uo due tercie / que sunt aq ponderā
sapientu / Et scito / q ictus sapientu fuc / in
io exhibitur / eius cz vnu / in fine zo pagitur
Intelligite pporcionem / decocto namque minuit /
tritura aut augmentat / h̄. e inicium et finis
Nam phi alii asserunt / cplementu fieri in septe
diebus / Alii in x. dieb / Alii in trib vicibus /

aliqui in quatuor vicibus / Alii in 10 diebus / alii in 40 /
Alii in vno anno / ut Turba philosophorum et Alfidius
qui dicunt in quatuor anni temporibus / scilicet hiemis / ve
ris / estatis / et autumpni / Alii in tribus annis / ut
Geber et rex Artus / Alii per mensem / Alii per
ebdomadam / Alii per diem / que omnia vnum et
idem sunt in toto / Sed in veritate dicunt / que
vniuersa / artifice cum subtili exploratione / aliocquin eius
operatio frustrabit / et ad nichilum conuertetur / Et hec
de arismetica dicta sufficiant /

De processu naturali · c. 16

Consequitur nostra scientia naturalis / sicut est medicorum et na
turalium considerare / habet consolatiue thesaurizaria sua
sius processibus continuauerit / ut videlicet philosophi in mul
tis locis librorum suorum hoc posuerunt / Nam di
cunt / Res non fiunt / nisi secundum naturas earum / ut homo de
homine / leo de leone / Et dicit philosophus naturalissimum mihi
opus est generare tale / quale ipsum est / ut plata

planta / vacca vaccam / et homines. Nichil generat
rei / nisi quod propinquius est ei in sua natura / et generatum in
illa re proles similis ei / hoc est si quereris medi
cina / metalla civitate / de metallis eius erit ori
go / cum species a suo genere tingatur / Et Hermes dicit
Semen viri proiectum in matricem mulieris / adheret
ei .6. diebus / donec coagulatur in omnibus membris
mulieris / propter tenuitatem et subtilitatem / et pervenit ad
carnem / et fit caro / et super ossa / et fit os / et
super nervos et pilos / et fit piis simile / Deinde coa
gulatur in 10. diebus / et fit tamquam caseus / rubificatur
in 11 die / et fit color eius sicut color carnis /
die 20. discernuntur hec membra / prolis filia / Deinde
in 30 die / formatur in formam hominis / in 40 die
apparet in eo anima / et a 40 die incipit nutriri
sanguine menstruali / per cursum eius ad umbilicum / anima
incipit a sanguine et induratur / Et infans crescit
et induratur paulatim et figuratur / Et cum com
pleti fuerint nove menses / abscidit / quo mutabatur
et ascendit ad pectus mulieris / et fit ibi sicut co
rona / et fit nutrimentum eius post egressionem ab
utero / et hoc deinde est propter assignationem et preparationem
lapidis / et secundum hoc apparuerit eum / intellige
ergo hunc processum naturalem et alios / et sicut formatur
pullus in ovo / in quo non erat pullus / per putre
factionem caloris et galline / et diverse nature process
sus addiderunt / ut per hoc construent sciam eorum
fore naturalem / et in omnibus naturam imitari / et hec de
illo processu dicta sufficiant etc.

De matre Alchimia stilo paboloica · c · 18 ·

Secundo aut notandu est / q h' archamu ar-
chanozu stilo paboloico / pblemmatico / et non
typico maio' vtit' / interloquendo / Nam phi vsi
sunt diu'sis terusis in assimilaton / Sz intelles
est in omnib idem / Ideo hic ponit' primo stilo
paboloicus / post h' alij in ordine / ¶ Refert n-
rex Artus h. suo l. q nobil thamizana im-
Alchimia / medicialem medicinaz int' herbarum
vires quere ponit / cu qua ex egrotu corpus
curare possit et resite / q ab eius infirmit' ab-
solueret et sanaret / tunc iam coloem dup'
coloratu splendoris et candoris / a luna z a so-
le recepit colorata / sic q coloratum / a vtice
capitis vsq ad pectus eius / corpus e aureu /
et a pte pectoris vsq ad femur / corpus videtur
argenteum / z de femore vsq ad genua / corp

appet ydropitu / et de genibus usque ad planta
pedis / corpus indicat paliticu / Ideo mr Alch
imia corpus egrotu here dicit / quod non potest se erige
neque sunge / quia infirmatur Et mittens ad periti
ssimum phisicum / omnium herbarum magnum / Mercurium
qui viribus herbarum / corpa languida curat et san
at / misit / quod veniret ad eam / et nobiliores herb
as / meliores ac fortiores colligat / et una secum
adducat / ut ab ydropica et paralitica infirmitate
ipam absolvat / ob quod ipm exorat si sanabit et
remedium invenerit / ditare velit et largissime rem
unerare / Magister mater consenciens eius peticionibus /
ivit ad montem mambrianum / in quo multas et
nobilissimas collegit herbas / meliores fortiores
et nobiliores / et cum sic ascendit montem / vidit h
erbam speciosam / colore vario coloratam / quam
radicitus extraxit / et gloriabatur se amplius
tam odorifirum et curialem herbam non vidisse /
descendit que ad alchimiam matrem nobilissima
/ et festinanter venit ad eam / qua cum tetigisset
et respexisset / ait / mi Alchimia dico / quod nunquam
magis vidi corpus pulchrius / in parte namque
superiori / caput tuum est aureum / et pectus ar
genteum / Sed in parte inferiori / deformius nu
nquam vidi / quia ydropica in te et palitica apparet
complexio / quod in plenum admirari non sufficio cum
hoc sit / quod tam bene decorata es / a vertice capi
tis / usque ad femur / et in femore infecta / usque

ad plantam pedis / Cui mr Alchimia rndit
ne mireris / a sole namque decorata sum usque ad
pectus / et a luna usque ad femur / sed a femore usque
ad genua infecta et ydropica / hoc enim corpus
meum adhuc incompletum est / et non perfectum / Consi-
pro te o mater / mgr et pr herbarum omnium /
quod me curares / et membra mea non tam pali-
tica quam ydropica refocillares / et in tantum quomodo me
sanabis / asstipulor habundanter te ditare / Ad-
hibe igitur nunc tua medicamina / et herbarum
tuarum virtutes onde / quod possim ambulare / tunc
scias / quod non solum te sed ditabo totum mundum /
Cui mater / Mi nata Alchimia / omnia que a me
volueris / impetrabis / Vtar ergo virtutibus herbarum
mearum tantum in parato / quod omnia membra tua
languida / sanitate efficiantur / Hoc enim volo et
desidero / quia indigens es valde / vide ergo nunc
et elige / inter omnes herbas illas / nobiliorem
que tibi magis placeat / et que melius conveniat
debili nature / At Alchimia statim retrospi-
ciens / vidit quandam nobilem herbam odoriferam
et multis colore variis coloratam / qua mr Al-
chimia debilis / statim appetiuit dicens / o mater
video quandam herbam odoriferam et valde resplen-
dentem / que multum michi placet / dic michi cuius vir-
tutis illa sit / et illam vbi repperisti / At mater il-
li / O nata Alchimia dico tibi / quod nunquam tu veni
ad me de tuis misisti nuncius / et expetisti amp-

illum / mox peticionibus tuis parui / surgens perrexi
ad montem magnum mabrinicum / ibi denique omnes
istas herbas collegi / et altius monte ascendendo
vidi herbam hanc tantum tibi placida / ibidem supra
montem stantem / quam ob amenitatem tamen / cum suis fol
ijs radicitus extraxi / ut si te in illa curare va
lerem / Scias namque / quod herba hec magne virtu
est / quam indissipate membra tua palitica et ydropi
ca medullitus penetrando / curabit / que ab aliquibus
iusquiamus aromaticus appellatur / Tunc alchimia vrs
ait / mittit bene in / genitus quod tibi venientibus et dilecte mi
nygr mater / quod venisti ad me / et illam nobilis
simam herbam adiutricem et curatricem meo co
rpi tecum apportasti / Dissere si etiam aliquo
alio baptizetur nomine At mater / dico tibi / et si radix
mabree / eo quod in monte mabrinico ubi crevit est
inventa / Inquit nobilis Alchimia cum gaudio / o
mater nigra large experiencie / amodo queso tar
dare noli / sed festina / et circumcinge fortiter radia
bus mabreis infirma mea membra / quod experiar
primus efficaciam / si corporis mei ipsam senciam
adiutricem / et de facto te ditabo remunerando /
sic tamen quod eadem radix semper mihi serviat / et corpi meo
obsequens sit ancilla / Precor etiam quod adhuc
aliam in supradictis herbam efficaciorem / quam me
lius subveniat et conveniat meo corpi / quod me ul
terius ad te iterum non contingat destinare / nec
te neque me pamphilo fatigare / Sed in officio meo
sit mihi personaliter illa medicina / prima eius consolatio

Nig(ur) mater volu(n)t(at)e(m) Alchimie m(e)ris adimple-
uit / et misit eam elige(re) postmod(um) herbam plac-
bilio(r)em / efficatiorem et meliorem / et int(er) alias
elegit herbam optima(m) / que vocat(ur) lolium / et
nu(n)c Alchimia cu(m) herbis his duab(us) circu(m)cincta
firmata fuit et (com)pleta / (et) que nig(ur)m (com)patiu(m) v(ir)ga-
lib(us) dotavit donans / (et) optime remunerant cu(m)
ad id grates maximas / multiforme(m) retulit / (et) sic
mater ab ea cu(m) diviciis et gaudio recessit

De Stilo phlemmatico c. 18.

Post pabolorum stilum / sequit(ur) (com)phlemmaticus
que Hermes sic (pro)sequit(ur) dicens / Considerami
anem a sapientib(us) venerabilem / que volat dum
est in ariete / cancro / libra / aut capricorno / et
acquires eam tibi phemenem / meris ex mineris /
et notamus preciosis / Deinde eius p(ar)tes p(ro)p(ri)e
que post divisionem tibi remane(n)t / licet sit modi-
ca / (et) cu(m) ea diucius nigredo / cu(m) cu(m) terra (com)plex-
ionata e(st) / (et) multos in ea p(ro)p(r)ies colores / indiat

eam sapiens / terram sapie / es / plumbum / Assa-
bis igitur eam forti igne / uno minori equa 4or
dieb3 / uno medio 8 / uno maiori 10 / et tunc voca-
tur a sapientib3 terra argentea / Secunda ps eius simul es
vocatur aqua sapie / Tercia ps / terra alba / hanc
distillacione facias quatuor viab3 / uno minori / medio / et
maximo 8 / et tunc dicitur auru appens / Tercia
ps e magnu album lapis / et dicitur aer sapie / gummi
aureu / sulfur rubeum / Accipe nunc ex ea parte
una / et misce eu trib3 ptib3 auri appensi / et pone
in balneum / uno minori 20 dieb3 / medio 20 /
maximo 40 / postea distilla / et remanebit es /
quod vocant sapientes / corpus desideratum / et aurum
appens / vocatur etiam auru sincere / Divide ergo
hoc auru singulariter in duas ptes / et eius partes
pone in vase amplo / donec ad solem recedat quarta
ps / et tunc dicitur a sapientib3 aqua vite / seu alu-
men / Accipe quod gummi aureum / et tege cum auro
sincere / et pone in balneu uno minori 20 dieb3 / me-
dio 20 / maximo 40 / et invenies auru sincere / currens
supra sulfur nigru / et erit auru sincere rubeum /
auferas et refina / et dicitur tinctura sapie / et e
ignis tinctorum / et receptu multoru nomi mas-
culinoru / et e spus et aia / que peregrinos repa-
triare facit / et dicitur ignis auri purpurei / et
sulfur nigru / vetula extenuata / Accipe hanc
extenuatam vetulam / et admisce eam cum tra
alumnis / et coopi auro singulari / assa uno mino-
ri 3 / medio et maximo 8 / et remanebit tunc

gmmi albu et lucidu simile corpi / qd in die m

dicu glificatur / z dicitur a sapientib lac vgis

aquas aut quas ab hat latte cotposisti / refer

na / et dealbab et cgelab / et hebis diuisdem

om corpm / tin n pt resiste / Hemus ia duas

aquas / sz aurum sm / et diuisdem / duo vnge

ta / tgium auremm / ppurei / z lac virginis / et

tcium horum vehiculum / sz corpus desideratum

Accipe corpus desidratu / lac virginis / et admiste

as ei cfitam partem diuisdis / et tegas auro

singulari / et pone in balneo 12 dieb / uno mori

medio 20 / maximo 21 / et efficit totum aqua

spissa lucida / hanc si tibi placuit diuide in du

as ptes / vnam partem i finalis opi / Alti pte

admiste cfitam ptem auri purpurei / et pone

in balneum 10 dieb / et erit aqua rubea / z illa

aqua erit elixir / Et si volius cgelabis eam /

igne leni / De hc phi posuit partem sup 1000 /

et 80 partes simil sumptas arg vi coagulati

cum suo spu / et erit totum elixir ~

De stilo typico. c. 19.

Hinc non tipicus sermo / prout attestatur Arislei
visio / sequitur in hunc modum / Tradite pu-
ellam bonam / candidam / suavem / nitentem et
tenerem / Gabricio filio suo / pro uxore mortua / quam
quidem philosophi sumunt a rege mearreati / et dixerunt / tra-
de nobis filiam tuam / in statu ac sensus sui do-
lore / necnon matris conturbatione / quod ei simile numquam
accidit / et recepit filius regis / et multiplicati
sunt proles nimie / et gavisi sunt gaudio mag-
no valde / Ecce quo hec res nobilis / pauperum con-
solatrix alchimia e diversis circulocutionibus / smaru
et colorum obnubilata / ut ab imperitis celaretur / et
peritos advocaret / quos divitiis ditaret infinitis /
quia gloria et divitie sunt in domo eius.

De rebus naturalibus. c. 20.

Nunc autem tertio considerandum est / quibus rebus natura-
libus hec scientia compararetur. Semen enim humano
virili assimilatur / ob hanc causam / cum ipsum trahitur ab
omnibus membris hominis / et possidet omnium membrorum
virtute / et in vas naturale quod est matrix / funditur /
ubi moritur / et humore conaturali nutritum / de-
formatur homo / uno [illegible] /
Sic semen [illegible] /

P omen virtute hus metallorum in potencia /
in vas nale collocat / qd est aqua pmanes
et acetu phlorum / in quo moritur / putrescit
et vegetatur / et crescit illud eo / ut alie res
mutmetmy recipietes / Hoc aut vas e vnu
p totu opus / cplens albam et rubeam tinctam
Nam de ipso facte sunt diuise sapientu descriptoes /
qz e vnu / in quo sunt tria / scz aqua aer et ig-
nis / que sunt tria alembica vitrea / in quibz
genitus phlorum gnatur / ppt qd noiauerunt tinc-
tura / sanguinem / et oium / nam in ipis fertur
aia / quadmodu tinctoru tinctura sup pannos
portatur in aqua / ¶ Est etiam vas sublima-
tionis / in quo fimus aeris vi sublimatur et ascendit /
in eo nec qm estimabit / qr finita sit fimus aeris
vi / et dicit aludel longu et altum / et vas in
ferius dicitur scutella / scilicet furnus phicus / in quo
e ignis phorum / qui cu egreditur / denigrat ipm
vas / et cbmit ome metallum / qr omis calidi
oleu e pinguedo / Et omis frigidi oleum
e humiditas ¶ Est etiam vas resolutonis in
quo corpa resoluntur / resoluit n. in eo / aliquid /
post aliquid / paru / post paru / ordine suo / et non
fit resolutio om partiu vna vice / Sz secundum e-
lixerum modu resoluitur illud et exhibitur / ut Sen-
ior attestatur dicens / Cu no egreditur ab hoc lapi-
de aia eoru vna vice / sed pluribz / et ppt hoc
nuncupatu e aia hz / ne flos / et flores / sanguis /

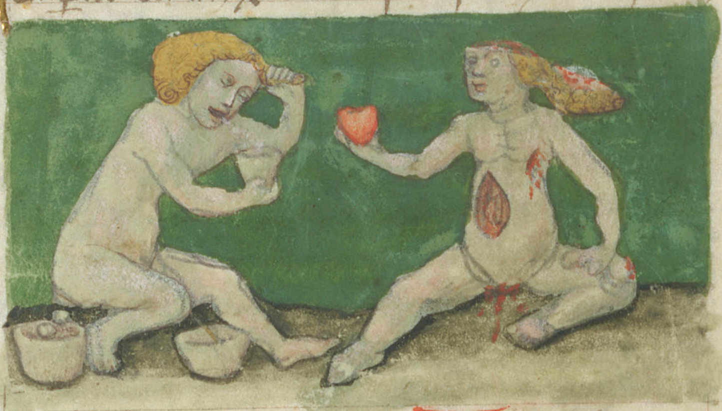
et sanguines / pinguedo et pinguedines / et tn-
e anima vna / et spiritus vnus eam educens
/ et corpa sunt duo / sz masculus et femia / q sc
terra et aq / z tres sorores ingredientes super
ipsis sz principiis / sunt nutrimentum et augm-
tu ipius aliti / et augmentati / ut est tamen in v-
no quo alitur et augetur vitello / sz albumine
et cortice tegitur / nam hz totum in se / quibus
eget operator in operatione / Et soror prima ingre-
diens sup ipis / dicitur salsatura prima ex tribus /
quia vocant hic aerem / et fa sunt duo masculi
sz frigiditas et caliditas / et int eos / vna fe-
tida est aqua ¶ Deinde ingreditur secunda so-
ror / h est secunda salsatura / ex tribus secundis / et fa
sunt duo masculi / qui sunt terra et ignis / et
due femine / que sunt aqua et aer ¶ Post h
ingreditur tertia soror / que e tertia salsatura
ex nouem / et pfta est domus x angulos hns
et rectos / que sunt d / Et h est magnesia vere
alba et non falsa / ab armatl pfta / ut Senior
d. / h quinq cum aggregata et collecta sunt / fiet
vnum / qd sapientum lapis naturalis pfectus est / tn
nisi due pte tertie / pfecte sunt / fiet totum
et Antenna / Cum ad has quinq puenimus
pueniet ad nos intencio nra ¶ Et notandum
q int elta sunt duo masculi / sz terra z ignis / et
duo fe sz aq z aer / et h x in humido vnctuo
so qd e radicale / naturaliter intelliguntur / ul in terra z
aqua / q in manifesto sunt existentes / :

c. 21

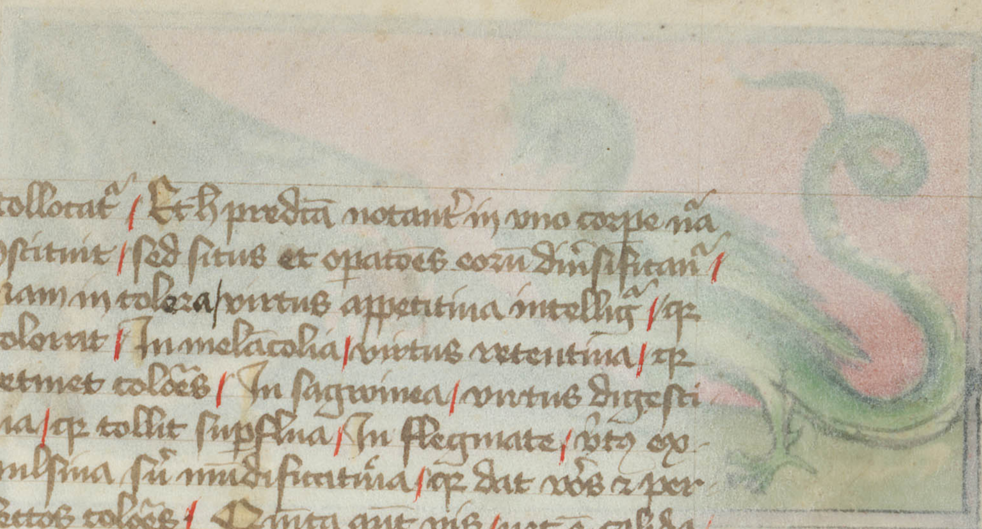
Hnt vo qua^r reb^r ex hoiez assilat / sz stercori vrine / sagwini / et capillis / ¶ Stercori du^a sile / in quali^te tre fetide infecte / ul' roe mali odoris inficient / et e lutu sapie / et vasa f manif ¶ Vrine vo / in quali^te aq mudificat ul' ablueti / si^u renonat (removent) / fetoem terre / ul' ex acuitate salis exsiccat / ¶ Sagwim / i qua li^te aeris penetrant / aut mollificat duriac terre / aut rone colois rubei remanet / super t'ram ¶ Capillis aut in quali^te ignis cob urent / z egredient de terra

¶ Item de interiorib^r homis c. 22

Compat^a etiam q^r rebus pncipalib^r int^r hoiem /

sz cerebro / in aque frigidi^te / ¶ Cordi in ignis calidi^te ¶ Epati in aeris hmidi^te ¶ Testiculis in terre sicci^te. Nam sedes flegmat^e e in cereb^o. / et sedes cole^e rubee in corde / z sedes sagnee in epate / z sedes melancolie / i genitalibus /

tollerat / Et hec predicta notantur in uno corpore non
constituunt / sed situs et operationes eorum diversificantur /
nam in colera / virtus appetitiva intelligitur / quia
colorem / In melancolia / virtus retentiva / quia
retinet colores / In sanguinea / virtus digesti
va / quia tollit superflua / In flegmate / virtus ex
pulsiva sive mundificativa / quia dat vivos et per
fectos colores / Quinta autem vis / nec est calida
nec frigida / nec humida / nec sicca / nec gravis / nec
levis / nec dura / nec mollis / sed ipse dicitur vita / quia
has quatuor coniungit in unum / eis quia tribuet vitam
robustam atque perfectam /

De Ovo · c. 22 ·

Exhibetur vero ovo comparatur hec scientia / quia in eo sunt quatuor
coniuncta / cortex apparens est terra / albedo est aqua / cor
tex vero tenuis / qui est cortici spisso iuncta / separans
aquam a terra / est aer / Ruben vero ovi est ignis / Cor
tex ruben continens / est aer / separans aquam ab igne /
et utrumque est unum et idem / Aer vero terram separans
ab aqua / spissior est aere altiori / Aer vero altior /
est calidior et subtilior / Nam ignis est sibi propinqui
or / quam aeri inferiori / Et in ovo igitur sunt 4 · scilicet terra
aqua / aer / et ignis / hiis 4 · exceptis / in medio ru
bei est punctum / quod est pullus / hic non intelligitur de ovo
volatilium / sed de quo philosophi loquuntur / idcirco omnes philosophi in
hac excellentissima arte / ovum descripserunt / ipsum / et
alia multa exempla suo operi posuerunt / ut doctrine
filii / inde intellectum caperent / et naturam investigarent /

De basilisco et vermibus venenosis · c · 28 ·

Post h[oc] / Basilisco et aliis omnibus venenosis dicatur
similis / ratione nutrimenti aut cibacionis aut inf
eccionis / Ita sicud basiliscus dicitur nutriri et cibari
p[er] diversum cibum et potum / donec magnus fiat et
maturus / post h[oc] moritur / et occidit / et de eius pul
vere fiunt tunc miracula / Sic corpusculum nostre
sapie[n]cie / nutritur et augetur p[er] aquam p[er]manentem / usq[ue]
illud / magnum / et fluxibile appebit / tunc mors
ipsum revelabit / Et sicut basiliscus suo flatu
et odoratu inficit animalia et homines / sic odor
huius corporis magnesie / perficit argentum vivum / ipsum quod
subito mutans / de natura sua / in naturam alienam /
ipsum mortificans · Sicuti terra fetida / cito recipit
scintillulas albas ¶ Copatur eciam tyriace /
racione curacionis omnium metallorum / Copatur ecia
veneno / roe multiplicis tincture albe et rubee /
necnon subitanee transmutacionis unius coloris in
alium / De mixtione in p[er]fectionem / q[uia] sicut modica

qualitas veneni / repente magnum corpus inficit / sic una pars elixirii albi et rubei / multas partes omnium metallorum / in verum et perfectum lunificum et solificum transmutat

De rebus mineralibus / c. 27 .

Ceteri quoque philosophorum / sicut mineralium lapide / rebus mineralibus omnibus operantur / Quidam aluminibus / vitriolis / salibus / quidam spiritibus / quidam metallorum corporibus / horum autem quidam qui de salibus / et aluminibus atque vitriolis tractaverunt / est sententia multiplex / Nam plato / vult quod alumina splendificant / Salia dissolvunt / vitriola constringunt / Nam alumen candidum dicitur humidare in humore / calcinatum vero in sicca siccitate / Ideo quod dum humor humidat / operatur aluminibus / Et privato humore peccante / dicitur alumen calcinatum album fixum / proprietas vero salium est dissolvere et rodere / et humectare et liquefacere rem aridam / quod dicitur / Calcinate corpora cum sale / quod sal corrodit eorum humiditatem corrumpentem / Et sales faciunt corpora lenire in ignis fluxione ¶ Nondum / quod quedam salia sunt fixa / quedam volatilia / nam omne fixum ponitur pro corpore / vel pro retinaculo / et talia exhibent / a rebus calcinatis ut dicitur Exhibite salem alkali / Exhibent enim et non preparant in eo / quod exhibent de eo / in quo non est sal alkali

phorum / quadmodum enim exhibit sal alkali / a ca
lce viva / vel tine clavellato / vel sal tartari
ab ipso tartaro calcinato / per humorem conveni
entem / Donec nichil remanet acuitatis / Et sal
nostrum / quod est tinctura / exhibitur a calce metallo
rum / per putrefactionem / usque totum compositum expuet
suam naturam / et inducet alienam / De tali sale dicit
Senior / primo fit cinis / postea sal / et de illo
sale / per diversas operationes / fiunt corpora philosophorum / Om
nia ideo non fixa / ponuntur pro spiritibus / vel pro aquis
acutis acetosis / tortuosissimis / sicut est salarmoniacum
quod est nobilius / quia totum est spirituale / post hoc sal
commune / et sal urine / Nam Salarmoniacum est secundum
eum in hoc opere nostro / testante Rasi in libro Lo
ceptorum ubi dicit / quod alinzadir tibi solum deser
viat / nam ipsum corpora solvit et liquefacit / et
spiritualia reddit ¶ Aliqui philosophorum posuerunt
ce totum artificium in eo / et vocaverunt ipsum diver
sis nominibus / propter naturae sue excellentiam / ut in libro
Turbe philosophorum scribitur / quia quidam vocaverunt ipsum
a loco / ut gummi / sputum lune / quidam a co
lore / ut sanguis / vernachamus / quidam a natura

vt argentu viuu / Vtamini q illa veni nali /
nam ex ea ars fit / et non ex alia / O qm pre-
ciosa est sermo rubicundi na / de ipo dicunt phi /
q ipm sit primum in origine corporum metallicorum /
nam qn argentum vi grossum inmundu / occurrit sul-
furi grosso / inde generatur metallum corruptum
et tale est remouendu in operacione prima / quia
in prima ipius origine produxit grossum fetidu
et inmundum p nam / ut Auicena dicit videmus
itaq in principio rei eius / siccatioem / et destruc-
tioem aqueitatis fore nociua / et ab eo ut calcifi-
at qd puluerizetur aut frangatur / ut Turba pho-
rum ait / Ecce plumbu rubeum qd initiu est
opis nri / nam sine ipo regimen stare non pt
Non aut salarmoniacu vlgi hic intelligatur / cu ipo
eni opus nrm no peragitur. ¶ Vitriola at
et attrameta obliqua interponunt / qr ome vitriolu
et attrametu phorum / calcinatum et assatu igne
debili / colore rubiginoso vestietur / ut in li. T.
scribitur / q primo die apparet nigra citrina / 2°
nigra rubea / 3° similis croco ¶ Hinc no q-
dam phorum / spiritibus mineralibus hanc sapiam
assimilauerint / ut e sulfur / argentum vi / arsenicu /
auripigmentu / magnesia / markasita / cu tm ne-
utrum istoru sit phositum ¶ Sulfuri dicitur sile
propt tres acces / qs argento vi infert / primo
stringit ipm a sua humiditate / Scdo denigrat sua
adustione / Tercio ipm rubificat / sua tinctura
adustiua / Nam Senior dicit Sulfur nrm / no e

sulfur vulgi / qd comburit et comburitur / combustione
ingredis et destructois / Sulfur n· nrm / comburit
combustion albedinis et melioratois / Et Auicenna
Nisi qz illud aduritur qd est vulgi / et aliud non
adurit qd e sapientum / Et T· phorum d· Arg^ti
vi· accipite / et in magnesie corpe coagulate / vel
in sulfure qd no comburitur / h· aut sulfur qd no
comburit / mutuarimus es / Teite ig ipm aceto acer-
rimo / et coquite / z cauete ne acetu in fumu ve-
rtatur / qz periret opus

De multiplici argento vivo · c· 26 ·

In coparacon arg^ti vi· e aduertendu / qz triplex est
arg^ti vi· h· est ignem philiam extrahe / h· scdm
aiam vitalem dicit ignis / su aia / su spiritu eciam
De primo scribit T· phorum dicens / Arg^ti vi· e igs
qd corpa comburit / Et iteru / Oportet ergo corpus
flama ignis occupare / ut diruat et debile fiat /
hunc n· igne oz extrahe igne conaturali / ut dic·
Senior Ignis nr est aqua / Si sciueris ducere igne
igni / alterum memo / sufficit tibi ¶ De secundo d·
Senior et alij sapietes / qz aia extrahitur p putrefa-
ctionem / et cu in eo nichil remansit de aia / tunc
ablusti corpus a sordibus suis / Item dic / Auffer
ei aiam / et redde ei aiam ¶ De tertio scribit·

sit / Oportet te extrahere quintam essentiam / al-
ter inviam laboris / Et ob hoc triplex dicitur argentum
vivum / Et propter vitam eius imponit ei mors prout
ut vulgare sonat quibuum / Cum argentum vivum signi-
ficat occidere et mortificare / niger et philosophus in hoc
opere appellatur / Tertium vero argentum vivum est
spiritus et dicitur aqua permanens / sine acetum / sine
menstruum / seu unctuosum / et multis aliis nominibus
intitulatur / Refert Turba philosophorum / quod sit acetum
acerrimum per quod aurum merus fit spiritus / et sine
quo aceto / non fit nigredo / non albedo / non rubedo
per tale enim argentum vivum / exhibitur secundum / morti-
ficatur / occiditur / extinguitur et coagulatur / ut Turba
philosophorum dicens attestatur / Scitote quod corpus non
tingit / nisi prius tingatur / Ideo philosophi illud / ve-
nenum vocaverunt / et varie ac multipliciter de illo no-
minibus plurimis tractaverunt / et quemadmodum mundi di-
xerunt / Est lapis / et non lapis / verum autem gu-
ma / ut in Turba philosophorum scribitur / Notifico autem
vobis gumme dispositionem / non invidens / certharum
in ea magnum existens / Scitote quod gumma nostra
fortior est auro / et omnes eam habere / auro honorab-
iliorem / Gumma autem nostra / apud philosophos est pretio-
sior / et sublimior margarita / eo / quod ex gumma /
et paulo auro / multa emimus / Ideoque philosophi scri-
bentes / ne pereant cunctes / et maxime in libris
suis / dispositionem eius non posuerunt / ne quilibet
eam agnosceret / quia si insipientes scirent / non

vilipenderunt / Quamvis plures sint gumme / sed mi-
nime hanc nostram cognosceretis / Ideo huius vene-
ni naturam absconderunt philosophi / eo quod per ipsum / totum
regimine adimpletur / et tota mortificatio et ce-
ratio consistit / ¶ Citrinum autem argentum vivum ex primis
oribus resultat / et est albi coloris / antequam ei ignis
adveniat / Igne vero ei adveniente / ipsum fit rubeum /
et hoc a lapide divino procedit / unde Albo mittitur
dealbate latone et rumpite libros / ne corda vestra
rumpantur / Et G. Nimmis imponite et fit el-
ixir / eo quod per ipsum natus et vita / et aqua munda
ex multis extracta tincturis et rebus / eius quod
tinctura vita est hiis / quibus iungitur / et colo-
ratio perfecta / ut G. philosophorum testatur / quod precio-
sissimus color est tyrius / que prius colorem per-
miciavit / Deinde purpureus color approxima-
bit ¶ hoc enim argentum vivum est fructificans /
suavitates odoris / et est tinctura vera et in-
fallibilis / omni corpori prestans complementum

¶ De arsenico et auripigmento · c. 24

Comparatur etiam arsenico et auripigmento / ideo

xxix

unctuositate adustiue / ut quod vz omne arsenicum
et auripigmentum / habz unctuosas et adustiuas
humiditates / necnon vaporabiles ab igne / quibus
corpora denigrat et exsiccat / Et arsenicum dicitur
masculus ratione caloris et siccitatis / Auripigm
entum / ratione caloris et humiditatis femina / ut Turba
phorum dicit / Dealbate vobis feminam in auripig-
mento masculum uero in plumbo ¶ Et sciendum quod philosophi vna
dicunt naturam / arsenici et auripigmenti / ratione fuge
vel ratione earum proprietatum / Nam multotiens po-
nitur pro igne sulfureo / et sepius pro spiritu / qui est egre-
diens a corpore / qui est aqua / quia omnia vegetantur
et augmentantur /

c. 28.

De markasita magnesia et tuthia.

Comparatur etiam marcasite / magnesie / et
tuthie / Marcasite in colore / quod sicut ma-
rcasita cintillas argenteas et aureas habz
mixtas in terra / Sic in opere philosophico / signa apparent
similia / vnde testatur Avicenna / dicens / Scito quod terra
fetida / cito recipit cintillas aureas / et ut supra
Dicitur etiam magnesie esse similis / ratione ponderositatis
et fractionis omnium metallorum ¶ Dicitur etiam
tuthie similis / ratione extinctionis / Nam sicut pre-
cipitur tuthia extingui . 7 . vel . 9 . vel 10 . vel 12 .
vicibus / ut eius terreitas subtilietur / et sulfurei-
tas deleatur / Sic mandant philosophi / opus eorum

iterari / ut omne superfluum in mat[eri]a abiciatur / abiecta in profundo sive in occulto adiciatur ¶ Secundo vero est quod duplex est spiritus / unus in corpore / et hic est removendus / et est ignee nature / ut Turba testatur. Scitote quod corpus non potest tingere seipsum / nisi spiritus extrahatur / qui in ventre eius occultus est / et fiet aqua / et corpus absque spiritu / qui est spiritualis natura / ex quo colores apparent / eo quod spissum terreum non tingit / unum autem tenue natum / quod de corpore transit et colorant ¶ Secundus vero est extra corpus et est aquee nature / et est tingens corpus in elixir / ut Turba dicit. Masculus vero hic / est corpus / et femina hic / est spiritus ~

De qualitatibus singulis omnium metallorum. c. 29

Unde vero comparatur omnibus metallis in qualitatibus / in naturis / in coloribus / in mollitie / in duricie /

et h^{c} in mar^{tis} / et in occulto eorum / auro et ar^{to}
copatur / nec non p̄fectionis colorū p̄seuerancium in
igne / et ponderum / nec non ductibili^{tatis} / Propter
h ī auro / cū ipm̄ sit nobilius et p̄fectius omnib;
aliis trib; corpib; / et ob hanc p̄fectionem p̄petrās
d^{as} aurū philicum ei simile / ut phs testat^{ur} d^{ns} /
p̄ntes et p̄teriti non fecerunt aliud / nisi ex auro
aurum / et ex arg^{to} arg^{tum} / non tn̄ auru ul' ar^{tum}
illud sint vulgi ¶ Est aut philicum aurum
qd nō emitur precio magno / ut Alfidius dic^{it}
Scito q' hic lapis / de quo h^{c} archanū agitur
dens nō emendū p̄cio (magno) posint / qm̄ in via eiecta
inuenitur / ut a paupe et diuite hri possit /
ut ratoe et scia adeum / quisquis possit leui-
ter peruenire / Et Morienus ait / Omnis res
que magno emitur p̄cio / mendax est / qm̄ mo-
dico hm̄i querimē / et paulo auro / multū emimus
et Senior d^{it} Aurū nrm̄ nō est vulgi / s; s^{cda}
dealbaco / ut ibi dicitur dealbate aurū / h^{c} ig^{a}
aurū cū dealbatū sint post nigredinem suam /
que e tinctura / Et iteru cinisate aurū cū au-
ro / h^{c} est cineñ cū aqua / Vel seminate aurū
in terram albam foliatam / que et terra tua
que e auri / tingit elixir / et elixir tingit
eam / et h est magnesia alba p̄fca et nō rubea
Inde ex auro philico non fit aurū / s; argentū
ut Turba phorum testa^{tur} d^{icens} / Scitote q' nisi
dealbetis s; aurum nrm̄ / non potest ruben
fac^{ere} / ideo / q' due nāe nil aliud sunt / nisi albū
et rubeum / album de rubeo / nigro erit / et nu

tinctura aurea vel aurp [illegible] album

do albo / Cristallinu de rubeo citrino apparebit /
et hoc vero Senior tu dicit Est res mirabilis / cu im
seris sup alia tria ommixta / tunc innat albu
sup citrinu / Et rubeum dealbat ea in alb
edine argenti / Deinde innat citrinu sup al
bum et rubeum / et facit ea citrinare / cit
rinitate auri / Deinde innat rubeu sup ci
trinu et album / et facit ea in rubedine
alkasel marini / Et Morienus ait / Respice
citrinum opletum / et citrinum diminutu /
et in sua citrinitate et oem citrinitatem / Et re
spice rubeum opletu / et rubeum diminutu
in sua rubedine / et omez rubediam / et insup
aspice nigru opletu / et nigru diminutum
in sua nigredine / et omez nigredines / Hoc h. p.
q aurum philosophorum / no e aurum vulgi / nec in colore
nec in sbia / ideo dicitur / q no letificat cor hominis /
et argentum similiter / Sz illud qd extrahitur ex eis
e alba et rubea tinctura / recta / firma / fixa / pse
verativa / coloratiua / penetrata / ingressiua / pe
netrata / pstiua / omnibz metallis pmixtiua /
illa hoiez letificat / et cor hois sanat / ut Seni
or dicit et reddit hoiez hilarez / et iuvenilem facit /
et vigorose corpus oservat ~

32

De quatuor corporibus metallicis imperfectis .c. 30.

Aliis vero quatuor corporibus / scilicet ferro
cupro / stanno / plumbo operatur /
ratione duricie fusionis et mollis / in
manifesto et in occulto eorum / Nam illa
que sunt dura in manifesto / sicut ferrum
et cuprum / sunt mollia in occulto / et sic de aliis
duobus est intelligendum / Mercurio ferro et cupro
assimilatur / propter carentiam humoris fluxibilem et li-
quabilium in igne / et talia sunt stringentia sta-
nni et plumbum / que habundant humore / precipue
ferrum / cum ipsum sit minorum humorum / et maioris
caloris / ut Democritus dicit Ego ferrum siccum et durum /
ego fortis pistans pistatus omne bonum / et non
est res in mundo agens actionem meam / per me
enim generatur secretum secretorum / per me convalesco a
languoribus / tunc habeo vitam leonis rugientis /
et hoc est ferrum althimicum / ipsum non trahitur
ab adamante / Et si quis studet aliud invenire
faciens operationes huius / non posset / ideo magnificatum
et exaltatum est / et finis est omnium rerum / ideo
maxime videtur argento vivo philosophico amicari / cum ipsius
sit coagulum / nisi coagulationem perpetua et firma / non
non stannum et plumbum eadem operatione posse firmari
ut Turba dicit philosophorum / Es et plumbum lapis fiunt
preciosus / Ideo ponite plumbum cum plumbo / quia
natura natura letatur / et natura naturam volare facit / et
natura naturam continet / et natura naturam superavit / ideoque in-
cu dei / sunt ille nature multiplicantes / Dicitur

etiam quod sit propinquitas inter magnete et ferru /
maior utique est propinquitas inter es et aquas nras /
que e plumbu et stanu albu / ut T. philosophorum
testat d. / Etenim plumbi albi dispositiones demani
eo aut noto / nichil aliud e / quam opus mulieru
et ludus puerorum / absque tali enim plumbo / nulla
tinctura fit perfecta / eo quod vim habet / ut hermes dicit
tinctura triplex / quod compositum in corpore stringit / et
in colorem vertitur invaporabilem / Et scitote quod
prima vis e acetum / secunda vero plumbu / de quo
sapientes dixerunt Coquite ipm stanu / donec privetur
humore suo / et fiat siccus / et residuu suu bibat
humorem / eo quod plumbu combustum fuit / hoc est
plumbu ruben de quo sapientes dixerunt Ecce hoc plum
bu quod ruben nuncupamus / nra operis est initium
sine quo nil fit / de ipso namque dicitur / de plumbo
fac ferru / aut croceu de croceo / fac albu de albo
tincturam / de stano fac cupru vel es / de ere fac
cerusam / de cerusa fac minium / de minio tinc
turam / et apprehendisti sapientiam / Intellige quod legis
hec ars stultos fallit / o quam plures sunt seducti
in nominibus spirituum et corporum / putantes se componere
tincturas de rebus siccis et aridis combustibilibus /
tamen in eis nulla sit utilitas / et omnia vertuntur in
nichilu / et tincta mortua sunt / et eoru transitio
ad perfectionem non pervenit / ut dicit Alfidius / Caue
ergo fili a spiritibus / corporibus / lapidibusque mortuis
te separa / quoniam in eis nullum est iter / nec etiam
tamen propositum in eis invenies / quod vis eorum
non augetur / ymo tendit in nichilum / sicut sunt

Galia / auripigmenta / arsenicus / argentum vivum / sulfur / capilli humani / sagwis / sperma / urina puerorum / omnium / aurum / argentum / ferrum / cuprum / stannum / magnesia / marcasita / tuthia et hiis similia / que omnia Senior dicit esse combustibilia / et mortua nec in eis aliqua operatio / nec similis / quia operatio nostra surgit per sermones / sententias sapientes / In plumbo vero est vita / Et hoc inter archana archanorum est notandum / quod dicit plinius / Nichil est affinius auro quam plumbum

c. xi

De arboribus / herbis / floribus / radicibus et aliis vegetabilibus

Quidam autem philosophorum habentes divinam scientiam / herbis / radicibus / arboribus / floribus / et aliis diversis vegetabilibus / nectno succorum et fructibus similitudinarie comparavit / Galienus dicit de arbore philica / que [...] ramos habet / ut in quodam scripto reperi tractatu / de lunatica sic procedente / Hec est quedam herba sive planta nomine lunatica sive berissa / cuius radix est terra metallina / stipes eius rubicundus quadam nigredine

ingredine p̄fixus / folia eius similia folijs m
aiorane / et sunt 30 / s̄c̄dm̄ etatem lune in cre
scencia et in decrescencia flos eius citrinꝰ / pꝰ
tres dies odor eius / ut odor musci in pleni
lunio / vel in decrescencia / cōpleta / ex eo accep
tus et in eo mercurius impositus / vertitur in lu
nam p̄fectam / Si post hᶜ· bullitus fuit quinqꝫ
vicib; / vertit in solem / Cuiꝰ pes vna / tecum
vertit in purissimum solem / Omnium pdictorum noīa
sunt posita / similitudinarie in hac excellen
tissima scien-tencia / pro qua omnis fidelis /
debet tpe. vite sue fideliter ꝛ constanter
laborare / .

De pluralitate· vocabulorum artis · c. 32

Quarto nondum e / quibus modis et vijs / operatio
illa celestis adimpletur / Et nondum / quod philosophi diu
sa vocabula ipsi operationi attribuerunt / quidam
eorum dixerunt / quod calcinando / soluendo / ꝛ distillando /

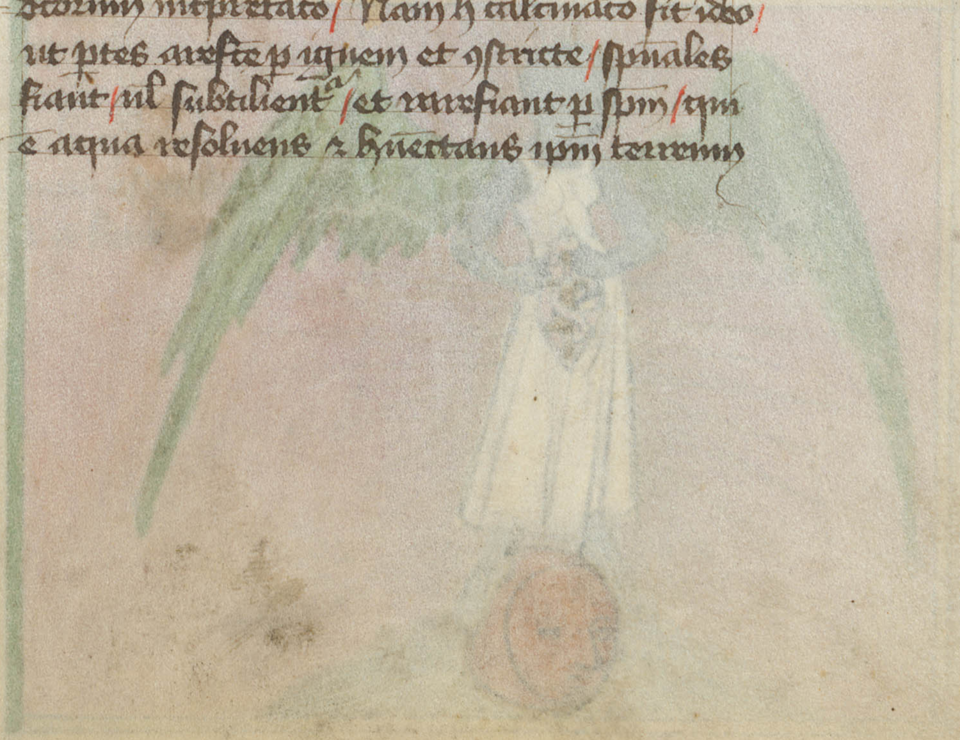

et coagulando h' opus pagitur / et hmes h'
intimat p alia vba / cu d' pr eius e sol / ma-
vo lua / portavit illud ventus in ventre suo / nu-
trix eius est terra ¶ Alij vo dixerunt subli-
mando et reitando atq3 figendo / don' in fun-
do maneat ¶ Alij incerando aut imbibedo
don' fluat ¶ Alij abluendo aut mundificando
do' album et pulchru appeat ¶ Alij occidedo
don' moriatur et albificetur ¶ Alij vivificado
et nutriendo / don' genitu fiat ¶ Alij pu-
faciendo et corrumpendo / don' ma' occultet
et ecouso / ¶ Alij sepando elta et iungendo
¶ Alij ocendo donec corpeum fiat spuale et e
couso ¶ Alij coquedo donec aresat ¶ Alij
assando donec afirmetur ¶ Alij renovando
do' novus adueniat ¶ Alij aiam a corpib3
eo^hendo ¶ Alij corpa et spus rectificando / sd
venerem dealbando / a Ioue stridorem auferendo
Saturnum indurando / aut mundificando / mar-
tem mollificado / lunaz citrinado / necnon ipa cor-
pa in aq solvendo / nichilominus omnib3 corpib3
diminuit pfecte pirando ¶ Alij mercuriu coa-
gulando / arsenicu / auripigmetu / sulfur / mag-
nesiam / markasitam / tuthiam dealbando / atq3
fixando ¶ Alij salia acuta / cu olea incerata ma
pando / Et adhuc diusis vocabulis / qd longum
esset enarrare / elix eoru albu et rubeum cplem
dixerunt / que oia sunt unu et idem intelligenti /
et comprehendenti ac q3 concatenata / quadmodum kathena
ita ut cu unu terminat / aliud incipitur / etc.

De multiplici opatone phlantium · c · 33 ·

Idcirco calcinaco in pncipio opis nri / ponit
tamq̄ pr in cōiuacon / unde primo videndu est
que sit calcinaco phorum / Et sciendu q̄ triplx
e calcinaco phorum / dupl corpis / tercia spūs /
Prima est inicu opis nri / de qua d. / Calci
naco e privaco frigide humid / cōbustioꝫ remone
tis / vel sicce terre intimeaco / et hanc phi ex
emplificaūnt in ligno / in quo sunt tres hu
midtes ¶ Prima aquosa et frigida / et h p
hibet lignu a cobustion ¶ Scda vnctuosa su
oleagena / et ipa facit lignu arde / hec due
sunt vaporabiles in igne atq cremabiles ¶ 3a
vo relinquit in ciñe / et e valde modica z sb
tilis / fixa et ꝑpetua / nichil inflama / et ipa
e vitrificans / et diaphanitate vitrea spon
dens / et tali mo ꝑcipitur fieri calcinaco pho
rum / ut e in ligno predicto / Et ipa fit vere
p accetum phorum / sū p aqm ꝑmanentez / et no
re alia / et h. no / Talis n. humiditas ut dcm
est / que e pncipiu liquefcionis / oz esse in co
rpib ut Hermes d. / pncipiu oim liqua[bi]lium
est aqua / Et Avicen refert / Consideramus
itaq in pncipijs naturalib / q sbm liquefcois
e humiditas currens / ꝑmixta partib siccis ter
is / in quib monetur / dum resoluit eas ignis /
et minem9 cam vaporacois humid. / non ve
hement in eis mixtam / ymo eleuatur ab eis in
resolucon / et minem9 cam adustionis / ut sic

decoquitur decocti et p̄mixti siccitati / ita q̄ p̄
uenit ad ipam humiditatem illud / q̄d p̄mixtu
e ei de siccitate / et q̄d acq̄sivit de caliditate
accĩtali simplicia cũ igne / ita q̄ fugit nob
tam diu / donec inveniatur ꝯsio humidi eidem /
q̄d e apud igne potente ꝯtīte / q̄ scđe partes
corporis ad sc̄am ignis an vaporatoꝝ separet͛.
ignis / et remanet fex eius cinis / qui e adus
tus / Equid cū vaporat / et iam ꝯsus est /
et fit flama / et talis dicit͛ calcinatio p̄hoꝝ /
¶ Preterea est nõndum / q̄ quitunq̄ fecit calcia
tionem cuiusq̄ corporis / remanente m̃a metalli /
h̃ e humore / a quo h̄ denominatoꝝ / et liquefactoꝝ
in igne / hic iam cerravit / q̄ dicit͛ extractio
humidi corrumpentis in calcinatione / post h̃ in
tromissio aliene humiditatis ignee / p̄ quam
erit centia et vita corum / et h̄ est ps̄ p̄ma
vz p̄r eius e sol ¶ Scđa calcinatio e p̄ ig
cineris vl̄ calcis remanentis / elementorum sepa͛ /
et h̄ est ps̄ secunda / vz m̄r eius luna / z solutio
p̄hoꝝ / sīl extractio q̄nte centie / aut subli
matio / aut incerratio / vl̄ imbibitio / vl̄ om̄ p̄
dictorum interpretatio / Nam h̄ calcinatio fit ideo /
ut p̄tes aduste p̄ ignem et ꝯstricte / spirituales
fiant / vl̄ subtilient͛ / et rarefiant p̄ sp̄m / q̄ui
e aqua resolvens z humectans ipm̄ terreum

adustum / et caloꝛ impressus qui e corrupens
tu humid^te / in aeream resolutoꝛ transformas
digerendo Nam in pma calcinatoe / remone^a
humidi^tes due / sꝫ frigida et aquosa / et adusti
ua / In ista uo que e scda / remonet^a terreitas
et igneitas / et ꝑ resolutoꝛ mr aque Nam
omnia que soluit / et liquefa^t / et mollificat / de
inde putrefacit / exhibit ꝑ decoctoes resultant
aeree resolutoes vaporando / Unde h e solutio
phorum / qn partes terre sicce mollescunt /
ita qꝫ earum siccitas / que e duricies / vrtat^a
in mollitiem / que aqua d^a liquefaciens / ut aq
pluuialis / uel alterius humidi^t / qꝫ d^a / quanto
mag siccitum / tanto mag mole / cu sola siccitas
alchimie tingit / et non alia / h^c est ueritas
electorum ¶ Dicit^a etiam incratio / ea de causa
cu terra sit priuata humore suo / ncce e eam in
terrare / id est humidũ ꝑfundere / ut fluat / et ingr
essum habeat / negrio uirtute et formā metallica
reppiatur / ut G. phorum figurate lo^r. Ou^d ho
in tumulo iacet donc pulvis fiat / partis dieb
deus reddit ei aiam atqꝫ spm suum / infirm^te

ablata purgat illa res / et post coniunctionem
emendatur / quemadmodum post resurrectionem gua-
lem / homo fortior et iunior fit / tamen prius fiat
in hoc mundo / Ideo incerato est rei sicce pruate
humoribus / cum re incerativa / ad igne mollific-
ato / et liquefactio corporum / est philosophorum / et non vulgi
Nam vulgus per ignem liquefacit / philosophus autem per
aquam / Unde dicitur liquefacite corpora / liquefactione non
vulgari / sed nostra / que est cum aqua / Ideo incerato
est imbibito vel potato / sive liquefactio rei sicce ca-
lide / donec inebrietur / Nam omne siciens / appetit
bibere / ut dicit A. S. Sitis appetitus est frigidum
et humidum / pro eo dicitur etiam illud terren sici-
ens ¶ Dicitur etiam sublimato hec pars secunda / ob
hoc / quia illud quod in inferiori parte vasis est / elevatur
et exaltatur ad vas supremum / quod nominatur alembic
vel aludel longum / vel ideo ut densitas elementorum
per elevationem / transeat in eorum raritatem / ut sic-
citas terre / in humorem aque / Et frigiditas aque
in caliditatem aeris / et humor aeris / in siccitatem transeat
ignis / Et hee transmutationes / debent fieri per gradus
ignis / ascendendo usque ad celum / quod est alembic
philosophorum / et per deum illud est tinctura in infinitum /
et tali modo precipitur fieri sublimato philosophorum /
Unde dicitur Sublimatio est extractio a fecibus elemen-
tibus quod est terra / quintam essentiam / vel oleagi-
nam ascendentem naturam / Vel aliter / Sublimatio
est a fecibus rem elevatio / aut a terrestribus partibus

puram substantiam segregare / Nam in omni sublimatione signum perfectionis est liquefactio / et fusio metallina

¶ Et notandum quod duplex est sublimatio / una corporalis / alia spiritualis / Corporalis quantum ad tertium / Spiritualis vero quantum ad igneitatem / De prima dicitur sit / facite corpus spirituale / et fixum volatile / De secunda scribitur / Res in qua est adustio / primum quod in ea resolvitur / est virtus ignea / ut / Et Senior dicit / egrediatur spiritus a corpore qui est ignis

¶ Dicitur etiam fixio / propter absentis additionem / nam illud quod abest / est volatilis nature / sed quo studium magistrorum variatum est / Nam est elixir albedinis et rubedinis tincture / necnon spiritus tingens / et aqua metallina / perfundens se in corpus ipsum vivificando / Et corpus est recipiens tincturam ab ipso spiritu / et non ab alio / unde dicitur quod tinctura fit a natura volantium / Et illud quod firmat / et fixat ipsum spiritum / est fixum et pretiosum / et intremabile / et nominatur sulfur pharicum / vel cinis extractus a cinere / ut Senior dicit / Quod fixum est fixat res fugitivas / Et dulcem / Inquiramus igitur tincturam quam ignis non corrumpat et non expellat / et substantiam que permisceat liquescens / et substantiam consolidatam / coagulatam / fixatam / et firmam super ignem / et ingenium permiscendi ista ad invicem / ita quod tingat cum eo / quod est in eo de tinctura / et permisceatur cum eo / quod est in ipsa de substantia permiscibili / et consolidet

63.

cu eo qd est in eo de sba cosolidata / et figat
sp cu eo / qd est in eo de sba fixa / Et iterum
subiungit dicens / Quesivimus sbam fixam / et
invenimus eam ee ome qd no fugit ab igne /
et ipm ee corpa liquefacta / In libro Sept. d.
q p talia corpa / figunt spus velocissime /
et no p alia / ideo dicit / Terra fixat / aqua
dealbat / aer penetrat / ignis colorat / h aut
fixio / que multotiens repetit / ut Geber docz /
don. cu tota sui sba in igne maneat / sin aut
tuc cu tota sui sba deinde recedit ¶ Dic eo
ablucio sui mundificato h ps seda / roe nigre
dinis et mali odoris / ut Turba phorum dicit.
Et no desistatis ipa abluere / don. nigredine
privetur / et album fiat / Et Morienus ait / qnto
magis aliqd abluitur / tanto limpidius erit
et si ablutum non fuerit / no limpidabitur / et Geber
in libro pfectionis d. / Q no figitur nisi illust
retur / et fulgidissima ex illo eliciatur sba /
cu sui nro ingenio / Et in libro distinctionum
scribit / Mundate corpa a sua nigredine. vl rub
edine / in qua e corrupto eorum / don. album
fiat album / et rubeum ruben / Nam ablucio
d. rei inquinate delectio / Item dicit vade ad
infectore lavante panos / tu fac simile / Et he
rmes / in primis fuit rubeum / et in ultimis
album / Et si sua nigredo omino auferetur / ac
deinde in rubeum vertit lucidum / et nimis
puru / q d. / Q Ignis et azot latone mun=

dant et abluunt / Et Kalet minor / Qui scit in
gredinem accipe ab eius superficie / ea ablutio
ne ipsum purificat et auget / ¶ Dicitur etiam
occisio sive mortificatio / ratione vite vegetab.
et ordinate / et activitatis / h. est caloris impressi
Nam omne quod habet calorem ex se moventem et ag
entem sine transmutatione / dicitur vivum / et ob hac
causam alchimia imperfecta dicitur vivum / et hac vita
philosophi studuerunt occidere / et vitam eternam atque
permanentem reddere / ut Kalet minor dicit / Nos oz
enim sapientum occidere / h. est comburere / quia mors eius
revelabit / Et Amen. Conteramus ipsum per mor
tificationem suam primam / cum eo quo mortificatur / de
rebus adurentibus / vel primis fatietibus primum / et
exsiccantibus sicut est sal / alumen / attramentum /
talk / et alias res / quas habet similes ignis / Faci
amus ergo illud multotiens / donec moriatur et mol
lificetur / ¶ Dicitur etiam vivificatio ratione nutri
menti vel vivificationis / seu ratione humoris meta
llici / Nam omne quod nutritur / diminuti ratione
nutritur / Et illud quod vivificatur / ratione duorum vivi
ficatur / ¶ Philosophi autem volunt nutrire granum eo
rum humore generali / donec vegetetur / et fructum
afferat talem / qualem ipsum granum intulerit
habet / et volunt vivificare illud quod mortuum est a
forma metallina / quousque prestat fusionem
metallicam perfectam / Et talem vivificationem sive
nutrimentum / aliqui philosophorum vocant ingressum /
et h. vocat Jeber / cum dicit aut ingressum damus

huis / que sua spissitudine ingredi no pmit-
tut / cu multiplici reiteraton solucois spum
no inflamabilium / Ex hiis modoru ingeniis
ntre e qualz rem ingressiuu hre / qm ex illis
dependit bnficio / et alterac cu pmixtioe inu-
enta ¶ Dicit etiam putrefactio siu corrupcio
h ps e / rone mat'. Nam ome qd putrescit
et corrupit / apud visum abicit manu mat'.
et repntat occulti / phi n intendut corrupte
sine delere mat' / qd e terreum / et educe oc-
ultum / qd e argetem et aureum / ut Auicen
testa d. Cu subtaliat es et decoquit in aceto
cu medias / donc moiat / qm penetrat albedo
eius ad exteriora / ita ut ipius intrinsecu / fiat
extrinsecu / simile arg. in albedine / qm feceris
illud / invenies virtute eius tingetem reman-
etem / et maioris tinctue et penetracois / ita q
no diuisificat a colore arg. puri in aliq. / ymo
e mag refertum / et tinctua e magis coplete
albedinis / Talis n putrefactio est gnatiua / q
gnat tale / qual ipa est / Et consistit in duob
in humid. et siccitate / vn dicitur. Scias q no
fit gnaco absq corrupton / vn studeas in pu-
trefone / et Turba phorum. h igit putrefacto
e maxima / et mgr' extrahit archam ¶ D.
etiam separo eltorum / ut pmissum e in calci-
naton prima / in ipa vo separant elta / terra
sz aqua / aer / et ignis / Terra ibidem rlinqt
vt alia tria elta / in ea valeant radicari / Si
ipa non eet / elta funda'. non hrent / supedi-

ficandi domu nova tha[n]ro[r]e / Nam prop[ter]
separato elto[rum] / e segreg[ati]o[n]e ethrogenia / q[ue] sunt
accidentia / Et [con]iuncto elto[rum] / e cumulare homo
genea / h[oc] est / que sunt de na[tur]a humidi radicalis
ut in li[bro] Tur[be]. ph[ilosoph]or[um] scribit[ur] / Co[n]iu[nc]te e[lemen]ta / est
humidum fac[er]e siccu / et fugiens fixu ¶ Dicit[ur]
etiam [con]tritio / r[ati]one densitatis vel duritiei / Naz
om[n]e q[uo]d densum et duru e[st] / no[n] est tinge[n]s nec
penetrans / ideo o[porte]z conteri / ut subtilissimu fiat
et penetrativum / vn[de] in Tur[ba]. Cum o[mn]ia pulvis
f[ac]ta sunt / diligent[er] e[st] [con]teritu ¶ Et nondu[m] q[uod]
duplex e[st] [con]tritio / una vulgi / et fit manib[us] arti
ficum / de ista dic[itur] / Tere in die / et assa in nocte
¶ Secunda e[st] ph[ilosoph]orum / et fit igne decoctionis / vn[de] T[urba].
h[ec] aut[em] [con]tritio no[n] fit manib[us] / s[ed] fortissima dec
octio[n]e / [et] valet m[a]ior ignis omnia terit / [et] Albo
m[a]i[n]fetor d[icit]. Nichil aliud feci nisi q[uod] [con]trivi et
dealbavi / et Senior Non valet [con]gelato nisi
fiat pulvis / et T[urb]a. Ideo o[porte]z filios doctrine / illa
rem absq[ue] timore [con]bur[er]e / quousq[ue] cinis fiat /
[et] scitote q[uod] optime miscuistis / eo q[uod] ille cinis re
cipit sp[iritu]m vite / Et h[ec] contritio multo[tie]ns a ph[ilosoph]is /
vocatur lapis cu[m] cursore / mortariu[m] cu[m] pistello
¶ Dicit[ur] etiam decoctio / r[ati]one dure et tenacitatis rei
nam om[n]e duru et tenax v[u]l[t] decoqui / ut melius
et lenius seu nobilius fiat / q[uia] d[icit] Alfidius / Sci
to fili q[uod] no[n] indiges multis nominib[us] / s[ed] uno tan[tum]
no[m]i[n]e / q[uo]d e[st] aqua / una q[uod] actio / q[uo]d e[st] coctio[n]e / et
decoctio naliter ideo fit / ut rei impuritas re
moveat[ur] / et mundicia in sui macat decoctioe

vt Auicen testa͡t d. Quato plus inhumato est
vehementioz / tanto plus e͞it ab eo corrupto ꝛ ͥmo-
toz / Amplius ꝯsidando decoctiom post decoctoem
in aqua / et remouedo corruptoz resfuaꝰ / ꝛ ͥmo-
uedo aq̃ / quotiensq; tincta fu͞it / Donec nichil
maneat tincture / vn̄ Tur / Coquite in aqua
sua xo diebus / deinde aperietis / et inuenietis es
in arg͞ent vi· vsum / abluite ipm coqndo / donec sua
priuet͡a nigredine / et fiet es vmbra carens / De
hac decoctione d. Auicen / Et si nigra aduenit /
erit adusta apud decoctiom / et Senioz / Si re-
mans͞eit in eo nigredo tpe suo / indicens p dolo͞e /
q; corrupisti q̃cq; operatus es / a tali regimine ca-
uendu est / Et coqui debet vt T· phorm attest-
atur d / Coquite eu continue donec coagulet͡a / ipo
n· coagulato / maxima fit iactura / Coquite il-
lu lapide coagulatum / quousq; fiet similis nu-
gre marine / tunc aqua ipm imbuite pmane-
te / quousq; eius appeant colo͞es / h aqua in de-
coctione maxime imitat͡a naturam / ideo facit ei sile
dicit n· Albertus / q intͩ oms artes / alchimia /
plus naturam imitetur / et hoc ppter decoctoz eiꝰ / et
augmentum / q decoq͡it͡a in aquis metallinis ig-
neis i· rubeis / maxime sentibꝫ de forma / et mini-
me de materia / Nam alie artes imitan͡a natura͡z
similitudinarie / Alchimia vero meram veritate / ideo
ipa no est debilioz na͡a / q ars sn artifex tm
sibi ministrat / ipa vero naturalr opat͡a et perficit
vt dic͡it in Senio͞e de aqua diuina / Et non sit
natꝰ / neq; nascitur in sutum / qui habeat scientia͡z

posset coplere sine na / na quod que celitus est
indita rebus et infusa ¶ Dicitur etia assatio
rone humorum peccatum ipius corporis / vel ratione
spus qui destruitur et figitur / propter assiduatoz
assationis a corpe / vt Kalet mor dicit. Et suam
iteratiom ponitur tibi / ut doceat ipm pati ignem
et Auicen. Si volumus q fiat bona comixtio
eius / tunc assamus ipm igne equali / et hoc est vt
conteramus ipm / et ponamus in vase vitreo / et po
namus in vase testeo vitreato / et lineamus illud
vas luto sapie / et exsiccemus ipm / Et itum subin
git / Modus vnus e assationis / cu rebus adure
tibus et faccetibus primum / vt G. dicit. Notifico hijs
artis inuestigatoribus / q corsufle e opoicio / et
q eam oz assare / ut ad perfectoem pueies / tunc
corpus tingit / ¶ Assatio ideo dicitur et inueta
e / ut humiditas rei attenuatur / lem igne exsiccetur /
ac deleatur / Et est nondum / q tam corporis /
q ipius spus fit exsiccatio in assation / Et est
maxime cauendum / ne spus / qui corpus exsiccat
et a corpe exsiccatur / fiet volatilis / na si vola
bit a corpe / corpus pfectum ee non pt / Et talem
exsiccatoz docet Auicen dicit. Sz tu hoc habz boni
tatem q no aduritur sup igne omio / sz talest.

¶ Item de alijs modis opationum. c. 38.

Experiensem est ne laborem in adustion calcinationis
habemus et scimus q cu eo fit operatio et no cum
alio / videmus itaqz in primo rei eius exsiccatoz

als aquei

et destructoz acuitur ab eo fore ncam / ita vt
calefiat q pulūzetur aut frangatur ¶ Dicitur
etiam renouato causa arefcionis quercu est
fimus et lutu sapie Nota renouato phorū fit
ideo / ut terra sicca / semp vtetur aqua pman
ente vt fluat / et hᵉ inuunt phi p talia vba /
fimo i. terra sii corpus / est semp de cibo in q
diem renouadus ¶ Dicitur etiam rectifi
cato corpm et spuum / rone impfcois eoru / di
minucionis et inmundicie / aut supfluī eoz
Nam corpa que sūt humore nimio habundancia /
ideo sunt nimis mollia in ductibilia / et facili
me liquescē in igne / vt plumbu / stannu / ma
gnesia / h aut multociens ponitur p spu / qui
est aqua metallina / ra mollicie / q phorū
ipis / sunt molles / vt aqua / in sōiem Tactus
eius mollis / gustus dulcis / ponderis graue / Jo
dicitur / ponite plumbu cu plūbo / stannu
cu stano Natura n· na letatur z gaudz / qua
pinquius habet cum ea ¶ Alia vo sunt de
ficiencia humore / vt argm / aurum / ferrum / cuprū /
et hec p corpe calcinato intelligimus / de hijs
loquitur Jeber Si queris corpa dure fusionis mo
llificare / in pn sic cercionis / lentus ignis

adhibeatur / Ignis n. lentus / e humiditatis co-
funatiuus / et fusionis pstaus / Et si queris mo-
llia indurare / opantur ignis tm corporis / ut
eius humiditas osimat / et fusio pficiatur / Imme-
nimus n. q' misi ome supfluu / sive p mediciaz
su ppationis modu auferat ab impfcis corpi-
bus / no pficient / sz ut tollatur ab eis causa
supflua / et terreitas immunda / ita q' de omixte
non repetur in fusione / post proiectom medi-
cine ¶ Et est nondum / q' omnia corpa / cum
heant significtie p totu / rone impfcois eoru
ut dcm est Nam Geber phorum d'. q' corsufla
e opoitio om corpm / et mundi eam omnibus
nominb' nuncupaverunt / nunc ul' eris / stagni fri
ul' plumbi / quonsq' ab illo removeantur colores
et fiet elixir ¶ Et sciendu / q' no est via recti-
ficandi corpa predca in na integre et coplete /
absq' tincturam ira / que e semen mundum / ul'
tam huius bndtoem / z hc testatur Geber d'. cu
Senior / Scias q' no fit aliq' tinctura pfca / absq'
lapide emathites rubeo / qm lapis depoit oez
rubedinem / et purgat sepm ¶ Et qn tu vides
in pncipio opis / corpus cu gemma rubea / et
in ogelatom velud oculi piscium / et cu pipa-
ra nigra spissa / scias te iustam semita am-
bulasse / Sin aut / omis opato frustrabit' et
cassetur / testante Alberto qui d'. Qui albis
dealbant / et citrinat p citrina / eadem metalli
remanente spe / censent' deceptos ¶ Est pfca

intelligend' de spiritib' / Sunt n' quidaz qui
dicunt se scire mercurium coagulare / vel a corpe
extrahere / Alij arsenicu / dimpngu / Sulf' certos
qz spus minerales firmado dealbare / retro
p salia mundata / seu aquis acut' / aut oleis in
rentitime / artificiose pstis / corpa impfta et
spus se asserunt rectificare / horum om opato
nichil aliud e / q̄ nocivum et infortuniu / quia
spant id qd non h3 tinctam / ex om re / q ced't
ad nichilum / Tinctura aut phorum / e in reb'
mcobustabilib' / Nam ars in parte ocedit fieri
colores / alteratoes / et tinsimuos debiles / sunt
cu tn ex eis nullu sequit' / qz nā nil exeuntis
predas / ad elix' seu tincturam pstam / operatur
et h' / supius prudens et discretus opifex potit
subtilr indagare / Nam phi posuint quinqz
dras / per quas corru tinctura seu elix' albu et
rubeum integralr oponitur ac opletur / z sn
ipis nulla tinctura potit ee / Prima e sup
flua enatuacie / Scda / mediciaz in albu et ci-
trinu coloem alterare / Tertia / fusioez met-
allicam prire / Quarta / talem fusioem in igne
pretuare / Quinta / debitu pond' om metallo
infuso ministrare / Et h' quinqz possint esse in
nuo ternario / sz mesura / nuo et ponde / q sunt
pstio om rerum nitiorum / Deinde sequit'
tertia ps huj' opis / que ab hermete rege gre-
corum z pre phorum sic describit' / Portauit
illud ventus in ventre suo / hac ptem vocat

phi distillacoem siu clarificatoz / postq̃ ergo
res e calcinata / i· humore liquabili et denoia
tuo fixata / dem a tcitate ignea soluta / nece
e eam distillare v· clarificare / et ad aeris dya
pham̃ et pspicuitate deportare / Nam disti
llaco d· rei eu pspicuit· clarificaco / Et h̃ dis
tillaco e cplemetu totius secem· opis cum
claritate / Et fit trib; aut ꝶ· aut 4· aut 6·
· ꝟ· 8· aut 10· vicib; ul duodecies qd e ulti
T · Post ultima autem distillatois sequitur
qrta ps / qua hermes sic noiat / Nutrix ei9
e terra / ul vis eius integ̃ e / si vsa fuit in t
rrum immoblez / Et hanc intitulat sapietes /
coagulacom / et finem rei / siu fixoem pfcam
Et h̃ m· Autem eu d· Cu ponim9 ipm ul
tima vice in kymiam lutata luto sapiencie
/ tante cstrigim9 caput eius / postq̃ assumim9
rorem eius / sicut dicem9 postea / inde sublia
medicinam donc· ascendat / et ponit in tegula
qnq; sicut sercum / qnq; sicut sal lapideu / qnz
sicut cristallus / Postq̃ sublimaueim9 ipm ab
eo / et iste egredit cu coloribus et cppimet
actinus / et fuit nob note an cppimetu cum
cogitacon subtili ul vehemeti et longa / pue
ergo ad nos tinctura alba et munda / a rebus
quib; indigem9 Et h̃ de modis et vus opois
elixs / aut tincture phlice dca sufficiant / Et
si quid mi9 lucide occultando dcm e / sh· in h
bello in quo librorũ e pfcio / sagax lcor / nãz

investigans / p eius ptinsum / occursum / et r̃tursum / et p scripta phorum antiquorum ple-
nius potit indagare   c. ultimum

De effectibus huius medicine

Quinto et ultimo psequendum e de virtute nobilit. et effectu / huius laudabilis tincture philite / que turris fortitudis e a facie inimici ❡ Et sciendum q antiqui sapientes / quatuor principales effectus sive virtutes in hac glosa thauricia conservatrice et adiutrice scia repierunt / primo d. corpus huma. a multis infirmitatibus sanare / Secundo corpa impfecta metallica restaurare / Tertio lapides ignobiles / in gemas quasdam pciosas transmutare / Quarto omne vitrum ductile facere sive malleabile / De primo consenserunt omis phi / q qn lapis ematites pfecte rubrificatus fuit / no solum facit miracula in corporibus solidis / sed etiam in corpore humano / de quo non e dubium / Nam oem infirmitate ab intra / sumendo curat / ab extra sanat ungendo / Dicunt n. phi / q si datum fuit de eo in aqua vel vino tepido paliticis / frene

titis / ydropicis / leprosis / curat eos Alii sa-
pientes dicunt / quod guttam rosaceam sepe relidit
vngendo / huic vero passio cardiaca / ethica / y-
liaca / colica / ictericia / et morbos egidii / cum Epi-
lempsia / et iii species febrium / per eam curantur sumu-
endo / plerumque artheticam per eam curant vngendo /
Et quicquid est in egroto stomacho hec tollit / et omnem
fluxum humorum precancium stringit et consumit po-
tando vel vngendo / omnemque melancoliam / siue
mentis mesticiam / Ieiuno stomacho sumpta /
repellit / Omnem fluxum reumaticum exsiccat /
Est etiam infirmorum oculorum optima sanatrix
Nam fluxum lacrimarum stringit / lipposos /
attenuat / ruborem depellit / pellem vel tincta
delendo mollificat / Granum / tela / albugo / et
hugo cornu / vngula / catharacta / musio pal-
pebrarum / Esaus / tenebre / ac oculorum infla-
ture / hec omnia / per medicinam hanc philitam faci-
lime curantur / Cor et spiritualia confortat / potan-
do / dolorem capitis mitigat / in temporibus vnge-
do / prebet etiam surdis auditum / ac omni dolori
aurium succurrit / inflatiuus neruos contractos rec-
tificat vngendo / dentes corrosos restaurat / lau-
ando / fetorem anhelitus dulcorat / Sanatur etiam
per eam omnia genera apostematum vngendo / aut
emplastrando / aut puluerem sicum inter omittendo /
vlcera / vulnera / Cancer / fistula / noli me tangere /
antrax / Serpigenes / Impetigenes / Stra-
miones / Scabies / pruritus / et tynea / per eam

sanant / Cicatrices p eam planat / ita ut caro
noua regnatur / vinu corruptu et acidu si
pmisceatur reparatur / Calculus inde soluitur
si bibat / venenu expellit simmedo / Occidut z
vmes si impuluizetur / Capilli subvillosi p ea
vngedo remouetur / Rugas in facie z oms m-
aculas delet vngendo / Et faciem iuuenilez
spondet / Mulierib in partu laboratib sumpta
auxiliatur / Fetu mortuu emplastrado educt.
vrinam prouocat / Coytum excitat z auget
febre . phibet / meoriam inducit / hmidu radi-
cale augmetat / Nam vigorat / necno mlta
alia bona corpi hmano iniustrat / qz h medi.
e sup oms medicinas / ypocratis / Galieni / Co-
stantini / Allexandri / Auicene / ac alioru doct-
oru artis medicine pstantoz in odore sapore
virtute et effcu / ¶ Et e nondum qz h medi.
e sp medicine apothetice ad morbum deputate
pmiscenda / ¶ De scdo scribit / qz oia metalla
inpfecta cuscimut / h em cuscimuto est fatis mai-.
Nam ome qd e arg . / fac . auru in coloe / sba p-
seuancia ponde / ductibili . liquefaccon / duri-
cie / et mollicie ¶ De z . scribitur / qz lapides
in gemas pciosas cusfort ut supius allegatu
e in li . Septaie vbi dic / qz Jaspides iacincti co-
ralli rubei et albi / Smaragdi / Crisoliti / Za-
phiri ex ipa ma fozi ipnt / Et in carta sac-
dotu tendit / qz ex cristallo carbunculy / su Ru-
binus aut Topasius p eam fieri pt / qm i coloe /

et verba excellunt naturales / hiis vero lapidibus et
aliis quibus infusa fuit hec medicina / priorem vir-
tutem naturalem / sua nobilitate / ita tamen quod colores dep-
utati ad ipsos / administrant / Nam omnem lap-
idem sine gemmam liquefacit et demollit ¶ De
certo scribit / quod vitrum reddit malleabile in immi-
ttendo cum liquefactum / Nam hec medicina est combustibil-
omnem in colorem / alia vero sunt experimenta / arti-
fici sagaci committenda ¶ In cronicis anti-
quis Imperatorum legitur Imperator quidam maximum
plurimum / cum Soldano triumphanti / commisit / prelium
quod / multi nobiles / exercitus imperii / in paganis-
mum sunt deducti / inter quos erat prothonotarius
Imperatoris / homo magne literature / cuidam Sarra-
ceno / qui et magnus erat philosophus in terra sua / pro sum-
ma custodia assignatus / et multo tempore ab eodem
detentus / Quadam die / motus mea Sarra-
cenus ille / adnotans prothonotario dixit ei / vis
reuerti ad terram natiuitatis tue / qui respondit vtinam
domine / Si unus tu gratiam inuenissem in oculis tuis / cui
philosophus / misereor tui / fac quod volo / At ille / domine
mi paratus sum ad omnia / Cui philosophus / tu reuer-
sus fueris in partes agnatoris tue / supremo domino
tuo / qui terrestris vir deus est / dices hec verba / Magister
et dominus meus / cuius fui captiuus / vobis demandat salu-
tes / tamquam dominum et magistrum / vobis declarabo /
post / facias apponi omnia genera metallorum / que
liquefacies / et hunc pulverem que tibi do / intro-
mittes / quam omnia vertentur in aurum verum / hoc facto

Cristallu liquefacies mo pdcto / z pulue ipso
mutabit in rubinu / Postea vitru liquefacies
et de pdcto pulue immiso / redde malleabile /
hijs omnib visis z cpletis dices / h e maiest-
as dni mei dicta / postea declabis magistrum
meu / lepsis immudissis / dabis puluem in pota
tepido / qui mox ibunt cubatu / et sudario aliquo
coopiant / hij ex toto citissime sanabunt / ita
ut ipi non sup terram / s; sup pennis ventoru
ambulare videan / Nunc g vade in pace / et
cple desiderium meu / Abijt aut pthonous
gaudens et exultans / et oia in veritate in-
uenit / put a dno suo audiuit / pdcto supmo po-
tifici et Jmpatori demistrauit / et sic pbata est
medicina plurimu coram potifice summo z Jm-
patore / regnatib illis tempib / hec virtute cur-
andi infirmites hoim / et transmutandi metalla
impfecta / lapides q; in gemas pciosas / ac aurum
redde mallea le / habet h medicina glosa / qua
omi investigae fideli et pio prestare digne
deus omps / vnigenitus q; filius dei / dns nr
ihus xpus / Qui cu pre et spu sco viuit et
regnat vnus deus p infinita secla seclorum
Amen — Et.

Est aut sublimacio / quinte essencie a fecibus
elementaribus extractio et vaporu essencialiu in
alembico pforacio / z dr sublia q; sb alembico leua.

lambic elatio ad imis

Albertus magnus

RAlistenus unus de antiquiori-
bus / post hermetem / huius nostre
artis inventoribus dicit / Est Alchim-
ia / est scientia / que inferioribus corporibus
induit nobilitatem superiorum / pur-
gando turbidum / et inducendo sple-
didum / et sublime superiorum in eis
conservando / Et Geber dicit hispanus / Inspexi quos-
dam libros huius artis / et inveni illos absque
ratione / innixi quibusdam experiencijs / et celare
intentionem suam per verba aliena / quod multis fuit con-
suetudo philosophie / verum celare secretum / in quo est vir-
tus / laus / et conservatio nobilitatis artis / ita quod
non sit deceptionis occasio / Scias itaque quod dicta
intentio et operatio est / prima principia corporum
separare et purgare / ac purgata coniungere / ita ut
ex eis fiat per artem / quod natura per se facit ex
eis / Principia vero prima omnium corporum metallicorum
sunt argentum vivum et sulfur / Ideoque omnis operatio al-
chimie / vel est occultatio vel manifestatio naturarum
corporum et spirituum / et ipsorum transmutatio / Aut enim
occulta corporum manifestat / aut manifesta occultant
/ aut naturas corporum et spirituum transmutare volunt / omnia
capitula huius artis / Et scias quod manifestatio occul-
torum in corporibus et spiritibus / non fit nisi per eorum
solucionem / Et occultatio manifestorum non fit nisi
per congelationem ipsorum super cineres ut scis / Sci-

as qz transmutatio completa in naturis corporum et spiri-
tuum / non fit / nisi in quo est spiritus tingens / et transmu-
tans totum obtineat omnes partes transmutandi / virtute
et commixtione sue substantie / quod fieri non potest / nisi per
solutionem vel liquefactionem / quo autem modo / verius et
brevius viis illud fiat / Jeber declarat dicens / nisi
unquam invenimus artificem / in tota corporum et spirituum
substantia operante / Sed potius citrino et albo tingentes
ut in igne etiam permaneret color ad hominem / et pe-
netraret totum corpus tinctum. Sed ista non est
vera et completa transmutatio / quia ars / perfecte imit-
ans naturam facere potest / Sed periti artifices artem sine-
ita facere possunt aurum et argentum / sicut medicus sa-
nitatem / Sanitas enim quam facit / est forma et effectus
nature primo per se / et artis per consequens / Nam ars nature
ministra est et ancilla / Non ergo ars facit aurum
per solam manum artificis / sed nature / mediante mi-
nisterio et ingenio artis / Processus itaque ve-
rissimus huius artis / est in magisterio et ingenio
operationum principalium / que sunt quasi sublimatio /
solutio / distillatio / et calcinatio / cum lotionibus et
imbibitionibus / purgationibus et separationibus premissis /
corrumpitur unum corpus a sua specie / et cum iuna-
mento eorum que in materia sunt / et que / materie
per manum artificis mittuntur / inducit aliam speciem
que prius in illa materia non erat / Scito quod materie
omnium metallorum cum suis dispositionibus ab invicem
sunt similium et propinque / et quorundam ad quo-
dam optima est et propinquissima sunt artis / et

brevissima est operatio illorum / qui operantur ex eisdem
principiis mediatis separatis et per se acceptis / ex
quibus operatur natura / hec autem sunt sulfur et arsenicum /
quibus / inut principaliter per decoctiones et imbibitiones
in aquis acutissimis / et per sublimationem debitam
que cum bene purgata fuerint prius ingrediuntur / et per-
manent et tingunt fixe / metalla preparata / ita ut
eorum virtute / mox / inducitur in metallis fōr specifi-
ca et optata / Cum vero absque purgatione debita
procedente / cum tentis que super diximus / tincturam suam
facit / deceptor est / artis nostre inscius / no cognoscens
corpora et spiritus naturam / quia propter quod experti sumus in his
tincturis simplicibus / opus / quod / aliquando vel vi vel sex pe-
nas purgatorias sustinuit / et ultra septimam non
sustinuit / Bonum vero opus permanet usque in finem

Scias itaque quod in arte nostra / corpus vocatur omne
quod non evaporat in igne / Spiritus vero omne illud quod
evolat ab igne / et adurit et aduritur / Et intentio
artis nostre est scire / quid et quale sit h' quod evo-
lat / adurit et aduritur / et non ingreditur et non
tingit / ut inveniamus ingenium faciendi ut
ipsum non evolet / et non aduratur / et ingrediatur /
et permisceatur cum toto totum / et pars cum parte /
et tingat ipsum tinctura fixa et permanente / idc-
irco de natura ipsorum dicemus / Omnium
itaque spirituum et corporum fixa et non fixa commixtio
est ex subtili terreo / cuius natura est in calce / Et
ex subtili terreo et aereo / cuius natura est in sulphure.
Et ex subtili aqueo et aereo pingui / cuius natura
est in oleo / Superflua itaque humiditas aquea /

intendimus qui ipsa

est que euolat in cremacōe / Et sḟflua hu-
ditas aerea / e que adurit et denigrat / aduri-
tur et denigratur / Et supflua siccitas tal'
e / que obstat penetracōi et pmixtiōi / et
tincture adherenti / et facit corpus stridens et fr-
angibile / sanando q̄ decoq̄do imbibendo cib-
ando et sublimādo / sps / penetrat corpa mūda-
ta / et colorat et viuificat ea / faciendo qd mor-
tuū fuit / resurgere ad vitam / mortificādo illud
qd male viuebat / Impositio ergo sulfuris et
mercurij ea est / q2 ipa sunt vniu̾salis mātia
et pncipia gn̄acōis / om̄ corpm mineraliū / Om-
ne aūt impfcm / ɔtingit pfici et cōpleri / pfici-
tur aūt et cōpletur vtrumq3 ipor̄m / a natura
et ab arte / sicut postea dicetur / Cū libz aūt
corpus e p se totum illud / qd ipm e / q2 quelz
ps auri / intus et extra e auru / sz sic de alijs
Et no est sicut quidam imperiti mentiuntur di-
centes / q2 auru in suo occulto e plūbu / et plum-
bum in suo occulto e aurum / Sz mātie corum
sunt ppinquius in eis adinuicem / alie cū alijs /
sicut mā veneris et ferri ad luna / et mātia
saturni et iouis ad solem / In om̄i itaq3 spū et
corpe / scdm magis et min9 / est triplex hum^tas
immixta / sz aquosa que euolat / vnctuosa
ɔbustibilis / que adurit et aduritur / denigrat
et denigratur / Et humiditas n̄alis et radical' /
que cū sicco ɔpacta / liquescit in igne / et non
euolat n° aduritur / sed post ignem / suo pri-
ori statu in suo sicco ɔgelata redit / primas

duas humiditates a sulphure et mercurio / ars nostra querit
remouere / et tertia liberata mundata et sepa-
ratam a suis impedimentis conseruare / Separa ergo
a sulphure et mercurio / humiditate ipsorum aquosam
per sublimationem / et humiditate adustibilem deni-
grante per imbibitionem aquarum acutissimarum / et
calcinationes et incinerationes eorum / quas tibi inferius
dicemus / De sale armoniaco / tuthia / et marcasita /
et remanebit tibi virtus sulphuris et mercurii / que
vtilis est ad finem operis tui / Et nunquam curabis
tincturam simplicem et solam ponere in elixir / nisi
primus certus sis quod humiditas aquosa et enam-
da que ignem fugit / et humiditas vnctuosa et
pinguis / que aduritur et consumitur in igne / am-
be sint a spiritibus predictis separate / Alioquin ipsa
tinctura / quamuis splendida / cum humiditate aquosa / ad
primos ignes euolat / vel cum humiditate vnctuosa ad-
uritur et denigratur / ¶ Scias etiam quod triplex
est calidum / scilicet calidum excellens / quod corrum-
pit et incinerat materiam / Calidum deficiens / quod
relinquit materiam indigestam et crudam / Et calidum
fouens et viuificans / quod lenit et finaliter facit
opus suum / et ipsum est calidum ignis nostri / qui est
calidus et humidus / Vide ergo diligenter de igne
tuo / quoniam ignis calidus et siccus vehementer inci-
nerat omne opus / tam nature quam artis / Inspice
etiam diligenter mixtum aquarum virtute / quoniam ipse
sunt aque / que virtute / non actu / sed in se materias
et operationes omnium elementorum / corporum et spirituum /
Natura enim per residationem ex venis et viis terre /

adducat aquas salsas / et alumosas / ad loca su-
lfur et mercurii / et imbibit et exsiccat ex eis
sulfur et mercurium ad opus suum / Tu vero prepa-
bis tibi aquas / ingenio et arte / quibus facies
opus tuum ¶ Scias etiam / quod sicut mercurius e-
dupl' Est n: sicut pulvis / cuius partes per se non
retorminan / sed permanent separate / nisi ab eis
per fortissimam combustionem educatis illud / per quod /
tamen per actum videbis / Est etiam sicut calcis
imbibite / cuius partes postquam soluta fuerit in igne
calido et humido ad se recolligitur / et totum conge-
latum efficit unum corpus / Cum quod sulfur naturale /
vel
non arte / predictis immanet separatum et munda-
tum fuerit / mox mercurium sibi adaptat / partim su-
bstanciale / partim vaporale ingreditur et alterat
ipsum / et tenet eum / et facit eum stare / quod ad
similitudinem nature / ingenium et artem adhibu-
eris / hoc autem summi ingenium / Hermes pater anti-
quissimus et optimus artis huius in secretis suis /
docet / dicens / Suavit et cum magno ingenio
ascendit a terra in celum / et iterum descendebat de
celo in terram / Nutrix enim eius est terra / et por-
tavit eam ventus in ventre suo ¶ Lapis enim
noster / est sulfur et mercurius naturaliter sumptus vel arti-
ficialiter / Et est lapis in potencia et non in actu /
et iste ascendit a terra in celum / quod per assatorem
et sublimatorem induit virtutem ignis / ut posset
igni resistere / Et iterum descendit de celo in terram /
quod induit virtutem terre per inhumatorem / Tunc
enim renificat / et renovetur / quod fuit in eo sunt

al. terrificat, refovetur

mortuu p calcinatoz et gbustioem et illam
opatoz / que in pulue̅m reducat / Ventus em
portauit eum in ventre suo / qn positus fuit in
alembicu / tuc em euapo̅ando / fim hundu ad
ustibile leuigat / ad v̅tutem aeis z distillat /
ultimo ab ore alembici / exiens simile liquori aq
et olei / hns in se v̅tutes elorum (?) pmoru / effm
pfti opis ad solem et ad luam / Et na̅a quidem
opatur h omnia simlr in visceribz t̅re / licz multo
tpe / tn sn erroe / qz na̅e opus / est opus intelli
gentie diuine / Ars v̅o facit h° cu mltis labo
ribus et errore / qz opus artis / est opus inte
lligencie humane / Et na̅a quide hz p se suas a
quas / et sua vasa in terra / sz loca apta ge
neratoni metallorum / Ars v̅o hz suffragia me
dicata / ingenii / aquarum / ignium / et vasorum /
facit tn idem qd na̅a / qn na̅am pfte imitat /
Ars n. est sola imitatrix na̅e

Qualr ars imitet na̅am

Oportet ergo te non latere / qz na̅a non
gnat aliqd corp⁹ metallicu in visibus
terre / nisi p na̅lem sublimatoz sulf̅is
et mercurij in loco terre / tamq in vase pforata
te / et facientem vapore̅m desursum ad deorsum
redire / et ibi circuuolutu vapore̅m / gu̅tit in
rem sublimata / Scias qz na̅a no sublimat
n° gntit aliqd corum crudum / sed prius per
aquas acutas ex venis terre resudantes / ex
locis salsis et aluminosis decoctum z imbibitum /

Tu ergo fac ad similitu[dine]m nature opus tuu[m] / in va
se tuo / cum aquis tuis p[ri]us decoq[ue]ndo et imbi
bendo et solvendo / et postea sublimando / et mag
sitabit opus tuu[m] / Probatu[m] aut[em] modu[m] separatio[n]is
et purificatio[n]is sulfuris et m[er]cu[r]ii / e / ut p[ri]us la
vetur / et postea imbibant aquis acutis / et de
coquantur postmodu[m] in eis / Donec aq[ua] citrina egre
diatur de sul[fu]re / et aqua clara de arg[ento] vi[vo] · De
inde sublimet[ur] / sublimata v[er]o c[on]s[er]vatur / tunc
coniugant[ur] sic ut tingant et tingantur in h[oc] opo
rtuna ¶ Sublimatio[n]is v[er]o mod[us] e[st] / fac tibi
vas amplum et rotundu[m] inferius / admodum
inferioris partis medii caldarii / q[uo]d sulfur et m[er]
curium / q[uo]dcunq[ue] illoru[m] tunc volu[er]is / separata pr
ius et purgata imbibita et decocta ac soluta
recipiat / Deinde sup[er] illud vas / aliud vas / ad
modu[m] s[uperi]oris partis medie / angustu[m] habens
collum longum / et strictu[m] b[e]n[e] / et sup[er] illi[us] col
li orificium / cooptorium / ex valde subtili et
b[e]n[e] p[re]parato luto sapie[ntie] / in q[uo] cooperculo / sit fora
men valde strictum et parvissimu[m] / ad instar
unius puncti / et locum coniunctio[n]is vasis infe
rioris et superioris / diligentissime linies et cl
audes / luto sapie[ntie] subtili valde [et] tenaci / et v
as superius sit sicut alembicus cecus / carens na
so / q[ui]a nichil distillatur ab eo / Deinde inhumab
fundum vasis inferioris in cineribus sup[er] patel
lam / et subpones ignem lentu[m] / Et meliora s[un]t
ad h[oc] vasa vitrea / Et est forma vasis dispositio

situt urinalis / ul medie partis inferiois calda-
rij / Et secundu vas / stans sup illud / recipiat to-
tum vapdem resolutum ex ipso / vapor g q re-
cipiendus et suandus e / dirigit sursum in co-
llum longu / et ibi circumolut in se / reutitur
deorsum / et guttitur in rem sublimata z fixa
Sz vapor aquosus et adustibil / p forame illud
paruu supmu / euolat / Et ppt h diligetissime
obsuabis / ut pns sis in ho sublimatois / ut p-
ostq euolauit p illud forame supmu / vapor s
aquosus pimo / cui color e albus / deinde vapor
adustibilis / cui fumus eit niger / et viridis z
rubeo mixtus / statim claudas ipm foramen /
ut vapor ualis et guttendus / repellat deorsu
ad conuersioem et pforatoez / qz in illa re gusa
eit tinctura et fixio / In ceteris aut gnalr sciat
q in pparatoe corpm et spirituu / intento artis e
aquositate pimo euaporau / humidum assari / fec-
ulentu purgari / siccum impinguari / porosu et
dispersu cstringi / et grossum subtiliari / ut pene-
tret et penetret / et no adhens / faceat pmisten /
et adherere / et pmixtum totaler ingredi z co-
lorare / et tinctam non aduri / et iuncta no se-
parari / hns habit / querens art finem se cre-
dat hre ppositum

De auferendis impedimentis rerum.

Omnino itaqz aquositas et uetositas /

spuum / tollitur p sublimatoz / humiditas adu-
stiua / p lenem assacoem sup igne humidu
et calidum z lentum / Feculenta humiditas
p lociones et decoccoes in aquis acutis / Sic-
cum vo qd facit corpus frangibilitez / tollit p
incerucoem et imbibicoes olei extracti a sul-
fure et mercurio mudatis et ppatis / Constri-
ccio vo / que auffert stridorem / et addit pondus
corpib / fit p aquas amarissimas et astricti-
uas / tm excreis / calces incerant et imbibunt.
Grossicies vo subtiliato vt penetret et pe-
netrent / p imbibicoem aque extracte de sulfure
sublimato / p mixtioem vo ppriam totius cum
toto / et cuiuslz partis inter se / facit solucio ou
ex spiritib ppatis ptes de singul soluis / et
aquas prim seor / sicut nosti / Tincturam enim
in rubeum facit sulfur / potissime ad hoc ppatum
In album vo / arsenicu / ppriissime in hijs op-
eracoib / que fiunt ex mineralib / In hijs vo
que fiunt ex rebus remocorib / sicut ex sanguine
humano / et pilis / et ouis / et medullis / et p-
tib animalium quorundam Illud qd est in loco
sulfuris Et illud qd est in loco arsenici facit ad
rubeum et ad album / Operantes n in hijs nl
q^d quierut / nisi sulfur artificialr extractum ab il-
lis reb / et simil mercuriu extractu / Harum
ergo omn viarum et mor diuersitas / capla et
libros huius artis multiplicauit / et multos in

errorem induxit / dum nescientes principia et intentiones ac finem artis / in multis viis et modis intermediis errauerunt / quod etiam multis vidimus peritis accidisse / propter quod / experientia continua / spe cum [vincet] prima est utendum / nec desperandum / si aliquibus vicibus / non statim effectum que sperabas vidisti / Et gradus operis notandi sunt / id est / reiterandi / donec videas / quod sint causa impedimenti et erroris / ut eam vitare sciat et ad aliam declinare / hiis habitis / veniet ad operationes quas tu scribimus / ut generaliter operum patefiat via / et verus modus artificialis /

De solutione et calcinatione corporum

Sciatis ergo / quod corpa et lapides generaliter non liquantur aut soluuntur sine appositione materie / que humiditate virtute et effectu habeat in se / quales sunt nature aquarum et salium. Non potest etiam fieri coagulatio / nisi virtute siccitatis naturalis / intret virtute humiditatis naturalis / agens in ipsam / et patiens ab ea / ita ut siccitas / humiditate contineat ne defluat / et humiditas / partes sicci contineat et colligat / ne in puluerem dispergant. Adhibe ergo liquefactiones res humidas et humefacientes / Et coagulationi res siccas / et leniter exsiccantes / virtute potius quam actu / liquefactio vero corporum metallicorum

generaliter e ex eo / q quecumque frigido congelantur
a calido dissolvuntur / Et quecumque a calido con-
gelantur / a frigido et humido / vel a calido et hu-
mido dissolvuntur / ut sales / attramenta / et alie
nitrose species / ut vitrioli et similia ¶ Calci-
natio vero corporum fit / ut in partes subtilissimas
dissoluta per ignem / possit in profundum suae spe-
recipere imbibitionem et cibationem competente ad o-
pus nostrum ¶ Omnibus corporibus calcinandis
facilior modus est / corpora laminata / laminis
attenuata / ungantur oleo commun / non preparato / et sulfure
et arsenico suppositum / et sic in vas calcina-
toris mittantur / ipsum quidem forum sit de subtili
et forti luto sapientie / et vas undique bene clauda-
tur et sic in igne fortem mittantur ¶ Si quis veneris
laminas acceperis tenues / in oleo commun intinctas
et desuper aspersis arsenicum pulverizatum / et pre-
dicto modo in vas calcinatoris miseris / accipi-

accipe calcem istam / et cum aquis acutissimis imbibe et ultimo

es tunc de armoniaco sublimato / quinque vel septe
vicibus imbibeis et siccavis / et deinde ad so-
luendum posuimus sub fimo / soluta vero postmodum
congelamus super cineres lentos / erit venus opti-
me purgata ad lunam ¶ Similiter plumbum cal-
cina desuper spargendo sulfur / et calcem imbi-
bitam aquis acutis / ultimo intrantis cum aqua
salis armoniaci sublimati / et sub fimo pones ad so-
luendum / et solutum congelabis super cineres len-
tos / erit saturnus sic optime preparatus ad elixir

rubeum / perdas corporibus veneris et saturni /
appone de tinctura quam fecisti / de sul[phure] z ar[senico] /
et videbis spem tuam in gaudium esse conversam
Verumptamen modum permiscendi elixir cum corporibus
preparatis / ut ex eo tingantur / prius liquefactionem
vel solutionem fiat / diligenter videbis / et forsitan
non est unus modus in omnibus capitulis / secundum pre[dic]tos
operatores sed diversus ¶ Causa vero malleabilitatis
in corporibus artis vel nature est / quia humidum eorum
non evolans nec adustibile sed naturale / vehem-
enter est suo calci imbibitum et inclusum / ita
quod ventum dimittit solummodo fumum / sed secum va-
dit quocumque utrumque trahatur vel ducatur / unde
ergo diligenter in compositione elixiris videas cal-
cem tuam / oleo sulfuris sublimati recte et suf-
ficienter imbiberis et incerabis / exeo ne ve-
niat humidum super calcem / aut calx ab hu-
mido distilletur et dispergatur / nec coherreant
sibi invicem partes eius ¶ Causa vero gravitatis
seu ponderositatis in corporibus solis et Saturni
est multa constrictio partium ipsorum / et profunda-
tio earum ad centrum totius / Cum ergo pondus augere
volueris corporibus / calcem ipsorum aquis acutissi-
mis fortissime imbibes z incerabis speciebus que
constrictiva sunt / ut ex aquis sorbarum et prunorum
et pomorum silvestrium / Sit non calcem lune in
solem tingendam preparabis / quia lune corpus est valde por-
osum / et non oportet minui nisi ponderis z coloris mundificatio-
nem lune et calcis eius / debito modo precedente :

De condicionibus elixiris.

Condiciones composicionis elixir / quas ars mea
in ipsa querit sunt iste / vt ipsum scilicet penetret
et ingrediatur corpora preparata / sicud medicina veras /
et vt coloret ea / et permisceat totaliter cum ipsis /
et non euolet / neque comburet / neque aduratur / et consoli
dacionem faciat / et pondus / et fixum sit in igne /
Ideoque scias / quod humidum virtuosum / naturale purum
et subtile / quod non relinquit suam calorem in igne /
quod extrahitur ex sulphure et arsenico / non fit venenum
ignorancie sed medicina veritatis / non constituet tibi
per se illud quod intendit in finem / nisi tu corporis
preparati materiam miscueris / Sicut medicina non facit
sanitatem / nisi corpori conueniens et corrupta /
Ideoque et medicina per se preparata / et corpore similiter
indigebis ¶ Et scias / quod ex solo sulphure vel eius
quod est loco sulphuris / vel ex solo argento vivo vel eius
quod est loco ipsius / nunquam potest fieri elixir / Sed ex
natura sulfuris agente in mercurium / et ingrediente
in ipsum stabiliter et vaporabiliter / sicut videtur
in modis sublimacionum mercurii / vel cum sulphure vel sine
sulphure. Et in modis albacionum mercurii sulphure vel
marchasita / vel limaturis metallorum / Sulfur enim
pater est / et mercurius mater metallorum / pater enim non
potest generare sine matre / in qua agat vt imitat
virtute seminis formatur materiam generacionis / que est
in femina / Sulfur ergo vel quod loco eius est / cum mer
curio / vel suo simili / si vis generatorem perfice

Cui alr̃ opabitur errabit / In topoicon ergo
elixir teneas / ut nõ facias mlta apposicones
alborū uł citrinorū corpm̄ sictantiu ṽtute sua /
Sz bn̄ imbibitorū et impignatorū aquis ꝛ vbi
sublimat / quales sup̃ dixim᷒ / Nam pualebit
siccitas in eis / et erunt frangiblia / et nõ bn̄ duc-
tibilia / ꝓpter qđ ego vidi multa bona opa / et bn̄
ↄpleta / ad ictum mallei scindi uł frangi ꝓpt
angustiam siccitatꝰ eorum / absqꝫ hũiditate pi-
gwi et naturali

De Sulfure et Arcenico

Hijs phabitis / ad intelligendū mteoꝛ et
finem artis mr / de natura spirituum et co-
rpm / Et pmo de principalib᷒ spiritib᷒ sꝫ
sulr̃e et arcenico / qui ad vsum nr̃i opis sunt /
pstringam᷒ / Scias itaqꝫ q̃ in sulr̃e ẽ hu-
miditas aquosa et enaruda / mixta cū multo
spū sicco / sꝫ bn̄ incoꝛpata / ꝓpter qđ fugit ignez
valde / tn̄ hũiditas sua vnctuosa adustibilis et
adustiua mlto maioꝛ ẽ / ꝓpter qđ valde adurit
et denigrat corpa / qn̄ non ꝑparatum sup ipa pro-
icitur / et cito calcinatū cū ipo / Inde ẽ etiã qꝫ
facilius eͤphis oleum de sulr̃e / q̃ aquã / a arcenico
ṽo facilius eͤphis aquam / q̃ȝ oleum / qꝛ plus
hꝫ de hũidr̃e aquosa q̃ vnctuosa / In ipis ṽo
oleis / et aquis extractis p distillacoꝛ a sulfure
et arcenico / ẽ magna virtus opis nr̃i / q̃m sunt

illa / que querit sapietes artis nre / vt adm
uetur per ea ingressio ꝛ tinctura et fixio / Qz
modu ꝑparationis earu / multi libri habent / vn
no oportz hic dice de ipis / Ipe n. sunt aq flla
ne / nigre / virides / rubee et albe / que scdm g
dum distillacōis sue / su de sul.re et mercurio / su
de rebus receptis loco sul.l et mercurij ꝯphantur /
Et scias / su p modu aquaru / su p modu sicce
sbe in spiritibꝫ predcā opis / qz sp sulfur / mercurio
mistera sbalr ul virtute / vel vtroque modo /
Sulfur n. in ꝯposicōn elix / hz se ad mercur. sic
ꝑma viri / ad semen mulieris / Est n. calidus ꝛ sic
cus formator et signator mercurij / ad gnator qnis
filij ꝯporum / Et sicut diximus de sul.re pus / ita
oz etiam mercurium rectificare / ꝑmo lauado ꝛ deco
quedo in aquis acutis / quas nosti / postmodum
sublimado ꝛ cu sul.re vl a sul.re sicut alij libri di
cut / ꝛ opacdes / ad sublimoes gradus sp reiterac
septem vicibꝫ aut pluribꝫ / don. a sua humidi.te
aquosa et cruda / et ab humidi.te adustiua po
ꝑtime sepetur / quaru ꝑma facit ipm in igne
fugē / Scda facit ipm adurı et denigrari / Et cu
ipm videris n. fuge n. aduri / n. denigrare / tuc
festina ad solutōz eius sub fimo sicut scis / Et tic
tura rubea ex sul.re tinges ipm soluto in aqua
sub fimo et pmiscen aquas ambas / et ꝯgelab
sup cines lentos / et h est sublimitas opis huius
Aliu eciā modu vidimus / qz mercurius ꝯlotus et im
bibitus ac incerritus aquis acutis / ul limatis

metallorum / vel marcasita alba vel rubea / cum ergo
sulfur imbibitur / quod sic fit / Cum recipit una
pars arsenici / ad album / vel ad rubeum / sulfuris et una
pars vitrioli / cum tertia vide et(?) et ponitur ad distil-
landum / et ex ea imbibitur mercurius et congelatur
et postmodum congelabitur sicud scis

De natura spirituum in genere /

Communiter autem de omnibus spiritibus / et proprie
de sulfure et arsenico / teneas / quod ipsi crudi et
indigesti et non preparati / denigrant et adur-
unt corpora / super que proiciuntur / preparati vero albifi-
cant et rubificant ¶ Sales vero et atramenta
et tartarum dealbant ¶ Borax vero / alumina
et olea impignant ¶ Aque autem ingrediuntur et pe-
netrant / et permistei faciunt / induunt et perfundant(?)
tincturam / ¶ Cum autem indigebis hiis effectibus / cogi-
ta de rebus et non oblivisceris earum / operationes
non omnium istarum rerum sunt in duobus gradibus / quia
eum permutat / aut corrumpunt / permutant quod corpus
operantur salvata humiditate et siccitate naturali / et sba-
illarum rerum in quas agunt / Cum calcinato non cor-
rumpit sed permutat tamen / Si non corrumpet / unquam
corpora calcinata / et aquis imbibita calces / et
demum soluta sub fimo / et iterum congelata super igne /
redirent ad speciem corporis metallici / Igitur in
calcinatione salvata est humiditas naturalis / que consti-
tutio imbibitione aquarum et solutionis iterum resuscitata.

Corrumpit aut qn separat humiditate naturalem a suo
sicco / qd in eius gremio latitabat / qd fit duob
modis / sz p combustionem que incinerat metalla /
et p putrefactionem / que expellit eorum humidum / et co-
uertit in superficie ad florem / que vocamus com-
erruginem / Qd enim e putredo in corporibz molli-
bus / hoc e rubigo uel erugo in metallis / vnde
qn res adurentes vt sulphur et sales ponuntur sup
corpora / statim erumpit flos eorum scilicet rubigo z e-
rugo / hoc aut totum diximus hic ideo / vt no la-
teat vos error / qui accidit multis operantibz / qui
credentes se calcinasse / combusserunt corpora in cineres
Et credentes se soluisse / putrefecerunt res solutas /
no obseruando gradus et modos operationis / qui tn
signis a sapientibz et expertis sunt notati / z
cu ignorancia graduum sunt decepti / credunt q
ars decepit ipos ~

De natura Mercurij

In hoc libro antequam de reliquis arti nre rebz necessarijs
aliqua dicamus / de natura mercurij quedam uti-
lia ponemus / Scias itaqz q mercurius siue in
terra p opus nature / siue ex p opus artis / nun-
quam veniet neqz stabit in coniunctione cu aliquo cor-
pore / nisi mortificatus et retentus / Mortifi-
catur aut et retinetur p sublimationes debitas /
et p imbibitiones aquarum acutarum / z cibationes

limatnaru sibi ptientium / et p vapoz sulr
sublimati et ppati ptipue coagulat / et pdu-
citur ad duritiem et forma metallinam / Sb-
limior vo eius albato e / mark'ta alba ad alb'
et rubea ad rubeum / Et scias q h' pbatu est
In sublimaton vo ipius / tantoq sis z expert'
q vidi q sublimat in vase vitreo cu logo
collo ad h' ppato / sp manet idipm / quotiens
cunq sublimat / et no plus sittatur neq indu-
ratur / nisi heat respiracl'm sursum / per qd
humiditas sua euanida et aquosa euolet / Cu
aut in sublimatoe uel int alias ppatoes suas
incipit fieri glandulos' / tunc scias q iam co-
uertit ad spem quam intendis / Et scdm h'
obsuabis ipm / et pcedis in ope tuo / scdm vi-
am rectam // Ipe eq mercuri' int opatoes et
ppatoes suas in singul' gradibus suis / h3 mul-
ta specula utilitat' ad varia et dsa / Na
cu sulre et sale armo' sublimato mixtus / co-
uertitur in puluem rubeum siccum z splendi-
dum / et itm gbustus in igne / redit ad suaz
sbam humidam et fluentem / Et illud qd p
focatur de ipo in collo vasis / qd vocat' aliud
el / gutitur in similitu'3 lapidis / q vocat'
alabastrum / q dum rursum ponitur in
ignem et assatur / redit in arg' viuum
Et exptus sum / q quotiescunq mercuri' sublimat'
per se solum / nunq residebit de pulue in fu-
do vasis / sed redibit ad spem priorem / et

nullus defectus inuenitur in ponde / qz sua hu
ditas viscosa / ita retinet suam talitem secu
qz no vaporat in sublimacon / fert ipm totu
secu in collum alundel / et ibi pforatus spus ei9
reuititur in eadh spe totali ad fundu vasis /
no indurat9 n̄ varatus in ponde vl coloe / Et
scias qz no ome arg^m vi. e vtile ad opus nrm
Est n. qddam arg^m vi. qd inuenitur et ephit.
de lapidib3 quibusdam in terra / et hoc est frigi
dissimu / et resoluit neruos in paralisi / z illud
no est vtile ad opus nrm Et e signu cognitio
nis eius / qz e nigrius z humidi9 argo vi. cm.

et ho e de qua verco

De natura auri

Dixim9 in predictis de intencon et via z fine z
possibilite artis nre / et de sulre z mcurio / z de
mois quib3 et spalib3 pparacoib3 ipo*rum* / qz ipa
sunt pncipia om corpm vl arte vl natura
cpoitoru / Et de modis pparatoni corpm ting
endoru / Nuc de na singloru corpm / arti
nre vtiliu breuiter cphendam9 . Auru n.
pmu nobilitatis gradum tenet / int oia corpa
qz ipm e tempatissimu / pter maiores depuru
cion sulr et mercurij / que veniunt in cpoitoz
ipius / et hz mltu de sba mciij / et paru de
virtute eius / et mltu de virtute sulr / z pa
rum de sba eius / pptercqd / rone mercurij est
ponderosum / et rone vtutis sulfuree multo /
e rubeum / z ppt fortissima cpactoz sulfuris

sin et intimu in sua talce no e ita humidum
in tactu z vnctuosum sic' ceta corpa / Ideo no
facit lineatas nigras cu ptrahitur sr' pgam-
enu / sicut faciut ceta corpa Et si admiscetur
ei argtu aut aliud metallu / tunc fac lineaturas
nigras / qr vnctuositas corpis sibi admixti / re-
dit ad supficiem / et facit ipm albescere z lucere
scere / Et qr ptes intimu pfundant ad centrum
ideo e ponderosum magis qr ppt vi argtu sinum
Plumbu vo podeosum e / magis ppt sim argtu
vi / qr ppt qsolidacom ptium / sibi debilit adhe-
rencium / et ideo minus int omia corpa sonoru
Aurum / vo ppt fortem et tenace cohenciaz ptin
suaru / int omia acutioris soni est / Aurum qz
no adurit ab igne sibi pporcionato / vehemetis-
simus n igins / qsumit omia sub globo lunari po-
sita / Non aduritur z ab hijs rebus que ceta
corpa adurunt / sicut a sulpre et arsenico / Et p
gare solent ipm artifices ad qmu splendorz
et ruborem / p lates et salem qui qbutur cu ill-
orum qposicione

De natura z ppetate argenti /

Argentu vo habz de sba sulpr intu / z de vir-
tute eius paru / Et de sba intimu paru / et
de virtute ipius intu / Ideoqz e albu / qr color
sequitur intitudiem vtutis / virtus cuo in vapore
locata e / Materia eius vicinior e ne auri qm
alicui alia materia metallica / ideo facilius vtitur in

auri quam aliquod corpus / Non autem indiget alio labo-
re / nisi ad consimilitudinem colorem / et addendum pondus
litargirum etiam argenti / pro omnibus rebus valet ad
tincturam albam / quia materia eius valde propinquam
dispositionem habet ad argentum / Cum autem est feculentum
tunc decoque cum sale de tartaro / et albescit val-
de / Hermes autem pater althimie dicit / quod si lamine
argenti liniantur cum sale armoniaco et aceto forti
et suspendantur super alembik / quod est genus vasis / tran-
seunt in colorem lazurii / Et tunc si calcinentur
ille lamine cum sale armoniaco et roratur super illam calcem
de aceto et zeruf / quod est herba que vocatur ypericon /
fermentabit totum simul et complebitur lazurium
optimum / quod erit carioris pretii et maioris quam argentum
de quo extractum est

De natura stanni

Stannum vero male commixtum est / ex primis suis com-
ponentibus scilicet sulphure et mercurio / quia humidum suum natura-
le est paucum / et non bene ligatum cum suo sicco / quod est
modicum / propter quod etiam frangibilis est / omnibus cor-
poribus / et facit frangibilia omnia corpora quibus misce-
tur / habet autem humidum aquosum / et humidum
unctuosum adustum valde modicum / propter quod
in tactu tumescit / Non est autem sonorum per se
quia non habet partes bene consolidatas / et non admiscetur
cupro in campanis / nisi propterea quod temperet ac-
uitatem sonoritatis cupri / ut sit sonus eius gr-
avior / Cito etiam putrescit / quia non est bene mixtum

ex suis cōponentib9 / Quanto aūt plus liquescit
in igne / tanto efficit᷑ frangibili9 / q̄r sc̄dm̄ Aui-
cen̄ ipm̄ est balbuciet cōmixtionis sui hūidi
nālis / cū suo sicco natuāli / Et vocat᷑ balbuciēs
cōmixtio / q̄r in omnib9 partib9 mixti nō equaliē
fit / sed alia ps ē plus mixta / alia vō minus
Sicut hō dicitur balbuciens / qui v̄ba quedam
in omnib9 lr̄is et sillabis pfc̄e attingit / ⁊ qdam
impfc̄e · Fit aūt minus de ipō in equalē con-
bustion̄ / q̄r suū hūidū nāle qd liquefit in ig̃
cōsumitur de facili / ppt᷑ h̄ᷓ q̄ nō bn̄ mixtum ē
suo sicco / et de facili igne dimittit ipm̄ /

De natura plumbi

In cōpositon̄ vō plumbi modicū intrat sulfur
sc̄dm̄ sb̄am et virtute / et mlt̄m arg̃ᵗᵘ vivum
sc̄dm̄ sb̄am et virtutem / Ideoq3 frigidissim᷑
et ponderosum ē valde / Auicen̄ d᷑ de ipō / q̄r
si ex plubo fiāt obulꝰ duorū digitorū / et ta re-
nes poat / et loca cāmsdā vngat᷑ / extīgui᷑ totā
libidiem / s3 si nimis infrigidaūit renes / piclo-
sū eit / q̄r cōūtit hoiē3 in maniam vel epilēsiam
Sc̄dm̄ hermete vō / tinctūa ad solem optima
fit ex satno / q̄r fortissime cōbiūtur cū tuthia
rubea / ita q̄r totum hūidum suū aquosū euo-
lat / et hūidum suum vnctuosū fiūt cōsūptū
⁊ sic ē finis huiꝰ /

Calor e triplex

Nota triplex e calor / digēns mās metallorum. Calor pepansius / dr̄a calor tpatus / et illo digerun̄a mē auri et argti / et ergo hr̄ non stabiunt / ¶ Calor vō optetiuus / dr̄ igniens ul excedens / et illo digerun̄ mē cupri et ferri / et ideo stabiunt / ¶ Sz calor molempsitus / dr̄ destruus a tempie / et illo digerunt̄ mē plubi et stani / et io mime durat in igne

Nota de coloribus

¶ In opacon lapidis appnt oms coloēs / qui hō. in toto mundo pnt excogitarī / hc̄ e sophūm phorum / qm no appent n̄ qnaō colōes pn̄a. / Ex qua ex ipis / oms alij trahut origine / io dixint omes colōes appere / Et si no appeant tibi colōes in ope no timēs / dūmo possis elemta segregāe / Nam viriditas colēam sigficat adustam et igne. Rubedo sagnem et aerem / Albedo flegma et aqm / Nigredo melancoliam et terram / Unde ortulaⁿ. x. lanis colōes sz x. elemta / sicut etiaz declarat in scia de vinis et coloibus / Scias tn̄ q dicti colōes arromate appnt in vna dissolucon / hr̄ dr̄. Johe Clemonicū in epla sua missa ad ludwicum Regem Franc / postea subiungit in alia pte / q x. sint regimina huiꝰ opis / quib opus nrm regitur et pficitā / qua reglam phi diuersimode tradidunt / ad vnu tn̄ finem tendut / si dca eoz bn intelligatā / que intelligi no pnt nisi magno

studio mediante / et manuum operatione / quam magisterium libri elucidat et declarat ac capit intellectum /

Primus gradus regiminis / est contricio et assatio lenis / Secundus / sublimatio / Tertius fixio / Quartus calcinatio / et usque ad istum gradum / omnes philosophi ut in pluribus concordie locuti sunt / et tunc est materia nostra / ad naturam ignis redacta / Et post et debet consequenter continue dumsimodo loquuntur philosophi / igne infallibiliter sustinere Dixerunt etiam quod pretermissis omnibus supradictis / incipiendum est opus in vera calcinatione Et dixerunt quod calcinatio est primus gradus regiminis / et unusquisque dixerunt secundum suum intellectum / Secundus erat resolutio in aquam / Tertius erat leuigatio in aerem / quartus erat / horum in terram compressio sive oppressio / primus gradus fit calcinando / 2us solvendo / tercius distillando / 4us igne leni congelando / et in istis consistit / vera et sana preparatio et operatio nostra etc.

Nota

Scribit in libro qui intitulatur Methodus / quod argentum vivum solum / 2o quod est in sua natura / non est materia lapidis nostri / sed est pars eius / quia argentum vivum / nunquam inspissaretur per se tale quod posset pervenire ad formam metallicam / quia non habet humiditatem unctuosam / quia nulla res inspissatur quod perveniat ad formam metallicam / nisi multam habeat pinguedinem / Sola enim humiditas pinguis et viscosa / perseverans est in igne / Relique vero humiditates non / Veritatem

tamen continentia / quod in lapide philosophico / post veram
mundationem / maior quantitas est argenti vivi / et propter
hoc non coniungitur nisi per actus / et istud verbum pre-
ciosissimum est / et hoc totum factum est a natura / non
autem est credendum / quod hoc factum sit possibile per aliquod
artificium / sicut multi fatui putaverunt et putant
/ lapis enim philosophicus / creatus invenitur a natura / et propter
deum altissimum nichil plus indiget / nisi remotione
eius quod superfluum est in eo etc. etc. /

Cemmadem lapidem purga / contunde / simulque
Bessatum / pureus inde coquatur aquis
Donec dimicies utriusque relicta recedat
Expressus quoque liquor / sit sine dimicie
Calcis inextincte pulvis tenuissimus illi
Mixtus et in massam tuseat et lapidem
Per sobolem volueris / innectam / trocaim rubeatque
Terque quater modis sit renovatus idem
Saturnina facit Jovialis incipit exhinc
Luna fit inde venus solis habet radios
Et venus in lunam transit per eum mediante
Mercurio / per quem / tanta mutat novitas
Sic est mercurius mediator utriusque deorum
Alteritate sua quum fit illa vel hic
Quicquid in hoc mundo preciosum est et habetur
Clauditur hoc volumus sistit in hoc medico
Non mireris homo etiam sub enigmate dicta
Vilia ne fiant ista latere volo /

Questio curiosa de materia solis et lune

Queritur utrum secundum artem possit fieri
verum aurum aut non / Et videtur primo
quod non / quia aurum eo quod ipsum est corpus perfe-
ctum / requirit sibi proprium locum sue ge-
nerationis / videlicet ventrem terre vel venas / sicut vinum
ventrem vitis / tamen non potest fieri nisi in proprio loco / Et
nulla forma specialis potest introduci / ubi propria ac-
tiva / propriis passivis non possunt artificialiter iunge-
ri / sed forma specialis solis / non est a calore [ignis] solis /
quo utuntur tales artiste / sed est a calore solis in terra
¶ Circa istam questionem est sciendum quod nichil a-
quiritur / nisi utrum ex aliquo minerali puro [vel putrido]
solis vel lune / possit aliqua virtus seminativa ar-
tificialiter preparari / que statim et in momento argentum
induceret / usque ad duritiem solis / hic tamen primo ostend-
emus / Supposito quod talis virtus seminativa invenia-
tur potest convenientius ex sole eliciti / et probabilius elic-
itur / ¶ Secundo dicendum est / quo ipsi soli / utrum pullu-
landi inest / ¶ Tertio dicendum est / quo seminatur in terra
et in quali nutritur et augetur seminatio / ¶ Quar-
to de signis virtutis mineralis / que eadem acci-
dentia in argento vivo introducit / ¶ Ultimo est
ad omnia argumenta dicendum / ¶ Circa primum sciendum quod talis
virtus seminativa convenientius eliciti potest ex auro / quod pro-
batur per beatum Augustinum super Genesim ubi dicit Insunt
in rebus corporeis / omnia mundi elementa / quedam
occulte seminarie rationes / quibus cum data fuerit

oportunitas tpalis atq3 causalis / prorupunt in
tas debitas et spes / suis modis et finib3 / et
sicut no dicim3 angli / qui ista faciunt / crea̅n c̄
atoēs / sic n° agricole segetum / ul quorumq3
in terra gignentium / creatoēs dicendi sunt / lc̄
uis noverunt pbere quasda visibiles oportunitates
et cas / ut illa nascantur / deus vō solus uni
creator ē / qui cās ipas ɀ rōes seminarias rebi
inseruit / h / dz / in li · de civi̅te · dei / ɀ sussumpte
in canoe xxvi · q · v · n° mirum / has igitur
augmentatoēs vocāt phi et diusimode nominant
/ quidam appellat eas virtutes celestes / ut in 2°
de gnatoe d3 / forme om̄ sunt in celestib3 ɀc · Alii
aut v̄tutes elītares / q2 subito in actu prorupunt /
sicut ignis ul aliud elm̄ / Alii virtutes minera
les / et ppre vōnt / q2 ex ipa minera in esse sunt
pducte / Alii dicunt ipas virtutes ee radices sol
/ q2 sicut granum mediate radice nutritur / sic
aurū mediāte virtutib3 istis / sicut infra dicet /
Nos aut ipas dicimus spus ee fermitatos / q2
ad modū fermēti massam / id ē spus pūificatos
corrupunt / Sz ualissimum om̄ opu ē altum fa
cē / quale ipm ē / si sunt pfta / nichil aliud req
ritur in ope / nisi q fermetet et tingat / Si
aut obiciatur q phi figuratiue sunt locuti / pbat
hanc rōem ee de ipsorum radicali intencione /
Dic n · pz 2° / omis phos / q volut v̄tute pdcaz
mineralem ee vlem / no in sua nata / neq3 in
tota sba eius / sz ps eius / Ad h° n · laborat sub·

sinuatoz / vt metm̄ humiditate flegmatica aufe-
rat et feculenta sbam / et sic mortificat / Non
enim sic mortuum pficit opus / nisi suscipetur / ad qd
insudat putrefactor / cum ignis tanta violencia / Sicut
oz ee subtilez / ad hoc studet resolutor / quia qd non
fundit non ingreditur / et qd non ingredit non p-
ficit / hoc aut p dissolutoz auferri ¶ Aurum e totum
mineale / qd pz ex ipius ponde / et ex ipius in-
tim̄ facili imbibicon / igitur in ipo e totalis et
radical phorum intencio et voluntas / has enim
virtutes et excellencias / acquirit mediante ca-
lore tali / et intelligenciarum motu / quas per se
extrahere e impossibile / ut p attendes / Adhuc at oia
in mercurio si ibi inciperet puenire posset / tn / suf-
fragio ignis et ingenii / qd est laboris copia /
¶ Quantum ad secundum sciendum e / qp phi viden-
tes naturam mineralem prissima (?) sepam et subtilez
ingredi / et non pficere / in stupoem sunt adducti /
ita vt a pluribus ars negaretur / Aliqui pruden-
cius considerantes ex principio phie / qp nichil generat nisi
nutriat / quia vis generativa superfluum e alimenti /
autumati sunt ipi / in auro virtute multitam
aliquam inserere / vt sic sua vi pullulet et germi-
net / hoc aut nichil aliud e / quam ipas seminarias
rones activare / in virtutes radicas / Sicut enim oz
vt granum frumenti fructificet / et qp moriatur
et qp virtute solis / illa sba sic corrupta / que non
est plus sba triticea / qp ordeacea vl lapidea / sz
sit magis apta ad recipiendum formam tritici qp la-

pidis / quia quedam aptitudo / que e de na forme

tertia / oz quod in radices vtute solis gñantur

ita vt dicunt isti / oz aurum corrupe / sit / quod fiat

reductio ad mãm primam / que postea poterit

gñnare / hac aut pma mãm / quidam sulfur

et m̃m esse dixerunt / quia ex ar̃. et sul.re oia me

talla procreant / qd e fłsm / quia sulf. et m̃m

sunt distincte minere / nec ibi inueniunt aurum

vbi illa reperiunt / Alij dixerunt / quod pma materia

omnium metallorum / eet solum m̃m / quia in ipo sunt

sulfurree ptes admixte s.m Gebrum / et illud

non videtur ee verum / quia vbi e minera mer

curij / ibi multum est sol / Et ideo alij bn dixerunt

quod vapor vnctuosus humidus / vtrusque nãm in

se ptinens / e pma m̃a solis / qd patet in sax

is vbi inueniunt aurum purissimum / qd impo.le

e ibi gñari / nisi cum vapore grosso ascendente

ut habetur 2.o meth. / Oportet etiam ut talis va

por vt supradictum e / eleuet simul et semel / Ex

grosso aut fit lapis / ex vnctuoso fit corpus me

tallicum / et h sma e vera / Causa aut quare opor

teat aurum ad nãm vaporis reducere / e / quia vi

demus omnia gñari metalla / a vicinio suo /

mediate quo ipsum genitum sunt / vbi gra / ho

genitus a pre mediante spmate / gñat filium

mediante spmate / Similiter videmus in tritico

quod mediante spica / gñat t̃ticum sibi simile / Et

aurum gñat aurum mediante natura vaporis /

quia sic genitum sunt vt dictum est ¶ Modus aut

reducendi ipm auru in pmam mam / oz qz st
tertus / et in detmiatis vijs / p detmiata med
ia / alit n eet corpis destructo / et no emedatio
Int aut oms alios / iste phorm cetus / p ceteris
illu modu amplectit / qz magis consonus e ratoi
et dca phorm in illo concordant / S. ad auru / co
po qz tertiu e terreu / p cons sedm gen9 frigidu
et siccum / lic respectiue ad alia metalla dicat ca
lidum et humidum / sedm specialem eius cplexioz
tenseat in nam terre cmantis / sicut si dicem
qz vngwis homis vel capillus tenseat in naturam
detmiatam humanae nae / qz auru e ps terre / h
to respcu ad virtute totius globi terrestr / S.
capillus e ps corpis human / Hoc aut supposito
qz auru sit sedm genus frm et siccu / qz tercium
Et sedm predca / oz ipm ad pmam mam id est
in vaporem cnerte / qz vapor e humidus / actualr
vel accidetalr in se virtutes mineales cntines /
Et ideo solum vtualr oportet ipm de na sua
qua sedm spem hz / ad nam sedm sum gen9 ac
tualr reducere / vt si est sedm spem calidu z hu
midu / fiat etia sedm spem p artificiu siccu z
frigidum ¶ Est aut hic modus ut calcinet in ig
reuberacois tanto / ne fundat / z cu aquis acu
tis igneis imbibat / qua opacon cnuata / cti
git aur supficiem corrupi quo ad humiditatez / et
gnatur ibidem siccitas / ergo e calcem et siccum
Sz qz siccitas terrestr non pt stare cu calidit
ignis / igr pma siccitas corrumpit / et gnat alia

vinosior in teredu ignis Est igr illud auru ca
lidu et sicciu / de hac opacon d. Hermes elegat
q lapis ascendit a terra in celum i. in ignem
qr terra illa / anthonos est ignis / Et d expons
Albertus in li. de mineralib ait / q lapis asc
endit a tra i. leuat terra / in celum i. in ig.
cu auru p calcinatos vl assatoes aut affina
toes / virtute acqrunt ignis / h aut opacio stati
pficit / qr in hmoi simbolu / facilis e transito
Sit e in pposito / qr tra simbolizat cu igne / z
statim subditur / qd istoru descendit ab igne
in terram / qd pfecto no fit vno saltu / ymo oz
ipam sbam calida et siccam / mediante aqua
aerea / vel actu nrio humido / p freqtem ipius
aque reiteratoem irrigatois siccu corrumpi
et aereum humidum gnari / Sz qr illud calidu
ignis / no pt cu tali aereo humido stare / ideo co-
rrupitur / et fit illud calidum tempatum / est
igitur calidu et humidum / qro igr iste expar-
te sunt aeree / et exparte aquee / et per qns
frigide / Idcirco ista caliditas remittitur / z fit
qsi frigidum / vnde d. qnodamo mediu inter
aquam et aerem / igitur vapor / pz p phm in li.
phisicoru / Redit igitur auru ad suam radice i.
nam vaporis / et h dicit mia pma solis / Vn
Geber h. loco artificem alloqtur d / Modo pcio
sam terram vexisti siu extraxisti / Et sit sam
e illud qd pretendit Hrmes / cu dicit / Terram
descendit de celo i. igne / ad terram i. pmam

nam / Cuius p(ri)mam p(re)dictam statim (con)firmat
dices / q(uia) acquirit illa n(atur)a v(ir)tutem sup(er)ior(um) et in-
ferior(um) elementor(um) / Modo declarat q(uod) X. o(portet) (com)plexio elta
q(uo)d p(er)fecto nichil aliud e(st) / s(ed) ip(s)as seriatas virtutes
i. qualitates activas et passivas ex(s)titue(re) / q(uo)d ma-
t(er)ialit(er) exponentes (com)plexionem / in errores inciderunt
infinitos / Modo vocatur n(atur)a illa terra sic p(re)pa-
rata / nomine omnis terre / s(cilicet) terra auri / q(uia) de au-
ro (com)ponitur / Et vocatur terra siciens / q(uia) qua(n)-
tum cibum querit et potum suo mo(do) ut infra dicetur / Terra
benedicta / q(uia) ip(s)a omne bonum donat / Terra filiorum
q(uia) ad modum filiorum nutritur et crescit / et h(ec) infin-
ita nomina terre / Modo omnes ph(ilosoph)i viderunt nam
solis penetrari ex quovis calcinato / et in aqua
soluto / et ultimo ignis calore induato / Ideo o(portet)
q(uod) tale opus p(er) omnia (com)pleamus ut dictum fuit sup(ra)
Ipsam tunc s(er)vam / nomine omnis salis nominaverunt
q(uo)d aliquando male intelligentes / in varios inciderunt
errores ¶ Ideo mito lapis dicitur / q(uia) homines mira-
biles reddit / Ista autem operatio / s(cilicet) quite corp(or)us
in sp(irit)um / a multis / lapis sapientum ph(ilosoph)orum ap-
pellatur / Nos autem illam nam / virtutem spiritua-
lem mineralem nominabimus de cetero / Patet ergo
quo auri virtutes seminales / remisse / intendi p(ossu)nt
et fortificari / q(uo)d e(st) ipi auro pullulandi et
germinandi virtutem inserere / q(uo)d fuit s(ecun)da pars
q(uest)ionis / S(ed) q(uia) omnis sp(iritu)s / nitio / in hu(m)ido am-
pullosa (con)servatur / Ideo ph(ilosoph)i / hanc v(ir)tutem spiritua-
lem humidam et unctuosam / quite tornati sunt

p frequentem reiteratoem solucois predicte / et p ca
lcinatoz / Sic n· terra elevatis ex frequenti mebr
iatoz ymbrem de celo descendentem germinat /
ut habetur in ysaia / Interdum caloe desiccata pi
guescit / Sic ome sal / omnis cristallus / omne
mineale fusibile efficitur / et p ignis oleaceum
et unctuosum / qd videtur in artifex totum
laboribus insudat / Totiens igr ascendit at
ra in celum et etcurso / tp pingwis appet et am
pullosa / in quibuscumqz ampullis / pda vbg
minealis psuatur / Illa aut opatio · fm plonez
no est a natura / qz na ex simplicibz opatur 9
posita / qz ex elitis simplicibz / facit 9posita ele
metata / Sz ope voluntatis / tpne e poten simplr
et de 9positis / simplicia facit / i· de finita vtu
te / vtute infinitam / hc plo in li· de cel / Si
aut obicitur / qz impole est 2m rei vei pere
talia opa / animum in vapoem mutare / dr plo
ibidem / Qz si non posset fieri ignis / i· corpus
totali· simpx / fiat aer / Si no pt fieri capillis /
fiat cerebrum / Si no pt fieri figura circula
ris / fiat figura quadrata / Qd pfco nichil ad
est dicere / nisi / qz corpus simplici 9 fiat / ut si
pt / Qz aut eius virtutes p talem opatioz
intendantr / pz expimento / qz i· z anni semel
ppati / si in una lb cuiuscumqz spus solueis
fixat enim in uno die / Si x· ul 10· vicibz re
iteramus / fixat i· lb in una ho / Multa et
notabilia pt homo / si placz hic inducere Et nos

de h^c^ in fine q̄onis p̄hice disputatum sumus
¶ Quantum ad tertium s. quo illa virtus seruatur / e sciendum / q̄ terra in qua generatur
e ita menstrualis / q̄ ex quibus sumus / ex eisdem
pascimur et nutrimur / vt habetur in li. de anima / Sed
illa quo ad h^c^ opus e virtus menstrualis / q̄ et
in terra menstruali debet seminari ¶ Sed est notandum
q̄ illa terra primo debet a spiritibus et superfluis
purificari et sublimari / cum tanta ignis
violentia et tamen q̄ conseruetur ps eius media / que
perficit et ab adustione defendit h^c^ autem complebitur
per ignem lentum / Talis autem ignis e humiditatis
conseruatiuus et fusionis perfectiuus / In
illa terra duo opera requiruntur nutritiua s. humiditas
qua virtus predicta nutritur / vnde humores statim
subiunxit d. Nutrix eius e terra i. menstruale
sublimatum et humidum vel i. spiritus menstruales
penetratiui / quibus ampulle predicte virtutis
implentur / Ideo statim subditur q̄ ventus
portauit ipsum i. virtutem illam in ventre suo
i. mediante vetre ipsius virtutis / humidaute
nito est / quia lema suffocata stare non potest
vt non in spiritum fumosis suis terram q̄uciat cum
a frigore constrictam inueniunt / Sic ipsa vero que
ventus dicitur / cum in ampullis clauditur / confortante
ignis calore totam naturam expectat / et nisi
si non sibi q̄ititatem excedat in aliquo / Si
autem virtus seminatiua sunt tante fortitudinis
q̄ ipsos spiritus inclusos fixet / et in sua operam naz

gutat in instanti / Sic n. virtus multiplicat
et crescit / qd finalr ars quit / Si aut impiet
as ignis locu agendi p aliqd spatiu habuerit
stati fugiunt et extmiant / Quapropt iterato sol
uatur totu / et assetur toties / q ome additum
sibi adeqt in fermtac et maturacoez / ut d. phs
in li. de sptz / Et qd e sipn sixat / coagulatum
coaglat seipm / desposat seipm et impregnat
Nec e in mundo res mirabilior vn phs li. q. sup
d. Et cerebru e mansio cognitois ul cogitatois
intellctus / cui aia scdm opari soli cungitur / ppt
eius simplicitate / ig d. ipe / debes ipam natam
simplicissima facere / qz sit simplicib; vincitur
et p hc. interimit seipm / vn Maria soror sapi
dixit / Seminate aurum / noc quid vulgi / s; phor
qd p media quelibet e spatium / in terra foliorum
qz crescit / nutritur et augetur / sicut cetera vege
tabilia / unde p istum modu verificat dictu
Aris. in suo secreto ad Allexandru / qz materia
dicit lapis eltaris / quia ex ipso x. elta sut ex
tracta / ut dcm e sup / lapis mineralis / qz ex
solis minerus fit / lapis vegetabl. / qz nutrit et
augetur / que sunt potencie actois / vegetatiue.
lapis aialis / qz odore resistit / et fetore corrupit.
/ lapis racalis / qz pmanz nature cssonans / tu est
ad illud denectum / Et nac opus / e opz intelli
ge. / ig et opus art / p nales vias inveniut / l
incident / / hc. in loco vocatur noie omis spmatis
Cu sint aialis / noie omis flois / fructus ul humore

Cu n iā videis signu s. qm incotienti mltipl
icat secretu elicias / sz qm nā mināl in sua
nā que e flux l. petrans / ingdiens / z pficiens /
qntum e de se / statim et toliter in ope stat / quia
sepat cu suorum vtute spmum / et in sua hndi te
ex qua fit fusio ingressio et fixio stans / Sed
qz non ome sperma gnat / sz oz ee filiosu / et di
gestum spu nutimetali / qdqmdi gnat in epa
te vitali / qd fit in corde aialis / Et qnto isti sps
mag sunt digesti / et erunt in pdias locis deco
cti diucius et revoluti / tanto effitatis gnant
et effem pfectorem / pit et mum copiosiorem /
mltiplicat / aliqn duo gemelli / aliqn 4 / aliqn
8o vno actu fiant / Dicit n. Auicen se vidisse
qz vna pgnans 8o eiecit aborsus / vno saltu /
qz qsidantes phi / qz etiam de semine ad gnatoz
aggredit / Sz solum predu sps / utz p phlm
in li. de aialibz / Incepunt opus in vase vitri cl
audi / et sub fimo solum in aq / et postea coagla
igne calido et humdo / Ipo qz eodem vase fi an
cetur / ipa natua qquassaret / et forte ipi sps
euanescent / Idcirco volunt sepius reiterari /
qz Resoluto scdm Rasim e thauarus rri / z auspi
cium qplemti / et in ipa e totu secretu / qz sicut
supradictu e / Ille lap mltiplicat in infinitum
scdm qntitatem / vbi gra / 1. ps pmo pficiebat
10. / Si semel soluit et coagulat / pficit 100 / si bis
ul ter 200. / Si 4os tuc pficit ptes infinitas /
Est aut huius ingenium tante effitatis / qz phi

dippiunt / q omnis creatura corpalis siu spualis ppe-
tas aliqua / in hoc lapide / q virtute operatoris illius
in figura describitur et continetur / Et cu hermes /
plustrasset omnia / vim huius lapidis / et cum naturali-
um terciu / q etiam supernalium gradu auscultas-
set / attingere conabatur terciu celu / s3 phibitus
fuit / q2 non e phas creature / aliq pprietatem sui
creatoris vsurpare / h plo in li. de q̄nte / ideo d.
in alia pte li. palle. / Q2 soluto fit in luna / coa-
gulatio in saturno / q acquirit iste lapis virtute
om planetarum ¶ Simili solutio fit in aq / z coa-
gulatio in igne / ideo acquirit virtute supiorum et in-
feriorum elementorum / Sic e de signis et stellis supiis
inferioribus / complexionibus / membris / ventis / plag
orbis sile / q2 dicitur spiritus volans / assilatur ang-
elis / Et q mortuu fit volatile / videtur ibi res-
surrectionis misterium occultatu / h aut que dicta sut
l3 sint methaphorice / tn ee maxime efficacie hac pre-
dicant operatoem / hucusq3 plo / Est aut ista o-
pacio q̄ dicenda / q semen animalis cuiuslz / corpa-
lis ventriculi ... subintrauerit / et spiritus nutrim-
entalis eidem duplicauerit / Sic e de corde et ce-
rebro / scilicet ad spus vitales et aiales / Et cetu e
q illa spumat / virtus multiplicatur / z possz tociens
reiterari / et si materia sufficienter administrauerit / q ta-
te magnitudinis pcreauerit aial / q tamen species eius z
natura patetur / sic e in pposito ¶ Circa ad x.
e dicendum q hoies an tpus / fetus colligere cupientes /
abortiuos generant / sed oz tpus expectare / a

phis preparatum / quod ut melius in fine complere
possit / Ideirco signa infallibilia / completi elixiris
narrabimus sermone claro / Sunt autem illa talis materie
ut splendidum est / quod sit aere subtilior si est ad album /
et lacte nitidior / Si ad rubeum / quod sit vino ruti
lantior / Et non dicit lapis albus aut rubeus / nisi ex ad
ditione citrinant coloris / qui etiam a mano solo
recipitur / Et sit oleo liquidior / quod sit gummi spu
ma ampullosior / quod sit furioso vento spiritualior /
quod sit aqua viva limpidior / quod sit ignis pugna fix
ior / et quod sit in omni frigore constantia magno / et in
omni calore constantia primo incoagulatur omnino / Primum
signum complementum ad album / facit sublimato diligens /
et per filtrum distillato frequens / Quintum ad rubeum
facit aquarum calcinatarum acumen intensum / Secundum
signum / facit frequens reiteratio solutionis / acumine
aquarum / et assatio fortis successiva / Tertium
signum facit solutio pluvialis alnei / et coagulatio
levis / Quartum signum / facit subtilis purificatio /
omnia mundans / Quintum signum / facit ignis precipit
ans violenter / Septimum signum / omnia predicta inge
nia confirmat / Sunt insuper omnia alia signa
experimenta / maximi precii / ubi gratia / Si illius
elixiris quantitatem grani / cum vino aliquo claro
mistum / lepram sanat / scabiem impetiginem
omnem febrem et calorem tollit / incotienti omnem
corruptum humorem de corpore humano emollit /
Omne membrum contractum erigit / et iuventute conser
vat / Quid plura / nullus cum hoc usus fuit in

tibo vel potu / infirmi(tate) aliq(ua) vllo t(em)p(or)e cognoscat
semp(er) erit letus et rubicundus / Itemp(er) alia sig(na)
hominum cognoscit / Si ergo .x.o lb mixtum albi
vel rubei in aq(ua) (con)vertis / et sup(er) igne aliq(uan)
tulum fumigare p(er)miseris / et desup(er) elixiris
supradicti ʒ .j. proiecteris / totu(m) in na(tura)m fixat(ur)
(con)vertit / et fermentati eidem v(ir)tute suam ex(pr)i-
mitabit / et signa omnia predicta ip(s)i aque in-
signabit / sic cristallus vel vitru(m) flexibile facit
et malleandi dulc(edin)em donat ¶ Simil(ite)r omnem
lapidem preciosum (con)vertit / sed(u)m intensio(n)em colo-
ris quem vis / q(ui)a omnem colorem recipit / sicut
et rubeum sic plus in v(ir)tu(te) (con)flavit et indura-
verit in corpus p(ri)ma(ri)s. ¶ Quantu(m) ad quintu(m)
d(icitu)r e(st) q(uod) istius v(ir)tutis active poten(tia) p(ro)pria / est
mixtu(m) in sua na(tur)a fluente / s(ed) debet purificari a
terreo feculento / sicut na(tur)a mestrui elicit subti-
lia / et aliud grossum eicit / cu(m) purificatu(m) fuit
et mediante igne successiuo / virtus p(re)d(ic)ta sup(er)-
venit / ip(s)um incoctienti p(er)ficiat / et p(er)ficiendo dig-
erit et indurat / Sic et na(tur)a auri / in vna ho(ra)
facit / ut dicunt sapientes / teste Gebro / pondus
suu(m) (con)servat / q(ui)a plus fixat / q(uod) in igne auferat
Malleat(ur) optime / q(ui)a e(st) na(tur)a mercurij / que e(st) ex-
tensiua sup(er) omnia / Ignis l(ice)t examinatores perfecto
q(ui)a sola na(tur)a mercurij in igne quiescente superat
et sic de singul(is) alijs / Q(uod) aut(em) statim indurat
p(ro)batur experimento / q(ui)a fumus solum a Ione vel
a saturno exiens / ip(su)m statim indurat / v(e)l illa /

virtus que in infinitu pfor e / Similr illud
auru / omis medicales ppriet. hz / ad qd sciedu
primo / unde auru qfortat / de h° aliqui dixe
runt / qp eius qfortatio no fit nutriendo / sic fa.
panis / qui cor homis qfortat / qz no digerit
n° quertitur / nec qstringendo sicut hor
epulu cor qfortat / non odore / spualia temprando
sicut faciunt aromata / sicut purgado supflua
sicut faciunt laxatiue medicine / Et h° qfirmat v
bo dyascoridis / qui d° / Si aliquo flegmat° huo
re qtingu spualia remolliri / auru absterget
¶ Sed eius absersio est modica nia / vt d° Aui
cen / ideo cor pt confortare h° mo / Alii aut dixe
runt / qp auru qfortat cor ex sua poten / qua
diuina a diuo qfortat / et est dan magnoru me
dicoru / vt dicit vincencius in speculis / z° hoc
proprium / qd diuinu est incptu expedit / Alii aut
dixerunt / qp auru cor qfortat / a tota spe materia
separata / sicut magnes ferru separatu attrahit / Et
h° rone principioru auri / s. natura mercurii z sulfuris
que sunt principia talis spei / et nia et suppositu
no dent realr / vt h° et Franciscus / et sic vtus
tocius spei / e scdm vtute principioru / Et tn qp
sit plus racione virtutis / a celo influxe / qz virtu
celi quus est / et influit in patiente disposito sp
et vbiqz / vn omi tpe h° qmat hoiem et sol / ig°
in illa nia / excellenter supra virtute nae disposita
talem vtute qmicabat / ideo id qd plus / Alii dict
qp sit preciositas ex mineali ppe° / qz ei9 preciositas

non sit ex materia eiusdem speciei / veritas approbatur. Arg
uitur aliquis sic / quia confortatio cordis est a margarita /
igitur non sequitur totam speciem / Sed videntur quod confortare
cor est per determinata media / quod nulli convenit nisi
auro / Sed hoc arguitur sic / Saphirus cor confortat a
tota specie / igitur per determinata media / Sunt igitur
aliquae viae speciales utrinsque / Sed margarite cor con
fortant et corallus / et infinita alia quae in mun
do reperiuntur / et sic sunt infinitae viae speciales / quod
merito per determinatas vias / et per determinata media
aurum reparatur / ut est supra dictum / Et sic patet quomodo
determinatio cum sua visione vera / et determinata / de
natura solis et lunae / Deo laus et gloria in sempi
terna secula Amen

Petrus de zolento · Bestie cauda brevis male
tegit posteriora · Stulti lingua levis male tegit
interiora /

Ne secreta tui cordis sciat omnis amicus
Hic tibi forsan erit capitalis cras inimicus ·

Ob dyses der Nasmen der
Autoris [illegible] weiss ich nicht /
[illegible] also /

Petrus de Zolento Bestie
Cauda brevis male tegit
Posteriora: Stulti Lingua Levis
male tegit interiora /

Putrefactio est corruptio facta in humido
a calore extraneo deviante calorem re-
gitivum humidi corrumpendi ¶ Putref-
actio fit proprie in humido / quando calor extraneus ex-
hit calorem naturalem / qui calor conservabat hu-
midum / et sic humido remanente sine calore naturali
destruitur / et hec est putrefactio ¶ Alio modo
fit putrefactio / quando frigidum destruit calorem /
conservantem humidum / et tunc destruitur humidum
propter defectum caloris / et illa vocatur morti-
ficatio / verbi gratia / digitus fortis positus in h-
umidum aque frigidissime / et ibi tandem mor-
etur / quia frigus aque destruat calorem naturalem
digiti / tunc digitus in toto suo humido corrumpitur.
ex eo / quod non habet calorem naturalem / et illud vo-
catur mortificatio ¶ Differencia est inter hum-
idum et humiditatem / quia humiditas est ipsa qualitas
sed humidum / est qualitas in eius subiecto / verbi gratia
alumen cum calcinatur / aufert aqua / que est eius
qualitas scilicet humiditas / que prius dum in ipso
erat / vocabatur totum simul humidum /

Verumptamen alkimiste quandoque vocant putrefactionem
ipsam humectationem / verbi gratia / recipiunt res
calcinatas / privatas humido / cupientes vehe-
menter humectari / sicut tartarum calcinatum et ipsum
ponunt in locum calidum et humidum / tunc attrahunt
sibi humidum extraneum / et fiant flexibiles /
quia prius non erant flexibiles / sed petrose / et
hoc ipsum vocare solent putrefactionem / Sed hoc ad

mētem phlorum / eet ipse humiditaco / et no pu-
trefacto / sto in prompto / qz ille res / quas s[c]
dicut putrefieri / etiam sedm eos no corrupu[n]t[ur].
qz deum redutut eas ad pristinu statu / ymo
no solum no est corrupcio / sed rei pfectio / tum
vt frequenter meliorentur /

Corrupcio aut sicci in sicco / que ↄsequit corrup-
tcoem humidi / colligant partes sicci / ipe hot
incinerato / rubigin / ho expositus calori exced-
enti / supcalesit / et putresunt humores in eo / et
incipit febrire / et forte inde moritur / etiam hu-
midu sicu sunt primo putrefin et corruptum
Sz partes sicce adhuc colligant / p illud humid
qz no requiritur n[ec] refert / quale humidum colligz
eas / Si ergo debet corrumpi / oz illud humidu
ab illis siccis partib, separi / et tunc ptes sicce
amplius no colligantur / s; incinerant / et pri-
us fuit unu / et forte modo sunt mille milia
corupti / quia similis effectus provenit in ↄtricon
Sz dria e int ↄtricoem et incineracoz / qz in
ↄtricone remanz humidum / in incineracoe vero non

Dicit petrus de Crescencijs li. primo / c. lig
vbi loquit de letamine et stercore / et alio pla-
ntaru / qp Omnis corrupcio que e sedm naturam
sic fit / qp exhalat humidum / et remanz siccu de-
cidens in cineres / sicut cito incineatur ome ster-
cus animalium / propter qd animalib; creatus e vet
in quo cibus corripat / et exhalatur ab eo / id /

qd nutrit aial / sz humidum nutrimentale / ipsa
em extracto humidi / ipius qd attrahit in cibu
corrupto e eius qd nutrit / qd in ventre inge-
stum e p manducatoem. ¶ Dicit etiaz idem ibid.
¶ Semus aut / qr similium in corpe / facilior est
mutatio / qm etrogeneorum / hic etiam ondit in-
dustrie alkimicorum / qui optimas quaslibz ma-
turatoes / in clybano letanus papiut fieri / vo-
cantes clibanum letanus / taloem humidu &c.

Johannes, mit dem Zunahmen
Griesmeister[?], ein Teutscher
Philosoph. ware der erste
welcher die Chemie erfunden

NB. in diesem
Buch wird dieser
Nahme oft
angezogen, ob
er aber der
selbe Hermes[?]
der diesen Sach[?]
kan nicht sagen
itz. d. selben

Dieses Buch hat wie ich glaube
sehr viel Weisheit in sich, u han-
delt auch meistens von der
Alchimia, ich weis aber nicht ob es
einen oder etliche Autores gehabt,
in dem vorderen Theil sind sehr
viele Parabolatas oder Gleichnisse,
und, worinnen es mit den andern
Schriften, zuerst eine Anweisung
u. Erklärung, darnach führet es
immer weiter, bis es zuletzt
eine völlige Erklärung der Sache
gibet, welche aber am meisten
erfahren können, so glaube ich, das
es von etlichen Autoribus
zusammen gesetzet, indem ich sehr
viel dergleichen Namen darin
gelesen, Ich kan aber doch nicht
recht sagen ~~ob es~~ ~~gewe~~ gewe-
sen sey der Nahme der
Autorum, oder anderer,

Dieses habe ich vor mich erfahren,
u habe es darum auf geschrie-
ben, u. was ich mehr erfahren
kan, will ich mir zum besten aufsch-
reiben,

Alchimia eine schöne
Kunst J J Z

Incipit liber proportio[nu]m celestorum

Septem sunt planete / secundum quorum cursum /
omnia inferiora regu[n]tur / et eorum sapiunt naturam
secundum magis et minus / qui sunt Saturnus Jupiter
Mars Sol Venus Mercurius et luna Et sicut sunt
septem planete / ita sunt septem metalla / que sapi-
unt naturam eorum / sicut ab eis descendunt / et hec sunt
plumbum / quod appellatur a philosophis saturnus / quia ab eo traxit
sua[m] naturam / Argentum vivum / quod appellatur
mercurius / quia ab eo suam trahit naturam / Stannum
quod appellatur Jupiter / quia ab eo traxit. Ferrum quod appellatur
Mars / quia ab eo traxit. Aurum quod appellatur Sol / quia ab
eo traxit. Cuprum quod appellatur Venus / quia ab eo traxit.
Argentum quod vocatur luna quia traxit. ¶ Cum ergo que-
vis naturas metallorum transmutare / vel naturam unius
in naturam alterius convertere / considera naturas plane-
tarum / quia plene cognita / scire poteris / que tibi
erunt necessaria ad transmutandum / sive ad coloratores me-
tallorum ¶ Et nota quod septem sunt magistri / [magisteria] qui
magna habent facere transmutationem metallorum / et
habent dare colorem / scilicet albedinem et rubedinem
de porositatem et fixationem / et certe isti magistri sunt
Sal armoniacum / qui fit de sanguine humano / et sa-
le gemme ut plenius dicetur inferius / Sal gemme
quod est coloris cristallini / Sal nitri quod fit ex
nitro et sale allembrot / Sal alkali quod fit ex

ex sale gemme et nitro bn trito / et isto vtimur
multu vitrarii ad vitri fusioem / tz effitaciter
opatur ¶ Sal commune / qd fit ex aqua maris vel
salsa ¶ Sal allembrot / qd fit ex tribus herbarum
succis / et illud e mgr oim nigroru / na facit mi-
rabilia / tz de argento viuo / facit argentu bonu / et
purissimu auru / Et sal calcis ¶ De na planetarum

Vidimus qt sunt plte / qt metalla / et qt magisteria
nunc restat videre nas ipoRum et primo Sa-
turnus e frigidus et humidus / albus cu obscuritate
siccus cu quadam mollitie / et grauiter multu / et
ab isto planeta / trahit naturam suam plumbu / Est
itaqz plumbu / frm humidum / albu s obscurum
siccum no porosum / Dicimus naqz tibi nunc
plumbi naturam simplr / qua tibi p grads onde
Est aut plumbu / frm in 2° gradu / humidu
in 2° / album in 2° siccum in 2° ¶ Et nota qd
tm sunt quatuor grads in natis metallorum / scdm
hermetem prem phlorum ¶ Mercurius e frigidus
et humidus cu quadam siccitate cu est albus liquidus
mollis ponderosus / a quo suam natam trahit argentu
viuu / qd de sua na e frm et humidu / albu liq-
uidu ponderosum valde / et habz dare siccitates
cunctis rei vitam hnti / siue vegetabilem / siue sens-
itiuam / Et scias qd e frm in 3° gradu / humidu
in 3° / album in primo / ponderosum in quarto ·
¶ Mars e ferrum / qd e frm in primo gradu / siccu

♄ ☿ ♂

in 3°. albu in 3°. ¶ Sol est auru / qd de sua na e calidu et humid in 3°. gra. citren in p°. fixum et ponderosum in 4°. ¶ Venus est es siu ermen / qd est cali in 3. gra. sictu in pmo porosum in 3. mixti coloris / pond hns eris. ¶ Jupiter e stannu / qd e frm et sicum in p°. gra. porosum in 3°. et fixum ¶ Luna est frca et humida porosa alba / et de na sui cito mobil a qua argentu hz suam nam / qd e frm et porosum in 3°. humidu in pmo / album in 4°. / podus habet comune

☉ ♂ ♀ ♃ ☾

¶ Sequitur

Vidimus nas pbtatu et metallorum / nunc videamus nas septem migrorum / cu quibus na omni metall. pt saluari et destrui / et in aliam nam conuerti sedm magis et minus / hnt 3 dare / cosruae et remoue albedinem / et omem alium colorem / sed metall nostri conueniet / hnt etia ptatem et virtutem dandi cosruandi et remouendi porositatez et p cons tribuunt fixitate et remouet / hnt 3 dare cosruare et fugare frigiditatez humiditatez sicci tatez et calidi tatez / et h° sedm magis et minus

¶ De virtute 7 migrorum in specie

Vidimus ptatem et virtute septem migrorum in gnre / nunc videamus singlr distigdo de singulis 3 primo sciras / q sal armo de sui na e calidus et sicc / in pmo gra / porosus in 3 / albus in 4. / et hz minime grauie pond / 3 reducite ad

pondus leue ipa metalla / Salgeme e calidum et
in primo gra / humidu in 2° / album in 8° / fixum
in 3° / non porosum / et habz dare pondus maius
ex quo tu sapiens intellige debes / q hz ptate
dandi humidi tatem calidi tatem / albedine / fixitatem
et maius pondus metall no hntib pondus scdm
hermetem ¶ Salnitru e calidum et siccu in p°
gra / album in medio primi / porosum in 8 et
habet graue pondus alleuiare / Salalkali e
calidum in medio primi gra / humidu in 3 / albu in
primo / fixum in 2 / et hz pondus alleuiare /
sume igit ipm scdm ptatem / qua hz in gradib
de na sua / Saltomine e calidum et siccu / et quia
no multu operat in transmutaton et coloratoe / ideo
de ipius na tibi amplius nichil scribam ¶
Salalkali e calidum et siccu et obscuru in primo
gra / ponderosum in 8 / Considera q ex his q
omnia predicta pt dare metallo / ipa no hnti
¶ Salallembrot qd e mgr mineralium / de sui
na e calidum et humidu / no porosum / fixum pode
rosu album intrinseco / et rubeum extrinseco / Et
scias q per se coagulat ar viui et retinet /
et conuertit in finum argentu / et purissimu aurum
posita scz octaua pte in quolibz / et p vitam
meam / ipm facit appere mirabilia

¶ De officiis planetarum

V idimus nas planetarum / metallorum et mineralium

129

Nunc videamus officia / et primo transmutatores
primi parte / scilicet saturni in argentum et aurum
et primo quomodo transmutet in argentum optimum / Et
si operari perfecte volueris / considera naturam utriusque
et vide diligenter / si natura concordat in aliquibus
/ etiam considera in quibus discordant / et certe
concordant in frigiditate et humiditate et quasi
in albedine / sed discordant in pondere et fixitate
et albedine / quia saturnus est albus cum obscuritate /
luna est alba cum claritate / postquam ergo vidisti
concordancias et discordancias / reduc discordancias
ad concordancias / et sic habebis optimum argentum / quo
nullum melius reperitur / Et si queras / qui sunt
magistri / qui habent hoc facere / Ideo quia cognitos
potes habere per supradicta / et si per hoc non habes
apertius tibi describam / Considera ergo quis
sit / qui habet virtutem reducendi grave pondus
ad pondus lune / et certe hoc est salnitri / et ille
qui habet dare porositatem / est salarmoniacum
/ etiam albedo datur cum eodem sale armoniaco / et sic
positis istis magistris cum plumbo / fiet bonum
argentum / Adhuc autem ut scias perfecte negociari
et perfectionem investigare / Scias quia in quolibet
gradu in quo natura deficit / quia habere desideras de-
bes ponere certam partem illius magistri / qui habet illam
naturam dare / et istud intelligendum est / in transmuta-
tionibus omnium et singulorum metallorum.

Medicina composita ad h' iuncta e ut respiciat
diuersas egritudines / et temperata omes respiciat
indifferent / ad qua respondum / oportz cerciam
virtutes in gradibus cognoscere / dicimus enim quod
ignis purus e in mixtione / e calidus in 4 gradu /
et siccus in 3° / et quod caliditas sibi inest / primo
pz quod nichil calidius e eo / et quod siccitas secun-
dario inest ei / pz / quod si eet in eo tanta sicci-
tas / quanta caliditas / quanto calefaceret / tanto
desiccaret / quod non contingit / Et aqua e frigida
in 4 / et humida in 3 / quod et si tendit in contrarium
ut possit calefieri / tamen non potest congelari in sic-
cum sua manente frigiditate / et ita magis est
frigida quam humida ¶ Aer primo e humidus in
4 / et secundario calidus in medio tercii / quia
humiditas obtundit caliditatem ¶ Terra primo
e sicca in 4 / secundario frigida in medio tercii / et
ita fit circulatio omnium elementorum Ignis cali-
ditatem infundit aeri / Aer humiditatem suam
per caliditatem temperatam / infundit aque / Aqua
frigiditatem suam immittit terre / per calorem aeris
eam desiccando / et terra desiccata / siccitatem
suam frigefactivam / humefactivam / et calefactivam
infundit aeri / et itaque temperat Ignis caliditatem
suam remissam per qualitatibus aliorum elementorum
Aer similiter humiditatem / Aqua frigiditatem / et terra sic-
citatem suam / et fit secundum istam mixtionem f'
mixtio elementorum / Est igitur ignis in aqua / quod

est in aere existente in terra / et aqua e in
igne / qz e in terra existente in igne / et t'ra
est in aere / qz e in igne existente in aere / z
ita e eoru mixtio t'minabil ad quatuq; ppor
tioem / et ita tandi ad tpatam / qua rqrmi9

¶ De gradibus qualitatu metalloꝝ

Auru e tpatissimu et tn declinat ad calim et
sicu in medio pmi gradus / ppt'ea redit igni
s; p meditima vntam / omo poterit adeqnari /
¶ Argentu hz de terra vnu / de aqua mediu
de aere qrtam / de igne octaua / vnde e frm
in tercio / hmdu in 2° · due ptes st' argenti / z
t'cia ps sulfur ¶ Plumbu hz de t'ra duas /
ptes / de aqua vnam ptem z dimidiam / de ae
qrtam / de igne dimidiam / de arge due sut
partes et dimidia / de sulfe vna ps et dimidia
/ et e frm in 8° · et sicum in 2° · ¶ Stanu hz de
aqua z · de terra 3° / de aere 8° / de igne 8° /
de argento sunt due ptes et dimidia / de sulfure
vna ps et dimidia / cplexionis frie z humide
¶ Cupru hz de igne vnu / de aere mediu
de terra 8° / de aqua 8° / de sulfure due sunt
partes / de argento vna / cplexio cla et sicca /
¶ Ferrum hz de igne z / de aere 8° / de terra
mediu / de aqua 3° / de sulfe hz duas partes / de
argento vna / cplexio calida et sicca ¶ Nunc
aut scis cpone metalla si sis industris ¶ Ar
gentum e humidus in 8° / z frigidus in medio 8° / Et

Sulfur calim in fine tercij / et situm in fine 2[ti] / preter quinque minuta ¶ Et nota quod gradum habet diuidimus in 60 minuta / ad equandum fructoes ¶ Arsenicum calim e in fine 2[ti] / situm in medio 3[ij] ¶ Salarmo[niacus] calidus e et situs in me[dio] 2[ti] / preter 2 minuta ¶ Calx auri e medium / sed declinat se ad calim et situm in me[dio] primi gradus vt aurum ¶ Calx argenti / calidus e et situs in 2 gradu ¶ Calx cupri in 3 ¶ Calx ferri in me[dio] 2[ti] ¶ Calx plumbi in medio 3[ij] ¶ Calx stanni in medio 2[i] ¶ Calx omnium nomes sublimati situs in 2 calidus in 3 ¶ De equa[tione] elto[rum]

Elementis separatis / et ad suas simplici[tates] reductis quantum possi[bi]le fuit sic est procedendum ad mixtioz / videtur quod ex igne et aqua surgat medium / et ex aere et terra / sed non est ita / quia quali[ta]tes secundarie / non sunt in gradu primarum / unde in equa[tione] elementorum / duplex est via / vna e / ut quies qualitates primas / et reducas secundas ad eundem gradum / in quo sunt prime / ut ignis qui e situs in fine tercij / reducas ipsum ad finem 2[ti] ¶ Alia via e magis appens ecij e eadem / ut tolles primas et omnino destruas secundas / ut destruie situm in igne / ita quod tantum remanz calim / unde cum vnus gradus habeat 60 minuta / 2 gradus habent 280 minuta / dicto ergo sic de igne equando / Ignis calidus est in 2[do] / situs in fine tercij / minuta calidi[tatis] sunt 280 minuta / sicci[tatis] 180 / unde deficiunt

60 minuta de sicco in 4to / restaurem(us) illud de
sicco in 4to / q(uo)d e(st) terra / que sicca e(st) in 4to / et fri(gid)a
in medio t(er)tij / modo 60 mi(nu)ta deficiunt in / tolla(mus)
60 de terra / et illa 60 sunt sicca in 4to / et fri(gid)a
in medio tercij / t(ame)n quelib(et) p(ar)s gradus / e(st) in eod(em)
gradu / r(ecipe) 30 de igne miste sunt / vnde q(uando)
p(er)uenit / t(ame)n 30 se h(abe)nt ad 2m gradum / sicut 60
se h(abe)nt ad 4m / igit(ur) temp(er)a duos gradus frigidi(tatis) /
adde it(eru)m vi mi(nu)ta de igne / et tunc medietas
tercij gradus temp(er)abit(ur) / illud adde ad ignem /
et hebis siccitatem in 4to / sicut caliditate in 4to

¶ De adequacio(n)e terre (et) alioru(m) ele(mento)r(um)

Nunc ad terram accedo / Terra e(st) fri(gid)a in me(di)o 3ij /
et sicca in 4to / Aqua fri(gid)a e(st) in 4to / humida in 3o /
minuta frigidi(tatis) terre sunt 150 / siccitat(is) 280 /
deficiunt de frigidi(tate) 90 mi(nu)ta / miste 90 mi(nu)ta ter-
ra cu(m) 90 minut(is) aque / et hebis aq(ua)m fri(gid)am in 4to /
et siccam in p(ri)mo / aufer istam siccitate(m) / pone
30 mi(nu)ta de aqua / et tunc n(on) e(st) sicca / n(on) humida
n(on) calida / s(ed) frigida in 4to / t(ame)n 30 mi(nu)ta de 4to po-
nunt p(ri)mu(m) gradu(m) in t(em)p(er)amento / miste illud equa-
tu(m) cu(m) terra / et hebis terram fri(gid)am et siccam in
4to ¶ Aqua aut(em) sic adequat(ur) / deficiunt de
humido 60 minuta / accipe ig(itur) 60 de aere / et 30 (et)
vi de aqua / ut dixi de igne / et adde illud equ-
atum / ad aq(ua)m non equatam / et hebis aq(ua)m fri(gid)am
et humidam in 4to ¶ Ad equandum ae(re)m accipe
90 de igne non equato / et 90 de aere / et 30 de

igne / et habebis proportionem. Alia adequatio terre

Nunc ad aliam viam / ut cognoscas qualitates primas / et secundas destruere / sic procede / ad 60 de terra pone 30 et 9 de igne / sicut tunc talem nichil est / remanet tunc sicut siccum in 2°. / Sic de igne / Accipe 60 de igne / 60 de aeris / misceantur / talem in 2° / reducit talem in medio tertii / ad sicum 2° grandu / Ergo humidum in 2° / ad siccum in 2° / facit ipsum esse humidum in primo gradu / corrige ipsum per terram siccam tantum / appone 9 de terra sicca / et destruet illud humidum / quia secundum medium pondus de 2° gradu ignis / reducit ipsum ad temperamentum / sic contra per medium reducit / et sic de aliis contrariis / et sic habebis calidum tantum / Accipe 60 de aqua / et 60 de terra / et appone 9 de aqua / et habebis tantum frigidum / Accipe 60 de aere / et 60 de aqua / et appone 9 de igne / et habebis humidum tantum / hiis bene impressis in mente habes miscendorum proportionem

De conversione unius elementi in aliud

Sed relinquitur unum scilicet / ut scias convertere quodlibet in quodlibet / ubi gratia / ignem in aquam / sicut elementa ad simplicitates possibiles redacta / ut premissum est / Appone quoque ignem in 2° / ad aquam in 2° et erit temperatum / quantitas ergo apponetur / erit eiusdem complexionis / ut si aqua apponatur ad hoc temperatum / totum erit aqua / Et hoc est causa una multiplicationis medicine / et sic ex equata elementorum mixtione / surgit una quinta essentia incorruptibilis / tamen non sit in

ea attio neq passio / et ita pseuans / qd e non intentum principale ¶

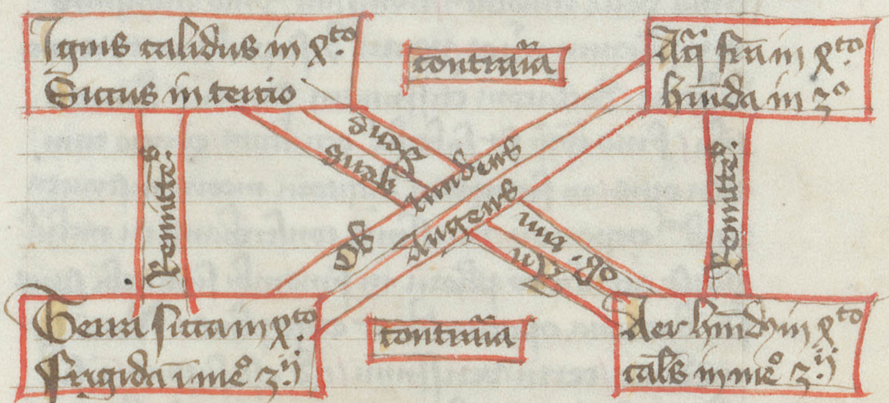
¶ Calidum in 4to	talem 4ti in medio 4ti
Calidum in 3o	
Calidum in 4to	talem in medio 4ti
Calidum in 2o	
Humidum in 3o	talem in medio primi
Calidum in primo	
Humidu in 2o	talem 4ti in medio primi
Calidum in primo	
Calidum in quarto	talem 4ti in medio 4ti
Calidu in primo	
Calidum in 3o	talem 4ti in medio 3ii
Calidum in 2o	
Calidum in 3o	talem in medio tertii
Calidum in primo	
Calidu in 2o	talem 4ti in medio 2i
Calidum in primo	
¶ Calidum in 4to	temperatum
Frigidum in 4to	
Calidum in 4to	calidum in 2o
Frigidum in 2o	
¶ Humidum in 4to	Temperatum
Calidum in 4to	
Humidum in 4to	talem 4ti in medio tertii
Calidum in 3o	

Humidum in 4to .... calidum in me 2^i^.
Calidum in 2°.
Humidum in 4to .... calidum ix mi^to^ primi
Calidum in primo
Humidum in 3° .... calidum 4^ti^ mi^to^ 2^i^.
Calidum in 2°.

Siccum in 4to .... Temperatum
Calidum in 4to.
Siccum in 4to .... calidum 4to mi^to^ 4^ti^.
Calidum in 3°.
Siccum in 4to .... calidum in me tercij
Calidum in 2°.
Siccum in 4to .... calidum ix^to^ mi^to^ 2^i^.
Calidum in primo
Siccum in 3° .... calidum 4to mi^to^ tercij
Calidum in 2°.
Siccum in 3° .... calidum in me^o^ 2^i^.
Calidum in primo
Siccum in 2° .... calidum 4to mi^to^ 2^i^.
Calidum in primo

Qualitates similes remittuntur secundum minuta / sed remanent in gradu intensiori. Qualitates contrarie remittuntur secundum gradus et denominantur a maiori qualitate in gradu. Qualitates obtundentes secundum gradum intensionem tenent suas vires et remittunt gradus remissiores secundum minuta

Qualitates augetes promouet cmissioes scdm int^{ta} / et retinet primum gradum

Incipit Ortulanus super exposicionem thelesmi hermetis

Ego dictus Ortulanus Martinus nuncupatus Iaco-
bina pelle involutus / novissimus ymo indignus
vix philosophorum meorum vocari discipulus / motus amici
dilectione / declaracionem certissimam sermonis hermetis
philosophi / sermo quamquam sit subtiliter occultatus / ex dictio tamen
veri operis / in fatigacionem digitorum meorum instructus
publice exposicionem verissime conscribam / cum nichil
prodest occultacio philosophorum in sermonibus suis / ubi spiritus
sancti doctrina operatur / dicit ergo philosophus / Verum sine
mendacio / certum verissimum / quod est superius est sicud
quod est inferius / et quod est inferius / est sicud quod est superius
ad perpetranda miracula rei unius / et sicut res omnes
ab uno fuerunt meditacione unius / et sicut fuerunt res
omnes nate ab una re / una adaptacione / pater eius est
sol / mater vero luna / portavit illud ventus in utero
suo / nutrix eius est terra / pater omnis telesmi totius
mundi est hic / vis eius integra est si versa fuerit in terram /
separabis terram ab igne / subtile a spisso cum magno
ingenio / ascendit a terra in celum / et iterum desce-
ndit ad terram / et recipiet vim superiorem et
inferiorem / sicque habebis gloriam claritatis totius mun-
di / Ideo fugiet a te omnis obscuritas / hic totius forti-
tudinis fortitudo fortis / quia vincit omnem rem sub-
tilem / omnemque rem solidam penetrabit / sic mundus
creatus est / hinc erunt aptaciones / quarum modus est hic /

Itaqz vocatus sum hermes / tres totius mundi ptes
hns phie / cpletu e qd dixim9 in ope solis · vez
i· veru e qr ars alchimie data e / sine medato · h
dicit ad dicam illoru qui dicut artem ee mediate
· certu i· expertum e / qz qd expertu est / ctu est
· verissimu · i· solem verissimu pcreare / et dicit
verissimu in supplato gradu / qz sol p arte gnato
excedit solem nalem in omib pprietatib / tam
medicinalib qr etia alijs / consequter tangit opa
lapidis dicens · qd est supius / est sicut qd e infe
rius / vo qr iste lapis diuiditur in duas ptes prici
pales p magisterium / i· in parte supiore / que su
pius ascendit / et in partem inferioem / q rema
net fixa et clara / et tn iste due partes simul
concordant in virtute / et ideo dicit / qd e supius
e sicut qd e inferius et econso · Et sciendu qr ista di
uisio e necia · ad ppetranda miracla rei vinus
scz lapidis / qz ps inferior e terra / que dr nutrix
et fermentum / et ps supior e anima / que totu la
pidem viuificat / et resurgere facit / Vnde fca sepa
cione / et celebrata coniuccon lapidis multa mira
cla ppetrantur · Sicut res oms ab vno fiunt ut ita
lapis nr e natus / exiens ab vna cfusa massa
in se cotiens omia elta / que a deo create sunt
in suo solo miraclo / lapis nr inde natus e / sicuti
videmus naliter / qr vnu aial / gnat plura aialia
sibi similia ita artificialr / sol gnat sibi simile

II

III

IV

cu multiplicacon / in virtute lapidis pdca / Ideo seq.
· pr eius e sol i · ☉ · Et quia in om gnacon na-
li / oportz spmatis hri receptaclm ydoneu / cum
quada consonacia in similitu. ad prem / ita in ista
gnacon artificiali / oz qp sol heat sui spmat i · sue
tincture ydonen et sibi consonats receptaclm / cu q-
dam similitu. ad ipm ☉ / et illud e luna / ideo se.
· mr eius e luna / Et nondum e diligetissime /
qp istoru duor corpm cunctio / e necia in hac arte
ad opus vtrumqz / scz ad album et ad rubeum / z st
due rones / quaru vna e / qz ☉ est nobilius inter
metalla / et mags compactu / pfcm et fixum / tn si
solvatur / ut ptes in minima sepent / fit spuale
et euolans ab igne tamqp citrinus / qd est mirum /
et h. e rone sue caliditat / et tuc hz tinctam sine
nuo / et ista tinctua / vocat spma mascli. calidum
Si no ☾ dissolua in aqu limpidam / nichilo rema
net fixum sicut prius / et nullam hz tincturam
sz procliuis e ad ipam tinctam recipienda / et fixa
nda in tpameto calidi et frigidi / et vocat sperma
feminin. frm / z. conuenies e coru cunctio / Item est
alia ro / quare istoru duoru corpm cunctio est necia
qz tu ☉ per se / et ☾ per se sunt difficilime fusi-
onis / et liquefconis / tn si simul cungat / facilit
fluunt et liquefiunt / h. sciunt aurifabri facie
tes solidatuas ad ☉ / vnde si in lapide nro / esset
tm altm eoru / nucqp p aliqd magisteri / facile flu

eret medicina / neque dabit tincturam / et si tincturam
daret / non tingeret nisi secundum ipsum esset / quia non habet
receptaculum vere tincture / Et enim finale secretum
est huius medicina que perseverat contra ignis fugam / Conse-
quentio istorum est necessaria / que duo cum se receperint in
coniunctione lapidis / pregnant lapidem in ventre venti /
et hoc est quod dicitur / Portavit illud ventus in ventre suo
planum est quia ventus est aer / et aer est vita / et vita
est anima / et ego loquor de anima / que totum lapidem vivi-
ficat / Sic oportet quod ventus portet eum et reportet / et
pariat per magisterium / tunc sequitur quod alimentum susci-
piat a nutrice sua id est a terra / ideo dicit / nutrix
eius est terra / quia sicut fetus sine alimento nutritus
numquam pervenit ad etatem / ita lapis noster / sine fermento
sue terre / numquam perveniet ad effectum / Cuiusmodi fer-
mentato / alimentum dicitur / Dicit enim generantur ex uno
patre / cum matris coniunctione / et alimento nutriuntur / ideo filii
patri similes / qui si longa decoctione caruerint / erunt
matri similes in albedine / sed et patris pondera retine-
bunt / Sequitur / pater omnis thelesmi totius mundi / hoc est
quia in operatione lapidis / est una finalis et magna o-
peratio / ideo vocavit eum philosophus / patrem omnis thelesmi /
id est omnis secreti / vel omnis thesauri totius mundi / id est
omnis lapidis inventi in hoc mundo est hic / quia dicit /
ecce ondo tibi dicens / vis eius integra est si ver-
sa fuerit in terram / id est si anima ipsius lapidis / de quo
supius facta est mentio / que anima dicitur ventus / vel olim

V

VI

in qua tota vis lapidis est / Si versa fuit in
terram et lapis fixetur / ita q tota sba lapidis
sic sit fermetata a nutrite sz a terra / q totus
lapis vtatur in terram i in fermetu / sicut in
opacon panis / paru fermeti nutrit et fermetat
mag° copiam panis / et itm tom sbam paste / con
ūtit in fermetu / dhus eand virtutem ad pastam
aliam / ita vr. phus / q lapis nr sit fit fmetatus
ad mltiplicatom lapidis sit fermetati / Conse

VII

quet ponit quo dz mltiplicari / sz pmo ponit la
pidis mltiplicatoz (seloq) / mudatom z partiu sepatoem
dicens · Sepabis terram ab igne subtile a spisso
suauit cu magno ingenio / i paulatine / no p vio
lentiam / sz cu ingenio i in fimo phlico / sepabis
i dissolues / q dissoluto est partiu sepacio / terram
ab igne / subtile a spisso / i feces et inmudicias
ab igne aere ul aqua / et a tota sba lapidis / ita
q lapis maneat mudissims sine sorde / Parato
sic lapide / ydoneus e ad mltiplicand / Et tuc po

VIII

mltiplicat / et eius fatalem liquefcoem in vtute
ingressibili tam in duris corpib / q in mollibus
dicens · Ascendit a terra in celum / iterumq desce
in terram h. diligent e vond / q pmus nr lapis
in pma opone diuidat in x partes / q sunt quat
elemta / tn sicut dcm e supius due sut partes pn
cipales / sz vna q supius ascendit / que dr no fixa
e / et alia que inferius remanz fixa / que tra dr.

vl fermentum / que totu lapidem nutrit et fer
mentat ut dictum est / De illa uero parte no fixa / oportet
tet habere bonam custodiam / et dare lapidi / cui fratis
est mundissimus absque sorde totius per magisterium
donec totum lapidem / virtute spiritus non fixi / superius
deferat sublimando / et hoc est quod dicit · ascendit a
terra in celum · Post ipsum lapidem sic exaltatum IX
oportet inbibere super marmore / cum oleo / ab ipso lapide
in prima operatione extracto / quod dicitur aqua lapidis /
et assare totiens sublimando / donec inmutato / virtute
fermentationis terre cum corporibus alterate / totus inmutato
lapis descendat in terram / et remaneat fixus et
fluens / et hoc est quod dicit Iterumque descendat in ter
ram / et sic recipiet vim superiorem / sublimando
et inferiorem descendendo / id est quod corporeum est / fiet spi
rituale sublimando / et quod spirituale est / fiet corporeum
descendendo · Sicque habebis gloriam claritatis totius X
mundi id est hoc lapide sic composito / gloriam huius mundi
possidebis · Ideo fugiet a te omnis obscuritas id est
omnis inopia et egritudo / quia lapis sic compositus / ob
curat egritudines · Hic est totius fortitudinis forti
tudo fortis / quia nulla est comparatio huius lapidis / ad ali
as fortitudines huius mundi / quia vincet omnem rem sub
tilem omnemque rem solidam penetrabit · sequitur ·
· Sicut mundus creatus est / sic est factus iste lapis · XI
quia primo fuit creatus totus mundus / et quidquid in mun
do est in una massa confusa / post per artificium

sinni creatoris / divisa e illa massa in qua 4or
elta / mirabilr rectificata et separata / per qua se
paracoem divisa sunt / Ita pnt fieri divisa opa
in abbreviacon nri opis / p separacoz diversorum
elemtoru / a corpib diversis · Hnic erunt aptacoes
mirabiles / v si separavis elementa / fient mirabilia
cpoita / apta nro opi / in cpoicon nri lapidis / p
cpuncoem eltorum rectificatoz · quam vim e de
mirabilib aptis · adhuc / mos est hic / i · modo opan
di datus e hic · Itaqz vocatus sum hermes / qz
dus phs dedit cpoicoem lapidis / hic dat occulto
modo / de quo fit lapis nr / primo nominans seip
ut filii sui ad hanc sciam pvenientes / de suo no =
mine recordarentur ppetuo / tunc tangit de quo fit
dicens / Tres totius mundi ptes hns phie / qz
ome qd e in mundo / e cpoitum ex 4 · elementis /
unde infinite sunt ptes mundi / quas / oms phi
dividunt in tres partes pncipales / quas vocat
tres partes phie totius mundi / scz in partem
mineralem / vegetabilem / et aialem / de quibus
cpunctim vel divisim hnt sciam veram in opere
6 · Item tres partes hns phie / quequidem tres
partes / cptinentur in unico lapide / scz in mercurio /
et ideo vocatur lapis pfectus / qz hz naturam minealez /
vegetabilium / z aialium / Est aut lapis trinus et
unus / quatuor hns colores / scz 4 · elta / qui nisi mo
rtuus fuit / ipe solus manet / et si fuit mortuus

ut dictum est cum coniugii coniunctione / multum fructum affert
ut completis operibus supradictis / O lector carissime
si tu scis operationem / tibi veritatem / si tu nescis non
tibi dixi / Completum est id est completum est quod dictum est
de operatione lapidis trium naturarum / et 4 colorum /
ut dictum est / existentium in unica re / scilicet in solo mercurio
Et quod sit vegetabilis / scio ego qui loquor / quia ex su-
cis trium herbarum / cum sint coniuncta postquam steti-
ssent in fimo 20 diebus / videbis mercurium emanare
et sunt hee herbe / mercurialis / portulaca marina /
que lac album facit / et Celidonia / quarum commu-
nitatem mixta sic fiunt / quod nulla erit differentia ad alium
mercurium / ergo lapis est vegetabilis / Quod etiam animal-
is / scio ego qui loquor / quia separatis elementis ipsius mer-
et equali pondere sunt mixtis / sine aliquo addito /
in forti vase vitreo / cum parvo spiraculo / in fimo
molli / remissi caloris collocato / infra tres menses
vermes horribiles procreantur / quorum unus alium
devorat / donec remaneat solus unicus / qui si pas-
catur aperturio vino / crescit ad quantitatem bufonis / cuius
forma terribilis est / et hoc animal est per se elixir super
plumbo / ergo lapis animalis est / Quod etiam sit mi-
neralis patet / quia si super ipsum fit proiectio / convertitur in
metallum / Nullus ergo dubitet ipsum mercurium
esse lapidem / qui seipsum mortificat / vivificat / et
resurgit / et seipsum in solem convertit / et propter hoc
dicitur alius philosophus / lapis unus / medicina una / cum non

extranei additur / n͡ quod superflua remoueantur / hoc in-
tellige / illud non est extraneum / in quod debet conuerti
scilicet in ☉ et ☾ / Preterea sunt duo coadiutores /
per quos operatio facilius completur / unus quidem
destructor / qui totam operationem inficit / nisi dele-
atur / Coadiutores uero sunt / sulfur preparatum / et
arsenicus in speciem olei reductus / Proprietas eius
est / mercurium congelare / et cum arte perficere / teste Geber
dicente / vis sulfuris albi congelat argentum vivum / et ipse semper
mortificatur / Proprietas autem arsenici / debet totum
lapidem inspirare et vivificare / si modo debito prep-
aratur / Nuncupatur enim ventus / aer / et oleum /
incombustibile / unde qui negligit oleum a terra
separare / loco eius accipiat arsenicum preparatum ¶
Destructor lapidis / est salarmoniacus / qui venale in-
uenitur / Sed ubi philosophus loquitur de salearmoniaco / qui gignit
unionem inter corpus et spiritum / loquitur de aere id est aqua
extracto de mercurio ut dictum est / Sunt etiam alia
plura collateralia in abbreviacione operis valde apta /
ut sunt salia / atramenta / aluma / et quedam aque
animalium / et etiam vegetabilium / quia quedam aque
sunt ex istis / que incontinenti soluunt corpora / ☉ et ☾
et tunc potest hec aqua ☉ et ☾ commisceri cum lapide bene
prius purificato ab omni extranea re / et tunc
festinatur opus in una die plus / quod aliter non fieret
in tribus mensibus / Item fit aqua ex animali / que inco-
tinenti facit oleum / ex arsenico sublimato / Item fit

aqua ex vegetabili / que incocienti tollit combu-
stibilitatem et adustionem sulfuris / et remanebit album
et incombustibile / et sic a deo creata sunt mirabi-
lia / apta ad composicionem nostri lapidis / unde plures
vie sunt ad unum finem / et hec sufficiunt in lapide
philosophico componendo :

Item pulchrum / medium continens veritatem

Qui scit mortificare / et post mortem vivificare / et
qui scit animam extrahere a corpore / quando vivus moritur /
et si vivus coniungitur corpori solis vel lune / id est mercurius vivus /
tunc primo ipse vivus moritur / et per longam decoctionem
in aqua forti / anima moritur / hoc est mercurius qui fuit in
corpore naturaliter coagulatus / venit se cum spiritu exteriori /
hoc est cum mercurio vivo / quando est corpori coniunctum / amalgamando /
et ita hoc mortificat corpus / extrahendo animam eius /
quia spiritus fuit aliquando cum corpore mortificatus / et ita
mercurius corporis extrahitur et oritur / id est vivificatur /
cum mercurio vivo / et postea ambo scilicet spiritus et anima
a corpore extrahuntur per sublimacionem / et corpus manet mo-
rtuum quo tamen / et postea anima et spiritus / debent
reddi corpori / et corpus dicitur resuscitatum / et spiritus et
anima debent in corpore mori / sicut dicunt philosophi / quando me-
tum oritur / mercurium moritur / quia spiritus et anime locum /
et in aqua extrahitur anima a corpore suo / et anima est

tinctura soluta in spiritum / qui est aqua philosophorum / et dirigitur in forma fugitiva / et tunc lapis ad hanc essentiam pervenit / dicabis per hunc essentiam spiritus / et non indiges iterare opus / sicut iste qui habet lapidis fortem quo de quo ignis exeuntur / qui de igne datur / quotiens / et quantum vult ¶ xv. Mercurius sole soliatum destruit omnem / humidum solvit mollit / animam de corpore tollit Et Deo gratias

Sequitur principium libri Jebri de investigatione veritatis / de conditionibus essencialibus tincture.

Considerantes nos in nostris voluminibus diversis / ex secretis nature et ex principiis eorum naturalium proprietatibus / etiam per experientiam verum / ac inventionis investigationem nostre omnimode certam —— non invenimus aliud / nisi quod ea / ex quibus elicitur nostra medicina / in corporibus transmutandis / habeat in se has proprietates qualitates / Primo quod habeat terram subtilissimam in se et incombustibilem aptamque ad figendum / vel omnimode fixam / cum suo proprio radicali humore ¶ Secundo / humiditate aeream et igneam / conformiter illi terre coniunctam / sic / quod si unum fuit volatile / quod et reliquum / et quod ipsa humiditas / est super omnes humiditates / expectans ignis calorem / usque ad sui sufficientem inspissationis

termi[n]um co[m]pletum / quo ad indigentia[m] co[m]plex[i]o[n]is
ip[s]ius / cu[m] p[er]manencia inseparabili / terre sibi an-
nexe sine euaporac[i]o[n]e ¶ Tercio q[uod] huius
humidi[ta]t[is] disposic[i]o n[atur]alis / sit tal[is] / q[uod] p[er] vn[c]tuositatem
sue oleaginit[at]is / in omnib[us] suarum p[ro]prietatu[m] de[n]s[i]s /
terram sibi annexam / co[n]fusione vtriusq[ue] in al-
teru[m] / homogenee sic contempet vnctuose / et
vnione totali / et vinculo coni[un]c[ti]o[n]is inseparabili[te]r
eq[ue] / q[uod] post finale p[re]parac[i]o[n]is gradu[m] / fusio[n]e[m]
bonam prestet s[ecun]d[u]m essentia[m] et p[ro]prietate[m] meta-
lli / in q[uo]d co[n]uerti nititur / vel ad ip[s]am suscipien-
dam se inclinet ¶ Quarto q[uod] h[ec] oleaginitas viscosa
sit tante puritatis e[ss]entie / et ab omni re combusti-
bili seu vrente artificiali[te]r emundata / q[uod] om[n]ia
cu[m] quib[us] co[n]iungit[ur] p[er] minima / no[n] co[m]buret / s[ed] a co-
bustione p[re]seruet ¶ Quinto / q[uod] claram et
splendidam in se h[ab]eat albam tincturam vel rube-
am / mundam / et [permanentem] inco[n]sumptibilem / stabilem / et fix-
am / q[uod] ignis nequaq[uam] valeat ip[s]am p[er]mutare /
neq[ue] sulfurea adustiua / seu acuta corrodentia
ip[s]am corrumpere poterit n[ec] p[er]fedare ¶ Sexto / q[uod] to[tu]m
co[m]positum mixtu[m] cu[m] suo co[m]plem[en]to finali / sit
tante subtili[tat]is [maior]is materieq[ue] tenuitat[is] / q[uod] post finale
decoccionis sui termi[n]um / in proiecc[i]o[n]e / tenuis sic
maneat fusionis / ad modum aque / et penetra-
c[i]o[n]is p[ro]funde / vsq[ue] ad occultum rei p[er]mutabil[is]
cu[m] tuitq[ue] fixionis ipsum extitit / in co[m]plem[en]to

Ergo tunc fit de sulphure et argento vivo corpus quia alias non sunt similia et vere corpus

ut cum vicinitate sua seu affinitate adhereat suo simili naturaliter cum inseparabili consolidatione contra impressionem ignis / et ipsa hora sua spiritualitate corporea involuta reducentes

Item alio modo experimentum elixiris preparate.

His consideratis / invenimus investigatione nostra septem proprietates rerum / in uno lapide necessarias et oportunas / et sunt iste / oleaginitas / materie tenuitas / affinitas / radicalis humiditas / puritatis claritas / terra figens / et tinctura ¶ Prima non dictarum proprietatis / ipsa est oleaginitas / dans in proiectione universalem fusionem / et aptionem universe Nam primum quod necessarium est post mediatam proiectionem / est ipsius medicine subita et conveniens fusio / que tamen oleaginitate minerali perficitur et ministratur / ¶ Secunda est materie tenuitas / sive ipsius subtilitas spiritualis / tenuissime fluens in fusione / ad instar aque / penetrans in profundum / rei alterandis / quia secundo post fusionem medicine / necessaria est ingressio eius immediate ¶ Tertia / est affinitas sive vicinitas inter elixir et rem transmutanda / dans adherentiam in obviatione sui similis / et retentionem / quia tertio post mediatam ingressionem / immediate / adherentia conveniens est et necessaria ¶ Quarta / est radicalis humiditas et ignea / congelans et consolidans partes retentas / cum adherentia sui similis unione omnium partium consimilium inseparabili in eternum /

Nota quia dicitur simile similis quia natura fit de similibus et convenientibus in natura

quia quarto post adherenciam / oportuna est perfectam con-
solidatio / sua radicali humiditate viscosa et necessaria
¶ Quinta est puritas (claritas) mundificativa / dans sple-
ndorem (al. virtutem) eminentem / in combustione (al. exitum) corpori non adurentis (al. adherentis) /
post consolidationem / quia quinto post consolidationem et perfectam
purificatam etc. / relinquit quod ignis agens actualis
habet comburere omnes superfluitates concavas / non consolidat-
as / quare sequitur purificationem immediate sunt necessaria
¶ Sexta est terra figens / temperata / tenuis / subtilis /
fixa / incombustibilis / dans fixionis permanentia in
soliditate adherentis seu stans et perseverans contra ignis
pugnam / quia sexto necessaria est immediate fixio / post pu-
rificationem et oportuna ¶ Septima est tinctura
dans colorem splendidum et perfectum / album vel citri-
num / intensum / et lunificatorem seu solificatorem rerum
transmutabilium / quia septimo post fixationem / purifica-
tio necessaria est / et utilis / color tingens / seu tinctura
colorans materiam gutibilem / in verum argentum vel
aurum / cum omnibus suis differentiis certis et notis etc.
Reliquum huius libelluli volenter obmisi

¶ Sequuntur tria capitula excepta ex Jebro h. de perfectione magisterii / primum de sublimatione marcasite /

Marcasite sublimatois sunt due / prima quidem sine igni-
tione perficitur / alia vero cum ignitione / et hoc ideo / quia habet
tam duplicem formam / unam scilicet sulphuris puri in natura sua /
aliam vero formam / argenti vivi mortificati / prima utilis est
sicut sulphur / secunda utilis est sicut argentum vivum / si labore morti-
ficatum ¶ Est igitur totus modus sublimatoris eius
iste scilicet ut teratur / et in aludel ponatur / et sublimetur
sine ignitione / sulphur eius separando remouendo quod ex illo sub-
limatur propter eius dictam / et augendo ignis vigorem /
usque ad ignitionem aludel / et eius sufficiente marcasite
et ordinate / quousque totum quod in ea de sulphure constat /
expirit / quod probare poteris huius mani experientiis
Nam cum totum illius sulphur fuit elevatum / videbis colo-
rem eius / quod post illud sublimabitur in albissimum
mutari / mixto celestino eidem colore / clarissimo
et ameno ¶ Aliter etiam / quod erit de sulphure natura / flam-
mam dabit et comburetur ut sulphur / quod vero secundo post
illud sublimatum fuit / neque inflamabit / neque proprie-
tates sulphuris ondet aliquas / sed argenti vivi mortificati
in sublimatoris reiteratione ¶ Illud ergo colligamus
per finem sublimatoris modum / qui est / ut fiat vas
terreum solidissimum bene coctum / ad longitudinem
medie stature virilis / ad latitudinem vero per quam
manus subintrare possit / et fiat fundus qui separari
possit / et coniungi / ad similitudinem parapsidis unius
profundum multum / et mensuretur ab orificio illius vasis
usque ad ipse fundum / ad mensuram longitudinis unius manus

tum digitis suis / et de illo loco usque ad caput
eius / vitrificetur interius vas / vitrificatione spissa
multum / et super caput eius ponatur alembicum cum la-
to naso / in tali enim vase sublimatur illud / Con-
iungatur itaque fundus cum suo vase / cum luto firmiter te-
nacitatis / et super ipsum fundum spargatur marcasita
et super caput vasis / alembici lati nasi / et ponatur
in furnum / de cuius proprietate sit fortem ignitionem dare
fusionis scilicet argenti et veneris / si artifex indi-
geat / que in summa nostri operis / ubi diximus instru-
menta omnia tibi narravimus sufficienter / Et caput illius
furni claudatur cum rota / habente foramen in medio
sui / ad magnitudinem vasis / per quod illud vas poterit
intrare / et luta incisuras in circuitu vasis / furni
ne ignis exiens impediat te / et sublimationis
adherentiam / relictis solis quatuor fenestris parvis
in rota / que claudi et aperiri possint / per quas in-
mittantur carbones ad furnum / et in lateribus forna-
cis / sint quatuor / sub illis intermediis / per quas similiter
carbones mittantur / et sex vel circa foraminibus / ad
magnitudinem digiti unius / que numquam claudantur / ut
per illa furnus de fumositatibus se libere possit ex-
pedire / et sint foramina illa in circuitu furni cum
rota sua / Furni quoque magne ignitionis est / cuius spo-
dilia sint ad latitudinem cubitorum duorum / et in
medio sit rota / minutissimis et spississimis per-
forata foraminibus / cum luto fortiter annexo / capita

uo foramina | superius sint stricta | inferius lata
ut cinis et carbones libere possint ex illis cadere |
et relinquant ipsa continue ad susceptionem aeris libere
aperta | Nam aeris liberi et multa susceptio per
inferiora foramina | e ca una | magne ignitionis
p furnum | existentis igitur in eo | et invenies ipsum |
¶ Causa uo longitudinis vasis e | ut ex igne mul-
ta spiritus eius extendatur | et infrigidetur | ut fu-
mi sublimationis | locum refrigerium inveniat | et ad-
hereant | et non inveniant viam fuge | et sue ex-
terminationis | hoc novit ille | qui dum sublimasset
in brevibus aludel | equalis fuit p totum corpus ignis
ideoque sp in fundum sba quasi non sublimandum stetit
et non adhesit | sed sursum per poros evanuit |
vas igitur in omnibus sublimandis | ad maiorem sui pte
in locum refrigerium extendatur | Causa aut vitrificationis
vasis e | ne fumi ascendentes | in loco sue ascensionis
porositatem inveniant | et in pariete aludel | per illum
penetrantes effugiant | vitrificatio uo locum ascensio-
nis illorum | ut referatur illis via fuge | Fundus
uo aludel non | quoniam prius fundo in magno igne
consistit | quin vitrificationem illius fundetur | qua fu-
sa | et fundo eius sibi sublimandum fundetur | et vi-
treum fiet | Est enim vitri proprietas | omnia ad se
convertere | Huius igitur omnibus consideratis | tu caveas cum
fiat ignis sub aludel | quoniam certificati fuerimus
experientia vendita | illud totum ascendisse | Est

aut intromissio baculi experientia habet totti / habet
forame in capite suo / quousque ad medium eius
veniens / ad quantitatem vnius minoris digiti / prope ipsam
rem / a qua fit sublimatio / et si in foramine aliquid
de sublimando adheserit / non est totum sublimatum
si vero non / sublimatum est / Et hac eadem experimentatione
in sublimandis poteris omnibus certificari

De sublimatione magnesie et tuthie

Sublimationis magnesie et tuthie / est eadem intentio
cum intentione vltime marcasite sublimationis / non tamen
propter hoc omnia sunt igniti sublimandi / Ideoque vnam
intentionem habent / cum causis et experimentis eisdem / et
habent eundem ordinem generalem / quoniam sine fecibus sub
limari debent / quemadmodum cum ignitione sublimari
necesse contingit / quoniam in seipsis habent feces sufficientes
ymo superfluas / et huius signum est / difficultas sue
sublimationis

Sublimatio corporum imperfectorum

Sublimantur et similiter corpora / a perfectione diminuta / hoc
eodem ordine / et non est diuersitas aliqua / nisi quod
ignis sublimationis vehementior est in corporibus / quam
in magnesia / marcasita / et tuthia / Et diuersificantur
tamen corpora in sublimationibus suis / nisi quod quedam
indigent admixtione rei sublimantis ea / quedam
vero non / ut facilior fiet eorum eleuatio / Sed /
vna tamen specialis in corporum sublimatione consideratio
et experiencia reperta est bona / scilicet / ut in fundo

aludel / non sit multa corporis sublimandi quantitas / quia multitudo sublimatorum impedit / et planicies sit in fundo aludel sublimatoris / et non rotunditas ut possit equaliter et non tenuiter super fundum spa-rsum corpus equaliter multum in suis omnibus partibus equaliter elevari // Corpora non indigencia admix-tione rei elevantis / sunt venus et mars / propter sue fusionis tarditatem / venus utique tuthia / mars non arsenico / et cum eis elevatur de facili / quia cum eis maxime conveniunt / fiat igitur post istorum consideracionem / sublimacio ut in tuthia / et sibi sub-di in sublimacione / et disponetur eorum sublimatio hoc eodem ordine / cum causis et experientiis suis /

Es ex nigrescat / massetur · sole calescat
Hinc athomes · rua · super et sub · sole ex prima
Cum non gravetur pulvis · ex carbo cremetur
Embrio spirabitur · super et sub · sole volabit
Hic soletur · saltus · ter / et hinc lapidetur
Nigra ex citrinat aries / leo nigrum rubinat /
Arcus crocatur · quarto fumus renovatur
Sit duo tres tria sex duo bis x · perficiunt es /
Cuius palbatur es · sanguine spirituatur
Discolor appet · in siccum tineis aret /
Candorem prestes · rubei tria pondera bis des
Donec ignescat · simul intus et extra rubescat
Nascitur inde semum tinges luare venenum
Et cristallatur · super igne cum liquatur
Aureus ut pridem modus est hinc practica idem

Invocatio sce trinit(ati)s qua Ezechiel signavit videns rotam in rota i(d est) filiu(m) in pri(n)cipio et fine / et sp(iritu)m vite in medio / p(er) qua(m) visione(m) signat mediu(m) (con)nexionis in sp(irit)u s(an)c(t)o / cuius trinitat(is) y(ma)ginis create e(st) intellectus / memoria / voluntas ut mens sc(ilicet) i(d est) simpl(ic)ius intellectus et voluntas

Incipit aurea massa

Spiritus inspirans deus / in te rota rota g(e)n(er)ans
Assistas numen s(an)c(tu)m de luce lumen ·
Trinus p(er)sonis indivisus q(uoque) donis
Ternatim primu(m) mentis qui flectis in unum
In te co(m)pelle / dans posse nosse (et) velle
Conditor o(mn)i(u)m rerum rebis a(n)i(m)e d(omi)nus via septum
Om(n)ia p(ro)pter quem sunt in q(uo) singula per quem
In te p(ro)pter te / per te sit opus michi certe
Hoc breve collectu(m) pauco sub enigmate tectum
Ad finat multu(m) verboru(m) nube sepultum
Pluribus in libris hic lapis predictus fibris
Scripserunt partem non totam quilibet artem
Nomine no(n) factis / factis no(n) nomine tactis
Hijs fuit h(oc) notu(m) misi(?) describe(re) totum
Ad magnas (et) morus studij p(ro)traxe(r)at horas ·
In quo cuctoru(m) concordat philosophorum
Istorum scribet / q(ui)s ordo seque(n)s tibi dicet
Summ(us) Aristotiles / Hermes plato Rasis Hercules
Cassias pytagoras / Balgus zenon (et) lucas
Assidinus Rodanus / Galet Senior Emcianus
Jeber Arisleus Bonellus at Avicenne (et)c(etera) ·
Ast alij quoru(m) in Turbis philosoph(orum)
Fant(ur) multa quide(m) tame(n) lapis unus et idem
Fantes de quida(m) medio / fine (et) quidam
Et de p(ri)ncipio quidam sed munere dio

[Marginal gloss:] ut rota in medio rote / s(cilicet) (Christus) e(st) i(n) med(i)o dei ep(ist)ola volu(n)t(atis)

[Marginal gloss:] ut (est) d(omi)na mo(?) in amatu (et) amo(r) sp(iritu)s s(an)c(tu)s

[Marginal gloss:] t(ame)n at aiue

[Marginal gloss:] Deus s(cilicet) o(mn)e bo(num) g(e)n(er)a(tu)m largis(?) (et) do(n)um

Hamel

Frisis

Brunellus

Intelligetes q no capiant / q videntes
Non videant cecus vilis quide q minus
Magnus Albertus dicit lapis e quoz certus
Est opus h. cultum / semp q fiat occultum
Prauis indignis non iustis atq malignus
Deuastaretur mundus quare prohibetur
Non e danda mal / prestans occasio talis
Ars habet ex sursum fontali line cursum
Hoc ubi volt spirat ubi vult sua munera liurat / incolit
al sibi minimum vendicat
Glorificatu nomen / h. diuinum tenet omen
Vt manifestaret tam vellet aut q negaret
Volt obscurari vobis sapientia fari
Nubila si cesset sapientis non locus eet
Nam pueri metes deriderent sapientes
Collers et stultus paup diues q cultus
Cum sint distantes fierent gradus equipantes
Nullus deflerent crumenas nec peniteret
Cum se nudam morti soleant dare vam
Pro minimo / quare q agat pro prodigia re
Vulgi concursum fugit ergo plebs sapientum
Captiuas / mortes / duos / tristes q sortes
Mites horrebant / sapientes ergo tacebant
Cui sciet ex auro lunam conficere mauro
Hic per restauru lunam conuertet in auru
Nulla duo tantu vir diligit h duo cuptum
Fit satis h. nigru satis albu post sat rubrum
Paup si restat illi / sed media restat
res sat
al sit

dis sit
Si distit dnus / timet es / aut e epitimus
al. metiunt
Versutias argi / timet mens gstia largi
Non dat prodire deus artem sed bn scire
Concedat morem tribuens in corde timorem
Ergo deum celi flectemus mente fideli
Ut donet mire cu sfibus utile scire
Omia dans nosse pns eentia posse
Hic et ubiqz deus / rex omps iminens
Illustrans yle ponens in sole cubile
Gloria sup celi dnp mundi / virgo qz zeli
Des tu prole pia sanctissima virgo maria
Artis thauma / rege trissatus / yperis aurum
Sup via sis luti lucem iunge qz luti
Gaudeat / unda solum / fiat X et dno / solum
Ut mens certa fiat h. qz regimen bn sciat
Nome massa rebis / est res dupl. esi re bis
Es in atqua pura nil plus qfite cura
Tincturam igne de rebus fixis in igne
Solvit igne rata / lapis e aq fixa gelata
Ignis mensura currens aqua sit valitura
Et aqua pfati currens mr qz gelati
Et redit ad formam pmam sic prope normam
Ex simili simile fit semp talit yle
Quid lapis e scitis flos eris et aurea vitis
Argentu vivu de solis corpe divum
Auru viscosum lac virginis e preciosum
Solaris sudor sulfur lunaris et humor
mrij e

Homines t. No

qz ds e ubiqz p ecn. z pom z pncia
i. qcepit ecncie

Infirmes vir artis ds in certe tyrus

hic dz seq visio Arislei metrica

Senior

al. sites i. desidas

A. Quid mors etc. / Quomodo n[on] cand[id]u[m] e[st] ne[c] in c[a]elo q[uod] / altius c[a]eli sit relictu[m] / q[uonia]m et h[oc] reliq[uum] o[mn]ia corpore solz / cuius signu[m] e[st] si fumu[m] emiserit s[ecundu]m igne[m] / no[n] du[m] e[st] a[n]i[m]a a corpore libata / Et ille h[abe]b[it] ex[empl]u[m] ap[u]d vulgus / in decoctione laterum ant tinctantium q[uod] fumu[m] in c[a]elo ... gu[a]t nigred[in]e[m] et ... fumo / cessat vapor denigre / et s[e]c[und]a albedo in lapide cineti /

H[oc] solvit Kasi in h... e. xi q[uo]d ma[gi]ster ... sentias ... ibid[em] cu[m] d[e] ... Leone ... Cant[ica] ... Scorpii firmum insinuat.

Opus est triplex manens / essencia simplex
Visibus in mirre transparens discolor viris
Cuius color atque sapor / odor ardor / ordine ar[..]
Menti commedet / quo putret quo vel emedet
Per quid / minuta / fiant constant amica
Tempus longinquum oportu[n]um q[uod] ve[l] propinquum
Quo corrupatur / quo vel res generatur
Quid mors / q[uid] vita / si no[n] sapis / ardua vita
Distilla pinguem limpham / de rebus / ad ignem
Clambus hiis nigra nabimt vattima nigra
Nig[er] ab humore fit lux / cessante vapore
Non manibus tunde / coq[ue] continue tere funde
Fiat ut argentu[m] vivu[m] colo claro ventum
Corpus qua celat a[n]i[m]am / moriendo revelat
Intrineat venit h[ic] intrinsi sapienter
Luxori natiue moritur genitor genitura
Ad nepe morem moriens parit emula florem
Est florum ex dea flos aureus iste / napea
Hiis tertium signis tinem faciat ethel et ignis
Limphis illustra tritus post alba ligustra
Ut que denigrat sale stilbontis bis inigrat
Igne que dissolvit album / secreta revolvit
Sic constitatur lapis / quo ad videatur
Ut denudatus gladius plus igne gelatus
Post h[oc] non cassam pistando conte[re] massam
Ut constringatur lapis magis igne coquatur.
Post calcinet / vir donec incineretur

Prima clavis /

Secunda clavis /

Principiu martis in finem ostenis artis
Ultima fers artis post in principia martis
Solvo distillo coagulo calcino tero
Echel et igne teres ut agunt linum mulieres
Lixant lixivio assant sole qz divo
Donec tandem firmat invicem colorem
Sit p copletum salis albedine fige metam
Tertia fit clavis anime coniuctio suavis
Lacte fometetur donet sibi coniunetur
Post ignem rebus des tetra qz quinta diebus
Embrio matrici ten concludit genitrici
Spus in corpus sit vertit nobilis ortus
Tunc satis est lixum si fixum sit tibi fixu
Fons ex vapore sublimetur suo more
Stilletur rore stilbons ex eris odore
Cu quis naturas in aqua viderit resolutas
Eris impalpabilis aqua cu sit candida moll
Omnia tunc facta sunt vapor ac liquefacta
Cui par nature debz constringe iure
Ecce dei munus lapis veris trinus et unus
Spus et tunc et filius et pater huius
Unita substantiu fiunt substantia tm
Sublimat unicu genus h. de stercore virum
Res qz rebis bina solis gradatio trina
Est lune saltus est solus circulus altus
Vernalibz solis prior e aries via solis
Alter psone firmus gaudius in qz leone

Tertia clavis

Quinta clavis

vicimerus

Rinet. vidi / 3 facies &c

Rinet

Mciens

Solaris saitta toplet gradus in tz sagitta ·
Hiis gradibus trinis fit consummato finis
In solis flore / lune : flagrantis odore
Ex casto patre fit natus virgine matre
In facie trina / simplex cencia quina
Quatuor in limo nigens materia primo
Magnesie flores / madans sittando liquores
Ex vir formice / quos traxerint inimice
Cum duis mercurius socio : coniugitur eius
Prudens gaudebit cordis sine cura manebit
Sufficiet dampnis si viviat milibus annis
Cottidie mille si pascet non eget ille
Rem nostram quicz precio sine tz sit vbicz
Et semper mire reperitur qualibet in re
Huius solius nomen / e medicamen alius
Altera dant crimen frustrabunt denicz finem
Donec res una sit symbola sol quoz luna
Pro quo nullus habet / tz non in numine fiet
Aquinam forma faciens tu perpe normam
Ast astris situs sole dicitur ermofroditus
In mundo lapides duo sunt cari qz viles
Masculus e rubens lapis vxoris color albus
Hunc ex occasu rubeum de solis ab ortu
Montibus alternis sup amplnes scande ternis
Cum petit hic sursum petit alter nocte deorsum
Ipsa submersa sursum redit hic vitenersa
Hii sunt salmatic in aquis locis at tenebrosis

i. in se inuicem / transformata

Ex iu(ve)n(e) pu(er) formes ex quib(us) aera normes / q(uonia)m h(abe)mus aq(uam) ex aere i(d est) ex vapore / terram ex igne i(d est) ex solari tinctura / ignem ex terra i(d est) de terrei(tate) ... / tunc habebis plene artem / dispone q(uo)d sicam aquam i(d est) aq(uam) lapid(is) per distere ... cola distilla (et) seorsum pone / (et) dispone ... terram p(er) calid(ita)te (et) humidita(te) ... no(n) distent n(ec) discrepet / (et) habebis ... duo gredente (etc).

In mediterraneo reperitur uterq(ue) marino
Pugnat cu(m) ventis (et) aquis mitu(m) gen(er)entis
Si lapis in lapide firmetur co(m)pari fide — *in ... cu(m) suo ... et no(n) separabis*
Cunctis plus prodest / nulli resiste(re) pot(er)it est
Qua(r)to unigenam tibi dant ex aere limpha — *ex aq(ua) ig(ni)s et aer f(it) unigena limpha.*
Terra disternas terram dispone p(er) undas
Don(ec) migant nec distent ingrediantur
Aptes nulla rei / nisi proxima sint speciei
Solis pigmentum lune mox e(st) elementum
Septem sunt rerum sed ter tria sunt specierum
V(e)l non obscura / duo sunt lucentia pura
Lex docet obdelasis / rubei pars quinta sit ignis
Coctio sit rerum / ter quinquaginta dierum
Fiat de lignis olivarum pignibus ignis
Pinguedo talis qui valet aut animalis
Ignis brutoru(m) gignit nigerrima florum
Ultima lux tuta sit et albedo revoluta
Cohibe pigmenta se ut teneant elementa
Pars sit sinceris tres bissi corporis eris
Ponderibus veris sit co(m)ponens operis
Equatur decime parti ... — *... alibi ... p(er) massa ut ibi alkimia ... massa ... in ... pater ... addi ...*
Singula si signas decimas tunc sume novenas
Septem ... terre / tres ignis rubeo ferre
Huius mixture manet et(er)na portio iure
Ex ... asse pasta ... vehitur ... tacta
Cuius virgo ... nescat ... pater
Hinc ... mandat nato sit eis redimi...
Ut possint ... terrenu(m) pu(er) superare
Fermentu(m) menstru(i) lactescat mense novembri
Tunc puer egreditur ... lacte fovetur

Limes — *Demor* — *Basis* — *Assidue* — *Kalid*

Post ter tres menses / Mumia est collatio specierum ex corporibus mortuorum balsamatorum / sic Mumia id est elixir est collatio ex speciebus alkimicis de corporibus perfectissimis firmis / et inde azot et igne vivificatur per imbibitiones aque etc. /

Ad similem morem facit ars alkimica florem
Semine de mundo facies tres combibe mundo
Inspice lactantem spiritu tibi dogmata dante
Menstruo formatur fermenti / lacte potatur
Quo magis exprimitur tanto mage fortificatur
Infans tunc ipse est sufficit ad veniens se
Austro dum flante vento micto mediante
Sublimat nubes tollit maris atque vapores
Pluribus ex rebus vir quod fluit aut speciebus
Tunc condensabis munda terram que gelabis
Sulfura sulfuribus tingunt una duobus
Res est una dum duo dant tria et unum
Corpora sitiant quotiens pistando rigantur
Donec lentescant gemme que colore choruscant
Tunc iunges animam spiritu cum corpore mundam
Partem post partem / non totam iunge per arte
Clausis iuncturis fugiat ne spiritus eius
Non per cementa fit virtus ignea lenta
Ut per pigmenta convertant elementa
Post ter tres menses gradibus pir nunc peses
Es fiunt argentum conversum insuper aurum
Post fumum nigrum fit sulfureum nimis album
Rex saturnina dum scandit in arte suprema
Expelli que facit sursum nisi splendet opate
Mercurius radiis occurrit postea solis
Ignea virtute que vivificat bene tute
Es nisi tu mortem limpham que suam nimis ostendit
Ensis tipe res vera non est mage munda minera
Altera non migras non det certa nisi migras
Omnia fert secum quibus indiget hec aqua secum

Exmeres /

pandofilus /

lucas /

Sayns /

hinc epistola flos aurum sepe moratur /
Mortua tardescat cyrio que venenosa esuriat /

Iunge marem rubei natum servi speciei
Prudentum more pulchra flagitate sorore
Hec artem gignent si se contraria iungent
Qualibet in primis si symbola cordibus ymis
Artis principium testantur zimata divinum
Finem fert artis prime redicio partis
Phisis se vincet se gaudet se quoque figit
Hec res est una vas solum coctio sola
Opus ut duret vas lapideum dare curet
Primo carpendum vas ferri post capiendum
De vitro vas e postremo recipias test
Eris es sol luna quatit musa latina
Bis binis portis fit compositio fortis
Nam sunt unigena non distant mortalena
Que se distinguunt nunquam per secula tingunt
Fixis pur rebus bis ter septem quoque diebus
Donec in oppositum formetur sulfuris album
Tempora post sena redeunt res luce serena
Quomodo dividitur commodo se relevatur
Arbore de mira fructus prope spina
Non plus esuries nec sperare potes mage fies
Dictor tu dite spernes fastigia vite
Cum subterraneam facies quoque domum tenebrosam
Sit balnei more domus hec circundata rore
Hinc homo barbatus vi temporis inveteratus
Annorum centum sit fructibus additamentum
Unigenat phebus centum nonaginta diebus
Mandere non cessat fructus vetus ut iuvenescat
Corpus aque vite mersum moritur redimite
Purgatum turget mox iunior inde resurget

Margin notes:
quia sol et filius servi rubei i. 3.
al. frigiditate i. vaporante per odorem
p. decoq. corpus dividor
Pytagoras
vel Eruatum. latonem. fecis c. ex sole et luna compositum corpus citrium dr.
Jeber
al. agena
et fiat mixtus
Balgus
igne humido
cris

p⁹ lotum / qn nichil remansit de aia in corpe / qn tinxeat in spm / tu q° madefacta fuit / tuc psce lauisti corpus

Et amplectenda vis arboris ista stupenda
Post lotum zinia quinquedo fulget opima
Zophos settetu qua lusunt lima teta
Doctis solamen et corpibus meditamen
Aurpigmentum fit balsamus h° sapientu
Ipius antidoto vixerunt tpe longo
Nigrum post album decet es tandemque plumbum
Intensus tz calor prosit simul absit et algor
Fumu tu vento fuge gaudet igne tz lento
Donec maiorem possint sufferre calorem
In gradibus certis et metis arte repertis
Non sectimus eris artis qui nimina querit
Quamuis longinquu sit tpus sperne pmitus
Ignis limpha motum sit pugnem tps et horaz
Donec spissetur figetur purificetur
Aptans actiua passiuis vi positiua
Ut res quas donas putrescant sic bn ponas
Non sit immudum turbatu sic neqz mixtum
Non inoportuno tpe du summus in vno
Firmis de more simens z ab inferiore
Parte sim ignis sene sto non operis
Infans no motus sinus ignis non tibi notus
Externo digne res non opatur in igne
Ista decem serua tz sic valet ipa minerua
Istis errauit curans quicquid paruit
Forma psim sistens mal bene rectum
Ascendens captum tunc fit es artibus aptum
Ergo videtur prius intus ne dominetur
Aer vilescens et fiat ab inde senescens
Nigtu no mudum turbat fetore pfundum

Marginalia: Humes / Precepta assidui / Metas ad quas pacietur tedia linque / x precepta assidui / que ad tres spes artis reddendo singula sui / Melancolia ne gignat terra vsa

Mixtum non solidum quia non fixum neque fidum
Annus lex suavis xv^c. ex sit primula clavis
Terminus et primus in quo tribus [ignis] gradibus primus [i. tercius]
Ecce gradu stante primo sex mensibus ante
Putrens solvetur stillando purificatur
Sit pix [septimus] septenis primi duplex duodenis
Igne que vult tundi [septenis] totidem duplo que secundi [s. ignis]
Annus et expta dies est clavis et altera fies
Practicus insignis huius gradibus tribus ignis
Tribus completis stat consummato metis
Atque dies expta sunt hic in fine recepta
Sit precedentibus sequens duplex gradus ignis
Cum tribus albet pix sex tingas partibus pix
Cetera sunt alkabir sic pix pix fit elixir
Ter quinquaginta cadent per terram quinquaginta
Consolidat virgo mare totum virgine virgo
Elixir verum fit terra quinquaginta dierum
Ex multis fassa nunc explicat aurea massa

Lunaris et mensis per quemis grade recenses

i. humiditas radicalis vel AZOT

Finis origo rei, liberalis amor requiei
Te cognoscendum te des in amore fruendum
In qua verarchia [da] fac psallere philia
Quo cum prole pia duc celi cassa fia

Incipit thezaurus philosophie

Thezaurus philosophie / reserat nobis eius salutare / cum
sint omnia / celum / terra / mare / que de nichilo
creare potuit / et dissona consonis ligare voluit
/ et egra curari statuit medicinis / ex sua bonitate /
quod antiqui sapientes ad plenum intelligentes /
duplicem de hoc modum in suis libris posuerunt
/ unum verum / alium non verum / Verum quidem
modum posuerunt verbis obscuris / ut a nullo nisi
a filiis ad plenum intelligeretur / hoc autem celaverunt
/ ne impii hanc scientiam usurpantes / ad prophana per-
trunda fierent promptiores / et de eorum peccatis
philosophi essent redditurii racionem ¶ Jdcirco tamen
caveas / ne hanc scientiam alicui indigno prodiderimus
Sed more philosophico eam celes / quam tu vero ex-
perimento cognoveris / amor eius et dilectio in te au-
gebitur ultra modum ¶ Falsum autem modum
in verbis liquidis et intelligibilibus posuerunt / quem
modum et alios compleres / ac eorum errores tu fuis
tamen dicere pretermittam / Sed nunc audi et
intellige / et deus tuum illuminet intellectum
Scito quod scientia nostra / est scientia quatuor elementorum et temporum /
et qualitatum eorum ad invicem conversio / et in hoc
omnes philosophi convenerunt ¶ Et scito quod in omni re
sub celo creata / sunt quatuor elementa / non per visum / sed
per effectum / Unde philosophi sub velamento scientie elementorum
istam scientiam tradiderunt et operati sunt / Sed
non intelligentes literam / ex sanguine capillis et ovis /
necnon et multis rebus aliis / hoc omnia temptaverunt
/ sunt operantes / et ego iam temptavi /

et in stupidem sum redactus / et ideo tamq̄ de
scia desperatus / magisterium reposui / ex imbe
cillitate ipius intellectus / ad meipm tn̄ postea rursus
tu Auicena cogitac̄e cepi / Si hec res est quo est /
et si nō est quo nō est / ¶ Scimꝰ igitur q̄ omn̄ me
tallorū materia et sperma / est argentum viuum decoctus
et inspissatus in ventre terre / calore sulfureo
ipm̄ decoqn̄te / et secundū varietate sulfuris / et
ipius multiplicitate / diuersa metalla procreantur
in terra / Horum .n. prima materia est vna /
et eadem / ipa tn̄ metalla inter se differunt sola ac
tione accidentali / .i. decoctione maiori vel minori
temperata / vel intemperata / admixti vel nō admixti / sic
concorditer asserunt om̄s philosophi / Certū quippe est /
omnem rem esse ex ea / vel de eo / in qd̄ resoluitur
/ na gelu conuertitur in aquam / mediante calore / et
aquam est ergo ipm̄ prius fuisse aquam / Sed oīa
metalla conuertuntur in mercurium / ergo ipa
prius argentum viuum fuit / Modum ergo conuertendi ipa
in argentum viuum / inferius ondam / hoc aut̄ supposito
soluitur dictum Arestotelis qui dicit .x°. metheororum / Sciant arti
fices alkimiste / species metallorū permutari nō po
sse / et hoc verum est / nisi ipa ut sequitur / ad primam
reducantur materiam / Reductio vero ipsorū ad primam
materiam est facilis / ut patebit inferius / igitur talis
mutatio facilis est / et possibilis ad inuicem / Na
omne crescens et nascens multiplicatur / ut patet
in omnibus plantis / et arboribus et animalibus /
Nam ex vno grano / mille grana procreantur /
Et ex vna arbore mille procedunt ramuli et

infiniti / et ab vno homine / omne genus hominum pro-
creatur / Sicut vnumquodque augetur ex sua specie / sic
et metallum potest per consequens ex se augmentari sim-
nium / et non est dubium ut dicit Aristoteles utrum hec
fiant in organis naturalibus vel artificialibus / Met-
alla vero omnia in terra nascuntur et crescunt / possibile
est ergo in eis augmentationem et multiplicationem fieri
etiam vsque in infinitum / Sed hoc non potest fieri nisi per
illud quod est proximus in linea metallorum / proximioris
generationis est illorum metallorum completa mediata
que est elixir philosophorum / Ad hoc autem elixir perue-
nire non est possibile nisi per proximum medium / videre naturam
medij in quo species est conuenientia extremorum · Extrema
vero sunt sulfur et argentum viuum / et elixir completum ex vno latere
ex illis et Istorum aliqua media / que magis naturaliter de-
purata decocta et digesta sunt / illa meliora
sunt et perfectiora et etiam propinquiora / Caue me
non oberres / Que enim seminauerit homo hec et
metet / Iam igitur satis patet / quis sit lapis
que media eius / cui nichil extraneum addetur
nisi quod superflua remouetur / Quia nichil con-
uenit rei nisi quod propinquius est ei ex natura sua / Aut
igitur hunc explicatam dicta antiquorum philosophorum
et verba eorum obscura in parabolis celata / ut me
iudices mentem ipsorum intelligere / et ipsos vera pro-
tulisse / Affirmant primo quod philosophi vocauerunt solu-
tionem / artis fundamentum / vnde dicit Maria Mat-
rimonifica gummi cum gummi vero matrimonio / et fac
illa sicut aquam torrentem / Et Rosinus philosophus ait /
Nisi corpora in incorporea vertatis / inanem laboratis

nota est fermentum de extraneo in extraneum non per medium simul

de qua solucion tractans permenides in lib^o^
Turb. dixit. Cum dam solucionem audietis / putat
absque suo corpore / cum quo iuncta et soluta est
unum permanens esse non potest / Non est enim solucio
philosophorum / aque imbibicio sed corporum in aquam
conversio / ex qua primo fuerunt creata / ut in aquam
prout gelu conuertitur in aqua liquida ex qua
prius fuit / ecce per dei graciam iam habes u-
num elementum / quod est aqua / et ipsius corporis
in aqua liquidam reductio ¶ Secundum verbum est
quod ex aqua fit terra / lenem decoctione / totiens re-
iterata / donec nigredo supereminaeat / Nam ut
dicit Auicenna titulo de humoribus / Calor agens in
humido corpore / primo generat nigredinem / ut est videre
in calce que fit apud vulgum / Ideo dicit Menab-
dus Iubeo posteros facere corpora non corporea per
dissolucionem / et incorporea corpora / per suauem deco-
ccionem / in qua summe cauendum est / ne spiritus vertatur
in fumum / et euanescat per nimium igne / Unde dicit
Maria. Custodi ipsum / et caue ne fugiat aliquid
in fumum / et sit mensura ignis tua / caliditas sol
Iulii / ut ex suaui decoccione et longa / imbibi-
tur aqua / et fiet terra nigra / Sic ergo habes
aliud elementum / quod est terra ¶ Tercium verbum
quod precessit / est terre mundificacio / Unde dicit Moie-
nus Hec terra cum aqua sua putrefit et mundi-
ficatur / que cum mundata fuerit / auxilio dei totum
magisterium dirigetur. Hermes eciam ait / Azot
et ignis latonem abluunt / et nigredinem ab eo aufe-

nit / Ideo d^t. phus / dealbate latonem et libros
rūpite / ne et corda vrā rūpant^r / h^c est enim
cōpositio om̄ sapientū / et tertia p^s totius opis
Iūgite q^z ut dicit^r in Tur. Sicomū tēr nigre
cū humido aq̄ sue / et coquite don^c. dealbetur /
sic q^z habes aquam et terram per se / 2 terram
cū aqua dealbatam. ¶ Quartum v^bum est
atque potit ascende / sublimato / cū terra fuerit
inspissata et coagulata / sic habes terram aq̄
et aerem / et h^c. est q^d d^t. phus in Tur. Ipm̄
dealbate / et cito igne sublimate / quousq^z ex
eo exeat spus / quem in eo inuenies / qui dicit^r
cinis hermetis. Vn̄ et Moienus ait / Cinerem ne
vilipendas / nam ipe est dyadema cordis tui /
et p̄manentium cinis / Et in libro Tur. d^a. Igs
regimine augm̄^to. post albedinem / p̄uenitur ad
cineratōem / que d^r. terra calcinata / Vn̄ d^t. Moi-
enus / in fundo remanz tēra calcinata / que est
nāe ignee / et sic habes in predcās cōpositionib^s
4. elementa / puta aqua dissolutam / terra deal-
batam / aerē sublimatū / et igne calcinatū / De
istis etiam 4. elemētis d^t. Aro^les in libro de Regi-
mine p̄ncipū ad Allexandrū. Cū habūs aqua
ex aere / et aerem ex igne / et igne ex tēra / tūc
plenam hebis artem phye / et hic ē finis p̄me
cōpositionis / ut dicit Moienus

Nunc ad secunda cōpositōm tn̄seamus / que h^z
in spirāre tingē et viuificāe p̄ma cōpositōez

vnde d[icit] kalet Nemo vnq[uam] potuit vel postea po-
terit tinge[re] terram foliatam nisi cu[m] auro Ideo
p[re]cipit hermes dicens. Seminate aurum vestrum in
terra alba foliata / que p[er] calcinatio[n]e[m] f[ac]ta est ignea
subtilis et aerea. In ista igitur terra auru[m] se-
minamus / cu[m] tincturam auri illi imponimus. Sed
nunq[uam] auru[m] p[otes]t p[er]fecte aliud corpus tinge[re] q[uam] ip[su]m se
ip[su]m / certe h[oc] non p[otes]t / nisi p[er]ficiatur arte / vnde
ait aymidus. Quamvis sit lapis n[oste]r / tam in se
tincturam naturaliter contineat / nam in corpe mag[is]
sic terratus e[st] p[er]fecte / atta[men] per se motu[m] non h[abe]t / nisi
p[er]ficiatur arte et op[er]atione / dicit Geber in lib[r]o
Radiani / adhoc fit op[er]atio / ut meliore[tur] tinctura
auri in eo / plus q[uam] est in sui na[tur]a / et etiam ut fi-
at elixir / n[ost]ro sapientu[m] allegoriam / compositum ex
sp[eci]ebus limpidis coniunctum antidotum et medi-
cina om[n]i[u]m corp[or]um curandoru[m] purgandoru[m] et tran-
sformandoru[m] in lunificum et solificum veru[m]. Sz
nunq[uam] solo auro / et no[n] alio corpe indigemus. Au-
di hermete[m] dicentem / p[ate]r eius i[d est] p[ri]me compositionis
e[st] sol / m[ate]r eius luna / p[ate]r est calidus et siccus /
tincturam generans / m[ate]r eius e[st] frigida et humida
genitum nutriens. Ideo sol per se / et luna p[er] se
sunt fusionis difficilis / et cu[m] coniungu[n]tur quo in
modum fit solidatura ad auru[m] / fundu[n]tur citissime
Ideo d[icit] maria Accipe corpus proiectu[m] sup[er] mon-
ticulum clarum / q[uo]d no[n] capit n[isi] putrefactione / z fe-
cu[m] elsapenos / q[uo]d comprehendit tincturam sp[irit]uum
et approp[r]inqua igni / et totum liquefiet cito / si pro-

iecisti sup eum / ꝓpoem suam suam Igit si in
lapide nro eet tm alter eorum / nuqꝫ finale ffin-
eret medicina / neqꝫ tincturam daret / et si daret / s.
mercuri euolaret in fumu / qꝫ no eet in eo recep-
tacium tincture / Sꝫ nrm finale fermetu e habe
medicinam / an mercuriu fugam / fluentem / Isto-
ru aut duoru corpm giunctio / e ncia in opere
nro Igitur vt d. Geber / in pfto magisterio /
preciosius metallorum est auru / ipm em e tinc-
tura rubedinis / trasformans ome corpus / ipm
e et fermetum / totam massam qutens ad su-
am nam / ipm qnoz est aia / giugens spm cu
corpe / quia sicut corpus hmanu sine anima
e mortuum et inmobile / Sic et corpus inmu-
dum sine fermeto / qd eius est aia / terrenu
et inuegetabile / Nam fermetu ꝑpati corpis
totam massam qutit ad suam nam / Et no
est fermetum nisi sol et luna cetis planetis
appriatum / qꝫ sicut sol et luna cetis dnant
planetis / sic ista corpa / dnant alijs corporibus
et ipa / ad nam suam qutiunt / et ideo ferme-
tum dicuntur / Nam si ipo / gumma no eme-
datur d. Arnoldus / Sꝫ hanc emedare no pt
nisi prius subtilietur arte ac opone / Quare
dicit hermes Fili extrahe a radio suaz vm-
bram / Igitur ꝑpato et subtiliatio fermenti
nob est ncia / Sicut e videre in infante /
qui optimu ad creatoem pfte nascitur / inp-
fte aut optimu ad opatoem / nisi prius alatur

pauco lacte / postea pluri / deinde fortori / sic
congingit ex toto lapide meo. / Accipe igitur in
nomine dei / quartam partem sui de fermento ☉ / hoc
e una partem de fermento / et 3 ptes de corpore
imperfecto / dissolue fermentu sol in equali sui pte
aque nature / coque insimul lentissimo igne / et
coagula illud fermentum / ut fiat sicut corpus im-
pfectum / et orificio oris clauso / eodem mo et ordi-
ne sicut dcm e / sit preparatu p omnia / h. aut precipit
hermes dicens / Recipe in principio opis recentes
equales ptes permixtionis / et coniunge insimul / et
terre do. desponsetur / et ale ut fiat in eis concep-
tio in fundo vasis / et generatio gemini corui fiat
in aere / vnde dr. Moienus / Fac ut in pm. fumus
rubeus capiat fumu albu in forti vase / sine
coniunctione / sed spiritum expalatone / et h. est quintu
verbum / ¶ Septimu vero verbum e / ut quarta
parte fermenti subtiliati / coniugas cu tribus ptibus
terre dealbate / hinc aqua sua imbibe / et ut
prius totiens coque / h. reitera donec duo corpa
vnu fiant sed colorum diuersitate / quare dr. Morienus
Cu corpus album fuit calcinatu / mitte in eo quar-
tam ptem sui de fermento auri / Nam auru e
sicut fermentum panis / qd totam paste massam
conuertit ad suam naturam / coque ipm in aq sua /
donec fiat res una / et unu corpus siccu / qr ut
dr. Maria / Cu peruciet ipm aer / congelabit eum
et erit unu corpus / et illud e secretum stolie /
Tunc enim fermentu in suo tradit corpore / qd est
eius aia / et h. est qd dr. Moienus / Nisi corpus

inmundu mundancis / et eum dealbatu reddide-
ris / et in eum aiam miseris nichil in h. magis-
terio direpisti / Igitur fit conmixtio fermeti cu co-
rpe mundato / et no cu corpe inmundo Nam ut d.
Basius In pfto magisterio / lapides no recipiunt
se ad inuicem / nisi utriqz pus sunt mundati / No
em recipit corpus spm / necqz spus corpus / ita q
spuale fiat corpeum / uel corpeum spuale / nisi
prius sunt ab omi sorde pfectissime depurati
Cu vo mundant / mox spus cplectit corp9 / et
corpus spm / et pueniet ex eis opatio una pfca
q altcata sunt a natura / et grossa fca sut sub-
tilia / h. etiaz d. Astanus in li. Tur. Opus no
cungunt corpib / do. ab inmundiciis pfte sunt
denudati / et in hoa cnctois maxima appaent
miracla / tunc corpus inpfcm / colorem firma
coloatur / fermeto mediante / qd fermetum est
aia corpis inpfci / et spus mediate aia cu cor-
pore cungitur et ligatur / et cum eo simul in
colorem fermeti cutitur / et fit unu cum eis
Hoc igitur Elixir ut d. Auicena ad assem q
tingitur tinctura sua / et subungitur oleo suo / z
figitur calce sua / cuius aqua inuenimus / sicut e
argentu uiuu in mineralib / et oleum ei9 sicut
e sulfur aut arsenicu in mineralib / et calce ei9
sicut e calx in mineralib / cum etiam melior et
habundantior opacio et sublimior / Et album cplect
tribus in quib no est ignis. Et citrinum .x. rotat
rotis / De istis rotis etiaz d. Maria In hac sto-
ria no sunt nisi mirabilia / intrant namqz in ea

4. lapides et sunm regimen verum e / Ex pre-
dictis igitur patet subtiliter intuenti / philosophos in verbis
suis obscuris verum dixisse / Nam dicunt quod la-
pis noster e ex 4. elementis et ipsum elementis comparavit
Et summo consilium est / equale 4. sunt ibi elementa / quia ut
dicit Rasis Omnia que sub lunari globo in suis
a summo condita sunt opifice participant 4. element(is)
non tamen per visum / sed per essentiam / Nam lapis e una
sola res tamen / una substantia radix una / et una natura
ut dicit Hermes. Incipe in nomine domini et cognosce na-
turam nostri lapidis / ipse enim e a radice materie sue
quia e in eadem et de eadem / nec ingreditur aliud
super eo / quod non sit ortum ab eo / Renecca non ingre-
ditur / nisi quod propinquius e ei ex natura sua Na-
tura unaquaque diligit sibi simile / Iterum dicit plato.
Substantia una et una essentia In hac uno e calidum et
frigidum humidum et siccum / et ideo dicitur minor
mundus / quia ex eo / et per eum / et in eo / et cum
eo sunt omnia metalla / Ipse quoque e sicut ar-
bor cuius rami / et folia / flores / et fructus / sunt ex
ea / et per eam / et ipsa e totum / Similiter omni-
quoque non generat nisi similes res ex specie sua / quod est
omogeneum ipsius / Ita hec res una est et eadem
et quicquid de ea est / unum et idem est / et non divi-
sum // Hunc autem lapidem variaverunt philosophi / nomine
omnis rei corporee / et omnis speciei / Unde dicit pitagoras
omnibus nuncupatur nominibus / cuius nomen proprium
unum e tamen. Xo. dicitur hic luna nominibus omnibus
una Sed ut dicit Phierus / Tenebrosum nomen

pluralitate diuersitate / Materia quidem vna est que
omnia superat / non autem diuerse nature illam rem emen
dant / verum quidem vna sola natura est / que seipsam confir
mare facit / Igitur ut dicit Dyamedes · Venerabili
utimini natura / Cum natura non emendatur nisi sua natura
tamen nolite alienum introducere puluerem / neque vllam
rem / Neque res diuerse illam rem emendat / natura ipsa
seipsam facit confirmare · Maria tamen dicit / quod kybrit al
bum et calx humida / que sunt vnum de vno sunt
radices huius artis / Et philosophi nominauerunt illa multis
nominibus / et omnibus nominibus / quorum vna sola res est
tamen / ut dicit Morienus / Ego veritatem dico vobis /
quod nichil aliud duxit modernos in errorem / nisi
nominum multitudo / Sed omnis sapiens sciat / quod hec nomina
non sunt nisi colores in compositione apparentes / et sic
non errabit in huius operis via / Quamuis philosophi / dicta et
nomina sua multiplicauerint / tamen non intelligunt nisi
rem vnam et viam vnam operandi / et vitare vna
coloris ordi ¶ Et nota quod ista diuersitas colorum
non apparet in nostro lapide / nisi in compositione anime
cum corpore ut dicit Morienus / in vna tamen vice / ignis
in eo innouat diuersos colores / Dixerunt etiam quod
lapis noster est ex corpore anima et spiritu / et verum dicit
Nam corpus imperfectum dixerunt corpus / fermentum
animam / et aquam spiritum / et hoc quidem natura corpus im
perfectum per se est corpus graue infirmum et mortuum
Aqua est spiritus / corpus purgans subtilians et
dealbans / fermentum est anima / que corpori imperfecto
vitam tribuit / quam prius non habebat / et in meliorem

formam pducat / Corpus e venus et femina
Spus e mercurius et masculus / Aqua e sol z luna
Corpus hz liquefieri in primam mam suam / q e
mercurius / vn dr Moises Nr mercurius no het
nisi ex corpibz liquefactis / liquefactoz no vulgari
Sz ea tm / que durat / Dr. gorges vero no foci
antur / et etiam vniuntur / et e vsqz ad albedinz
¶ Et no qp corpus liquefactum est ex toto / tu in de
coctione apparuerit nigredo / vn dr Bonellus / vi
dentes aut nigredinez illi aque immanere / scito
te illud corpus iam liquefactum ee / hinc coquite
eum in aqua sua lenti igne / vsqz tu suo vapore
opari desiccetur / et fiat res / que in ea / a suo
opare introducitur / Spus vo / corpus subtilia
tum cultit ad se et penetrat / Ideoqz dicitur aqua
pmanens et aqua vite vnde dr Armindus in G.
mercurius e aqua pmanens / sine qua nichil fit /
vis em eius est spualis sagwis / contrita em
cu corpe / illud in spm vertit / et sibi adinuice
mixta / et in vnu redacta / se inuicem vertunt
Corpus incorpat spm / spus vo corpus in spm
tinctum prout sagwis / vertit / Nam ome qd
spm habz / hz et sagwem / et sagwis e humor
nalis / nam confortans / Et scito qp quanto magis
corpus decoquitur / et in suo humore abluitur /
tanto magis limpidius et melius apparebit / Sz
ut dr Moienus · Nichil est qd a latone possit
suam umbram auferre / nisi azot qm in eo de
coquitur / donec eum colorattu reddat / et albu
velud oculi piscium / tunc em exoptat sum bonu

vt q̃utatur ad naturam sui fermenti / Nota autem
q fermentum est aia fixa / lapidem tinges / vnu
ficans et cõplectans / vnde dicit aquam / Corpus fixum
est de materia saturni / cõprehendibilitas digestionis
tincturarum / et cõplens sapia scolarium / sig-
no hoc magisterium nunquam perueniet ad effectum /
donec sol et luna in vno corpore cõiugantur / Nam
totum artificium huius artis vt dicit Euclides / est
in sole et luna / Ipsa enim in vnum cõiuncta / tinctam
habent infinitam / Nam in opere / acquirunt colorem
sanguinis rubicundiorem / Modicum quippe talis coloris
in albo infusum / cõuertit magnam albi quantitatem
in citrinum colorem / sicut experiri potes / si sanguinem
proiecis in lacte vel aqua / Igitur vt dicit Joseph
Commisce ignem et aquam et erunt R. / Deinde
fac ista vnum / et peruenisti ad illud quod queris
tunc enim fiet corpus / non corpus debile / super ig-
nem debilem / et erit super eo pax / Paratio auta-
ham rerum a principio vsque ad finem / est aqua
fixa honorata / nam illa manifestat tincturam
in proiectione / Et ipsa est mediatio inter cõtraria /
et ipsa eadem est principium medium et vltimum
Intelliges istam / apprehendit sapiam / Dixerunt
etiam quidam philosophi / Nisi corpora vertatis in non
corpora / et incorporea in corpora / regulam veritatis
non inuenistis / et verum dixerunt / Nam corpus
primo fit aqua / et sic corporeum fit incorporeum
i. spiritus / deinde in cõiunctione spiritus et aque / fit co-
rpus / Ideo dicit Hermes / Conuerte naturas / et
quod queris inuenies / et hoc est verum / nam in

mo magisterio / primo facimus de grosso generale /
i. de corpe aquam / postmodum vero de humido facimus sic-
cum / i. de aqua terram / et sic vere naturas convertimus
quia facimus de corporali spirituale / et de spirituali corpora-
le / et hoc est quod dicit Semor / Est conversio corporum
de statu in statum / de re in rem / de infirmitate
ad potentiam / de grossicie ad tenuitatem / de cor-
poreitate ad spiritualitatem / sicut convertitur semen ho-
minis in matrice mulieris / conversione naturali de re ad
rem / donec formetur inde homo perfectus / ex quo fuit
radix et principium eius / nec mutatur ab hoc n.
ex sua radice / aliqua divisione / Nam ut dicit
Aplcs Omnis generatio est ex convenientibus in natura
hoc est verum / et maxime in generationibus metallicis
Ideo n. phylosophi dicunt / Ne facias ingredi super eum
alienum / neque pulverem / neque aquam / neque villa-
rem / quia si intraverint super eum alienum / corrumpet
eum / et destruet / ut dixit Arras Rex quia aqua non
conglutinatur / nisi cum simili sulfure suo in hoc quod
ex eo est / Deinde facimus id quod est superius / sicut
est illud quod est inferius / i. ut spiritus fit corpus /
et corpus spiritus / sicut in principio est nostre operationis
ut in sublimatione / quod est inferius / est sicut quod est
superius / et totum vertitur in terram / Ideo Her-
mes dicit Quod est superius per sublimationem / est inferius
per descensionem / et quod est inferius per constipationem
/ est sicut quod est superius per ascensionem / ad perpetranda
miracula rei unius / Aqua et terra habent locum
inferius / Aer et ignis ascendunt superius / Aqua
et terra concipiunt et nutriunt / Aer et ignis agunt

et generant / et ista quatuor in nostro lapide conveni-
unt / ut dicit Senior quod 4 elementa purificata sunt
in lapide nostro / quia in eo est aqua fixa / et aer con-
tus / terra quiescens / et ignis circumdans omnia /
et hec repugnantie in eo conveniunt / Et hee quatuor
nature in eo / ex eo / et per eum generate sunt. Patet
ergo ex premissis quod lapis noster est ex 4 elementis. ¶ Dix-
erunt etiam philosophi / quod lapis noster habet corpus / spiritum / et
animam / et ista tria dicunt esse ex una natura / et una
re / cum una aqua de una radice / et certe verum
dicunt. Nam totum magisterium nostrum / fit cum aqua
nostra / et ex ea / et de ea fiunt omnia necessaria / nam ipsa
corpora solvit / non solutione vulgari / prout credunt
ignorantes / quod convertant in aquam nubis / sed solutione
vera philosophica / ut convertant in aquam virtuosam / ex qua ab
initio fuit. Unde dicit Socrates. Secretum tocius
rei et vita est aqua / nam ipsa aqua solvit corpus
in spiritum / et de mortuo facit vivum / ipsa est acetum
acerrimum / quod omnibus imminet / et omnia superat
Terite ergo lapidem nostrum aceto acerrimo / et
coquite donec spissetur. Caue tamen ne acetum conver-
tatur in fumum / et pereat totum. Item ipsa ea-
dem aqua calcinat corpora / et in terram reducit /
Ipsa etiam eadem aqua corpora denigrat / dealb-
at / et rubificat / ipsa eadem aqua / corpora in cine-
rem transformat / pulverizat et incerat / unde
quod dicit Marchas Rex. Aqua nostra solvit corp-
ora / congelat / et denigrat ea / et ipsa abluit de
corpus et aufert omnem nigredinem / et tingit omne
nigrum / et facit album / et tingit omne album

et facit rubeum / et vivificat omnia mortua i
vitam sempernam / Ideo magnificat^a hec aqua z
exaltatur / et facta e dna om rerum / n^o inveniu^t
res / agens operatoes suas / d^t. Moienus . q azot z
ignis latonem abluunt et mundificant / et obscu-
ritatem eius penitus ab eo eripiunt . Laton at
e corpus immundum / Azot v^o e mertu^9 / Item h
aqua iungit corpa divisa / mo predco ppata / th
iunctoe / q ignis potencia pt ea separare / Ipa fa-
ctionium int^r corpus et fermetu / et coru vnu
mutat in aliud / et ab ignis cobustione defendit
Calcinata nanq terra et ipa dealbata / altora
petens loca / fit spualis et aerea / Et qd e spuale
et aereum / e incorruptible et penetratiu / Vnde
d^t. hermes . Aqua aeris inter celum et terram
exns / est vita vniuscuiusq rei Nam ipa e me-
diatrix int^r ignem et aqu / p caloem et humidi^tes
suos / vnde ipa aqua suscipit aerem / et ipse
aer suscipit ignem / q ipe est vicinus igni per
caloem / et ppinqua aque p humidi^tes Vnde fa-
ctionem inter viru et mulieru Oms em sps
csistit ex subtilitate fumosit^s aeris Nam ome
aiatum vegetable / attrahit spm et vitam ex
aere ignis Igit^r aqua aeris vivificat mortu^m
facit viu^m / et a cobustione ignis ptegit con-
positum Ideo dixerunt phy / Convte aqua in
aerem / ut fiat vita tu vita / q ipa e vita z
spus cui ipa interveneit . Igitur aq^a nra sub-

Ecce vbum

-limat corpa / non sublimatori vulgari / qua in-
tendunt p decoctionem, credentes qd sublimare sit supius
ascendere / unde accipiunt corpa calcinata / et mi-
scent cu spiritib sublimat / puta sulfure et argento viuo
et cu sale armo. iungunt / et p fortem igne sub-
limationem faciunt / ut corpa cu spiritib insimul as-
tendant / et dicunt tunc / qd spus et corpa sunt
sublimata / et a suis supfluis optime depurata
Sz delusi sunt / qz ipsi inueniunt illa postea ma-
gis inmunda qm prius fuint / nam ars debilior
e qm na vn d. Albertus in lib. de mineralibus
quo duo eptioci humores / a sulfure s. ba / artificio
et ingenio nae purgati sunt / et melius p arte
depurari non pnt / Nam artificiu nae / certius
et sublimius e omi arte Igitur nrm sublimare
no est supius ascendere / Sz sublimare pbrorum
e de re parua / bassa et corrupta / magna fa-
ce altam et puram / vn cu dicimus iste sublia-
tus e in epm / h. e pmotus e ad dignitatis gra-
dum / Sic dicimus corpa sublimata i. subtil-
iata / et in altam nam translata / Vn sublimare
idem e qd subtiliare / qd totu facit aqua nostra
vnde dixit moienus / Aqua nra / a corpe mor-
tuo in quo no est aia / aufert fetorem / et qn
dealbauerit aiam et eam sublimauit / et corpus
custodierit / aufert ab eo omez obscuritatem z oem
odorem malu ab eo expellit · Alkindes d. Acc
ipes a mineris suis / et sublimate ea ad altiora

loca sua / et mittite eas a cacumine montium
suorum / et reducite eas ad radices suas ¶ Sub-
limatio igitur est rem grossam subtiliare / unde dicit
Hermes / Sublima subtile a spisso / suaviter et
cum magno ingenio / ascendit enim a terra in celum
iterumque descendit in terram / et recipit vim su-
perioris subtilitatis penetrandi / et inferiorem gra-
vitatis remanendi / sic ergo intellige sublimationem
philosophorum / quia multi sunt in hoc decepti · Item aqua
nostra mortificat corpora / et vivificat ea / deducit
ad occasum / et reducit ad ortum · Ipsa colores
nigros apparere facit in mortificatione / dum convertitur
in terram / putrefactione / postmodum apparent multi co-
lores et varii ante dealbationem / quorum omnium co-
lorum finis est albedo stabilis · Ipsa enim est sicut
granum frumenti cadens in terram / quod si mortifi-
catum fuerit / multum fructum affert / Si autem mort-
uum non fuerit / ipsum solum manet / Sic semina omnium
terre nascentium mutantur et putrefiunt dum ingre-
ditur super eis corruptio / deinde germinant et au-
gmentantur / sicut illa ex quibus fuerunt radicem
Sic aqua nostra nutritur putrescit et corrumpitur
deinde germinat / resurgit et seipsam vivificat · Di-
cit ergo dominus Kalet · Cum vidi aquam congelare seipsam / tunc
certificatus sum / quod res esset vera sicut assignatur ·
Coquite ergo eam cum corpore suo / donec siccetur humi-
ditas eius ab igne / et sic sicca donec videatis
eam collegisse spiritus eius ab ea / et fecisse man-
sionem in radice elementi sui / Hoc autem erit quum

mortificaneis corpus album / decoqueis et tri-
ueis / tunc erit aqua spualis / potes qnte nas
ad alias nas / tunc aut corpa mortua viuific-
abit et gmabit ¶ Item aqua nra est mr
diuisorum coloru et mirabiliu / qz p ipam diu-
sitas colorum appebit / et h[o] erit max[e] in imis-
sione aque corpis ppati / et fermeti / tunc enim
infiniti coloes appnt / tot / qt excogitari possit
qz tunc spus gingitur cu corpe / aia mediante
Nam spus e locus aie / Et anima a corpibus
extincta / e aque tinctura / vn d[t] Senior / hec
aqua e tinctura soluta / in corpe deportata / s[d]
portatur tinctura tinctoru sup pannu / deinde
recedit aqua p desiccatoz / et remanz tinctura
sua p impressione / Simile e de aqua anime
in qua portat[r] tinctura / qua reducunt sup tra
suam albam sitientem foliatam / hanc aquam
vocauit hermes auri / primaru / floru / et croci /
qz tingit terram eorum calcinata / vn et dix[t]
Seminate auru in terram albam foliata / dein
recedit aqua spualis / et in corpe remanz aia
que e tinctura solis / na ipa [aia] e sicut fumus subtil
insensibilis / no nisi in effcu appns / Sz eius actu
e manifestatio coloru / et ignis ex igne / gnatur
enim ex igne / et nutritur in igne / et est filius ignis
Ideo oz reduci ad ignem / ut no timeat ignem
sicut reducit[r] puer ad ubera mris sue ¶ Hunc
etiam quidam lapidem nrm / es album dix[rt]
vn Lucas et Exumenus in T. Scitote oms

aia sol

sciam querentes / quod nulla fit tinctura / nisi ex no
stro ere albo / Es enim meum non est es vulgi / es
enim vulgi corrumpit et inficit omne cui imponitur /
/ es vero philosophorum perficit et dealbat cui sociatur Jo
de plo . Et omne aurum est es / sed non omne es est
aurum / Nam in natura auri / assimilatur ei / ut in
gravitate tactus / Et in natura eris / non est aliud
quod est in natura auri / ex corruptione in terra / et patiencia
in igne / et mansione in mari . Itaque es meum
habet spiritum corpus et animam / et ista tria sunt unum /
nam spiritus corpus et anima sunt unum / quia
ipsa omnia sunt ex uno / et de uno / et cum uno /
quod est radix ipsius / Es igitur philosophorum / est elixir
eorum ex spiritu corpore et anima completum et perfectum
Sciatis philosophi lapidem suum diversis nominibus nominaverunt
ut sapientibus esset manifestus / et insipientibus
occultus / Sed quocunque nomine nominetur diverso /
semper tamen unus et idem sunt et de eodem / unde dicit
Merlinus . Est lapis occultus / et in ymo fonte
sepultus . Vilis et eiectus / fimo vel stercore tec
tus / Unus habet unus lapis omnia nomina divinus
unde deo plenus sapiens dixit moiemus . Non
lapis hic lapis est / animal quod gignere philosophas est . vas
Est lapis hic avis / et non lapis aut avis hic
est / hic lapis est moles / serpens et saturna ples
Jupiter hic lapis est / mars / sol / venus / et lapis
hic est / Aliquis et luna lucidior omnibus una Nam
nunc argentum / nunc aurum / nunc elementum / Nunc
aqua / nunc vinum / nunc sanguis / nunc crisolinum /

es philosophorum

Aut lac virgineum / aut spuma maris sal acetum / Aut in sentina fetenti stillat urina / Aut quod gema salis almizadir / sal generalis. Auri
pigmentum / primum statuunt elementum. Aut mare
gatum / cum sulfure purificatum / Sicut me supposuit / quod stultis pandere nolunt / Sicque figuntur
sapiens ne decipiatur / Et quod tractatur stultis
non distribuatur / Item dicit Moiemis. lapis noster
et confectio ipsius magisterii / assimilatur in ordine
hominis creationi / Nam primum est coytus / 2us conceptio / 3us pregnatio. 4us ortus / et quintum sequitur
nutrimentum ¶ O fili intellige hec verba Moiem intellige et non errabis in veritate / Aperi ergo oculos
tuos et vide / quod sperma philosophorum est aqua viva /
terra autem est corpus imperfectum / que terra / merito
dicitur mater / quia ipsa est mater omnium elementorum /
Ideo quando sperma Mercurii / coniungitur cum terra corporis imperfecti / tunc coytus appellatur / tunc enim
corpus terre dissolvitur in aquam formatur / et fit aqua.
sine divisione una / unde Halys Solucio corporis et
coagulacio spiritus / sunt duo / sed habent unam operacionem /
quia spiritus non congelatur / nisi cum solucione corporis
Nec corpus solvitur / nisi cum congelacione spiritus /
Et corpus et anima quando coniunguntur insimul / agit
uterque in suum socium consimilem / exemplum huius est
aqua et terra / quia cum aqua terre coniungitur cum
sua humiditate et virtute / conatur eam dissolvere
nam facit eam subtiliorem quam prius erat / et
reddit eam consimilem sibi / quia aqua est subtilior

[margin, at the line beginning "corpus terre":] vel terra corporis

terra / Simile facit aia in corpe / et eodemodo
inspissatur aqua cu terra / et fit consimilis terre
in densitate / qz terra spissior e quam aqua Ideo
int' solucom corpis / et coagulatoz spus / no e
dra tpis / nec diuersum opus in aliquo / ita q
no fit unu sine alio / sicut no est int' aqua et
terram in sua coniuccon diusa pes tpis qd congsat
nl q sepetur una ab alia in earu opacionibz /
sicut n. sperma homis sepatur a spmate mli-
eris in hora sui coytus / sic et earum unius est
terminus / unu scim / et una et eadem opaco insil
tenit sup ipa duo Ideo Merlinus d. Rerum
mixtuam coytus vsot et gemituam. Scia mis-
tent qi lat que mixta videntur T Secundu
e concepto du terra in nigru solutu puluem
et incipit de conuo aliqtulu sen retiue / tunc
em agit masculus in feminaz v azot in terram
Ideo dicit Arisleus / masculi ad inuicem no gig-
nut / nec mlieres concipiunt / Gnacio enim e ex
marib et femine / et maxe ex oposito / Maribus
namqz feminas ducetib / natura gaudz et fit
gnacio vera Naturas aut alienis incepte con-
iugentes natius / qualem veritatem gigni spe-
ratis / Coniunge g filium tuu Gabricu / a te
omnibus filijs tuis dilectorem / cu sorore sua Beya
que e puella fulgida / suauis / et tenera / Gabri-
cus e masculus / et Beya e femina / que / ipz eme-
dat / eo q ex ipa est / Et quis Gabricus sit ca-
rior Beya / gnacio tn non fit sine Beya / Gab-

rito ergo cu Beya concubente / protinus mortuus
e / nam Beya ascendit sup Gabricu / et se in
suo conclusit utero / q nichil penitus videri potuit
de eo / tanto namq amore amplexata e Gabricu /
q ipm totu in sua naam concepit / et in partes di-
uersas diuisit / et hoc est qd dicit Merlinus / Ad
qu lac sueat concepto sagne mutat / Pallida ni-
grescunt rubea diffusa nitescunt / Tercium e
pregnato / qn terra dealbat / durante namq aqua /
terra crescit et multiplicat / et augmentato nouo p-
lis inde generatur / tunc oportz te terram denigratz
ablue / et igne calido dealbare / vn dicit Haly Aqua
qd descendit ad fundu vasis / et ablue ipm cu
igne calido / quousqz auferatur eius nigredo /
et recedat eius spissitudo / et fac ab ea euolare
additoes humiditatum / donec euemat calx nimis
alba / in qua no erit macula / tunc enim terra
ad aiam recipienda / est abilis et pura / Jo dicit
Merlinus Firmans mutatu pregnato spodz
ratum / Que bn purgata concordi pace ligantur
Quartum / est ortus / qn fermentu aie / con-
iungitur cu corpe terre dealbate / ita q unu fiant
sba et colore / tunc enim natus e lapis ut in
vitam sempiternam / qz tunc spus cu corpe / aia
mediante / coniungitur / h mancip e compositio / que ut
dicit Haly fit cu putrefactio et unioio / Et unioi
est subtile cu spisso comiscere / et aiam cum corpe
coniungere / Putrefactio vero est assare / terere / z rig-
are / quousqz insimul comisceant / et fiant unum

et non sit in eis diuisitas neque separatio / sic non
est separato de aqua / mixta aque / tunc conabitur
spissum retinere subtile / et conabitur anima pugnare
cum igne et pati ipsum / et conabitur spiritus multum alterius
natus in corporibus / fundi cum eis / Ideo dicit Merlinus
Quartum pregnatum producit sterco(r)e natum · Natis
vita datur non natis vita negatur / Cuius
est nutrimentum / quia fetus extractus / non nisi lacte
nutritur et igne / parce et paulatim dum puerulus
est / Et quanto magis esurit / ossibus confortatis / in iu-
uentutem deducatur / in qua premeos / sibi subsi-
stit et sufficit / Et sic oportet te in hac operatione fa-
cere / Sciens quod absque calore nil unquam generatur / et
intensus calor perire facit / Et frigidum balneum
corruptum fugat / Per temperatum vero balneum et
suaue ac ignem lenem / corrumpentes expelluntur
corporis humiditates / Ideo dicit Merlinus / postea mittatur
quod natum lux reprimitur / Ignis atque superat / fornax ali-
menta nutriunt / Hinc etiam natus lapis noster ap-
pellatus / Unde dicit philosophus in libro T. honorate regem
ab igne venientem / dyademate coronatum / et ipsum
illuminate / quousque ad etatem veniet perfectam / et no-
lite ipsum comburere / nec fugetis comburendo nimio igne
/ quoniam si ipsum prouocauitis ad iracundiam / aufert
a vobis regimen suum / cuius pater sol / mater vero luna /
que portauit ventus in ventre suo / et nutrix
eius est terra / Nutritur autem suo lacte id est sperma-
te / ex quo fuit ab initio / Imbibatur ergo sepe et se-
pius / parce et paulatim suo chimo / quousque
bibat quod sibi sufficiat / Tunc autem ut dicit Haly

erit corpus ca retiendi tinctam / et erit tinctura
ca faciendi apperire coloꝛem et color erit ca dem
onstrandi tincturam / in qua e lumine et vita nāe
vnde h est via valde breuis / suma pfecti operis / et ꝯ
summato totius magisterii / ꝙ hunc amice sing
ulariter dilce / per ea que dcā sunt / facile potes
intelligere vba obscura pphorum / et cognosces oēs
in eo quescere / qꝛ nullu est magisterium / ni illud
qd dixi / Iam enim habes corpis solucoꝛ et
primus ad primam māam reductom / Deinde hec
ipius in terram ꝯūsionem / postea terre nigre
dealbacoem / et in aerem leuigacoem / qꝛ tunc distil
lando humidit³z que in eo inueniūt / fit aereum
qd ascendit / et terra remanz calcinata / et tunc
est ignee nature / Et habet ꝯuersioem aie cum
corpe / Et eciam mixtioem aie corpis et sps sil
et ꝯūsionem corporum ad vnitatem / et accipt augm
mentatom tantam / cuiꝰ vtilitas maioꝛ e / qꝫ possit
percipe aliqua racone / Explicit thesaurus phie etc.

Moribus et docto si quicquam credis amico
Vive tibi quantumque potes prelustria vita
Vive tibi et longe nomina magna fuge
Saevum prelustri fulmen ab arce venit

Ovidius

Ignem pterea tribus fiueus [illegible]
Mercurium cū mercurio t̄ suffi[illegible] hec.

Centenarius

Fili doctrinam sanam tibi porrigo binam
Summi thesaurum / tene mente deum / foris aurum
Hanc amplexare tibi ne ducetur amare
Vincla dissolue sapientum dicta revolue
Primitus alkimiam discas / disces quam per illa
Quos vis auctores / capies quam res et honores
Hec fallit stultos ars per problemata multos
Que soluunt mentes virtute dei sapientes
Hec ars optatur a pluribus / hijs quoque datur
Quos deus acceptat / dum ei munere ceptrat
Hec ars est cara brevis atque levis quam rara
Et complementum tibi dant unus quam centum
Ars una possit rem / qua quivis bene noscit
Hanc aptant plura re / res est hec tamen una
Illi nec similis / est / est precio quam vilis
Nec contempneda / nam perficit illa stupenda
Hanc tu separare debes et in igne domare
Sic quod conscendat et rursus ad infima tendat
Dissipa rem captam pulvis hac per rem sat apta
Venit extractum sic massa conterere factam
Ipsa re lenis quam fit vasis in amenis
Que dum calcatur tum adeptis adamatur
Sed dum separatur hec res et in igne moratur
Hanc tegit umbra sua rerum substantia quinta
Omnia que tangit si fundit omnia fundit
Et cum sit fixum non suscipit hec nisi fixum
Hec res aptatur si se citata rigatur
Hec res citratur si cum rebus sociatur
Hec res exarcu dum fit pulvis sub tactu
Simplex / corrosus / subtilis / erit preciosus

Ignis si spernit rt· ad sublimia vergit
Intrans tunc egra na corpa reddit alegra
33 Regnare pressos fac· atque recumbe fessos
Huic arti forma mundi e certissima norma
Nec attempte· naturam in comitetur
36 Que no festine sed tpis ordine fine
Lympham limonem (aerem) terram iungit et ignem
Mixtura singuli res cuncta supplicit illi
39 Que iubet intrare mixtam qua variare
Debet fermentum p consimile specierum
Consingit nullo unque sine semine fructus
42 Nec fit maturus quisque sine semine fructus
Unica nascentum sba fertur / et omnium
Gignitur ex reliquo / corpore si sit in illo
45 In quo dum moritur semen fructum dare fertur
Sic cibus in stomacho fermentum suscipit intro
Quod purum est separat / et idem p membra coaptat
48 Semen et humanum puro de sanguine natum
Renibus extractum / intrat cellula sumptum
Femineo inmixtum cum semine fit velud omnium
51 Dat calor innatus primum de pcibus hinis
Exterius format pellem / post intima normat
Vestimus hunc pascit dor· sinus exitus assit
54 Fermentum ex rei res e sic pneumate rei
Vult ipso / sine quo / nil fermentum· ab ipso
Pneuma fermenti inclitum cum presente mixti /
57 Includit pellis utrius sua prosit ut illis
Aes pro pelle petit dum naturam sequitur vas
Ops metallino p semen quod capit intro
60 Qui celum volunt pblemmata cuncta resolvit

60.

Corpa que fingit / fixum res fixa (con)stringit
Nam durat mune / q(uo)d p(er)maet absq(ue) quiete
Si tria defendis / tunc o(mn)e volatile pendis 63
Illud siccatur / h(oc) solvitur h(oc)q(ue) domatur
Hec sunt que fingit / q(uo)d substat q(uo)d q(uo)q(ue) tingit
Ars (et) aut natura lympha rebis extrah(it)(ur) extra 66
Hec sunt secreta q(ui)bus gaudebit sine meta
Quatuor ex uno fiunt et quatuor unum
Du(m) corrumpunt(ur) simul h(ec) ars excipit unum 69
Q(uo)d b(e)n(e) purgat(ur) format(ur) ventre locatur
Huic n(atur)a datur duplex et multiplicatur
Ut sublimat(ur) obs captus / lympha solutus 72
Et sublimat(us) (pri)us ether et inde solut(us)
Quale sit r(ati)o tantu(m) (pri)us et post (con)spice t(ri)tu(m)
Quale petit mediu(m) / paries v(er)o claude sitiu(m) 75
Que res fixate sursu(m) mittu(n)t simul a se
Pulvis bullitus telon si sit b(e)n(e) tritus
Solvit(ur) / exhaustus lapidescat v(er)o q(uo)q(ue) haustus 78
Tartarea fundi queat ut p(er)s inclita mundi
Q(uo)d maet est fixum du(m) transit erit b(e)n(e) fixum
Suscitat h(oc) rursum / (con)nat h(ic) h(ic) duo cursum 81
Citrant vel stringit lymphas c(ri)sma tune sit
Non fo(r)ma ut vasa / vel forma qualia prima
Quoro unu(m) ex reliq(ui)s nascit(ur) quodammo cito 84
Tingit dulcorat fundit purgat q(ue) decorat
Sese (con)fingit sine se nu(n)q(ua)m q(ue) refingit
Surg(it) ex posat flame fomenta deposcit 87
Hinc petra divina fluit alba (et) inde citrina
Ntra nempe nu(n)a una e elata carina 89.

90 Exaltatus ego vere super omnia dego /
Non mea scripta nego fuet ea que tibi lego
Ars complementu sub brevibus hiis cape tentu

93 Est fons in hymis cui9 latet agwis in ymis
Evolat in primis / nisi clausis undique rimis
Ex prima vena ps roris surgit amena
Si bn contricte / qd gignit · est aqua vite /
Cu corpus mite purget · denique rite
Efficitur gratum proprio sudore renatum
Reddit albatum corp9 prius obtenebratum /
Gloria sit dno qui trinus regnat in uno /

100.

Visio Arislei · r e ps Turbe ·

Pythagoras vatu capud et Rex petulatum
Cui post Hinetem fama triplat locupletem
Felix athleta rex phus que propheta /
Philos que viros ad se vocat undique miros
Ars h ex tam pateat · que marcet avara
Et carmine vatu sit melior posteritatum
Certus Arisleus vir phus Nazarenus
Nobilium genitus · hermetis in arte peritus
Iste decus moru fecit agmen philoz ·
Et docet in sompnis · verbu qd no sap' omnis
Arboreum fermen eternu quisque germen
Esuriet nunquam qui degustavit eorum
Arboris ex messe poterit tibi fructus abesse
Dant epulas sacras / quibus indiges · et sata lucet /

Daniel · 8°

Ni sis expertus et pervenias bene certus
Sed te magnorum doceant exempla virorum.
Agmina gretorum de Turba philosophorum
Sic informaris quod plantans non moriaris
Vexatus cura fugiens que sunt nocitura
Omnis Rex quesivit qui totum scibile scivit
Dic quid per visum sit Arislee tibi visum
Mirum quod vidi non debeo ab arte recedi
Nam vos insipientes homines vidi maris omnes
Mundum tractantes sitos et in amne natantes
Heu male vivetes manibus que maris abutetes
Et plantavistis in panto nec bene quivistis
Nature luctum labor est vester sine fructu
Nec erit hic esse quia semina sunt sine messe
Si sapiens esset quis vestrum tamen abesset
Cresceret et soboles sterili pro sive proles
Essetis dominum tuitis ex arte marini
Sanctator veri caput et Rex postea cleri
Me cum bis quino misit regi quoque marino
Hunc informandum plantandi lege docendum
Cumque deo recti fuimus nos inde profecti
Mox rex Merttimus querit maris illico dixit
Ad quid intrastis an si cum pace venistis
Missis consultis en dicite quod michi vultis
Inquid Arisleus ridens vir iubilens
Norma magistrorum caput et Rex philosophorum [scilicet pitagoras]
Nos ad te misit bona qui tua crescere visit
Consilium elisit mala nam tua nescia risit
Jussit nos ferre tibi munera maxima terre

pytagoras
visio Arislei

Num consultu mau^tu^ no· sz occultum
Calm pagmoru metues Rex arte magor
Callidus admpit sibi qui male gstia pnxit
Vandite vos mun michi h^c^ vel no viuz vnz
Tunc sibi videt Arislens et bona spondet
Audi Rex stugm regis consilia magm
Disctz paritatem Rex gignendi qualitatem
Artem plantadi tz modu plante gnandi
Ex qua qui gmedit no esurit et mala medit
Rex ait inpnum vos regis m vrbe tribum
Est h^c^ si verum michi fertis magna reru
Moribus hinc satyre tua nescia te volo scie — ego arisl
Rex male repisti nec res gnusse scisti
Cum mao inpsisti tz marem gnare negisti
Iungens non veius res· quo gignis speias
Rex maris incestu cupiens cpesse gestum
Natue venis ait· astene cognia veris·
Que mala sut scisti qs gignedi modi iste
Est· que tu facis dixi rex edoceaus
Gemina p cucta gaudz mae femina iucta
Aptes naturas· sic mltiplicas creatas
Gaudet natua tu fuan· sua iura
Et plang^t^ pur· tz succubiut creatue
Contrario iure misedo modos genitue
Fuit gsultus rex isto dogmate fultus
Copoitum napte dic quo nutitur apte — napta c olim bindum nale
Informas regem dixi mo suscipe legem
Dic m tis natum pueris cuct pparatu
Rege suo mite m nato dante thabrite

Tuis quesiui consortem quia bis senis
Est ubi dic socia soror eius dea que beya
Post hunc quia maris que virgo candida fulgens
Rex maris admirans ait hunc et corpore gnarus
Quo non satis magnus es · cum nomen eius bis misses
Tunc mea dignatio donavit dicere christo
Ars me natalis docuit mos et genitalis
Stirpe maris que genera (i. de semine) pressit femina verum — i. species que tendat que multiplicatur
Que maris emendat speciem generosa que tendat — individuorum
Est via non alia qua fit res (immortalis) anathasia — que per tota quia species vero corruptibilium equantur deo in perpetuum.
An non rex inquit fratrem mea filia linquit
Quid vis hunc (filio) vel eam (filia) si non facis sed pharisea — i. divisa
(ego arisleus) Coniugium teneam sua misceo numerum — i. fictum ut mediatum
Non aliter verum sed rem facis inde chimeram
Iunge deo (apostolum) dicam (i. dicere) quis que saluet (i. filia) usiam — usiosis causia / ypostasis subsistentia / prosopon persona
Rex maris et deus ait · uxor fiet alumnus
Nunquam uxorem vir ducit more sororem
Est similis moris dixi (arisleus) modo iste prioris
More suo vadam quia sic iussit pater adam
Quare sorte dei plures sumus et pharisei — i. divisi
Hiis si mandatis res partes arte beatis
Felix rex fueris / fortune dote frueris
Largus et argus eris inimicis ut dineris
Tunc socii stantes michi dicunt imperantes
Quid tibi de natu urbis · iam desine fatu
Hiis dixi (arisleus) nati que nubet beya cabriti
Ergo hac sorte maris nos vincetes in amaris
Non credemus / quin coniugium faciemus
Coplauit patri / que nupsit filia fratri ·

fructus virginis ...

Ipa du fruit mox filius inde moritur
Rex maris iratus ait artibus infatuatus
...
[illegible]

Terre (c) calces vel pulveres cum aquis imbibe, et eos tantum impastrae et amalgamae, aut mollificiae, ut fiant fluxibiles sicut cera. Multa aut imbibuntur non ad illum finem ut fiant fluxibilia, sed ad alios fines cum aquis vel aliis, et hoc dicitur imbibere et non incerare.

Mundum ex parte corporum et spirituum operacio per sex fuit tempora, et abinde admittere, et sic operacio 8 regiminibus adimpletur secundum Hermetem. Primum est ad naturam ignis redacio, secundum in aquam resolucio, tercium in aere leuigacio, quartum in terram depressio. Primum fit calcinando, secundum soluendo, tercium per alembic distillando, quartum in igne lenti coagulando. Et hec 8 regimina concathenatum se habent ut ubi unum desinit, alterum incipit, et primum semper ad secundum materiam abilitat et disponit, ut calcinacio ad solucionem, solucio ad distillacionem, distillacio ad coagulacionem, coagulacio ad tincturam. Hermes cum dicit per omnes est sol etc.

Dicit Albertus: Nisi(?) in vapore transeunt cuncta naturalia per subtiliacionem, frustra fit operacio. Idem: Nisi terra corpus suum ingrediatur, quod cum alieno corpore, et si velles multociens coniungere. Idem: Nisi anima corpus suum exierit, et in celum sursum ascendat, et per plumam in corpus suum redierit, nichil proficies in hac arte.

Rupes(?) arab(?) finctu(?) fiunt(?)

Nota: In opere alchimico non solum fit alteracio in accidentibus, verum eciam transmutacio in substancia, quia ibi fit corrupcio seu resolucio in simplicia elementa resolucio, et rursum ex illis elementis compositis deveniunt noua corpora.

Terra que cum corpus liquefactum est, generacio redit(?) ad suum generans, id est magnesia, fit aerea et subtilis a suo generato, sed a spiritu vel aqua sibi liquefacta, et hoc fit per dealbacionem, tunc terra tunc utrorumque fugiens, id est anima et spiritus, in non fugiens id est in terram vertuntur, et faciunt eam spiritualem, et a sua terrestreitate mundam, aeream et subtilem, et illa terra tunc fit terra, vocatur aurum, quod sicut in corpore magnete erat occultum, et habebit maiorem virtutem fratribus suis, scilicet spiritu et anima. Spiritus est delator, virtutem anime per spiritus et corpus, et sic filius suus(?) emendacionem, preter corpus spiritus mortificatus et postea vivificando, et spiritus ille spiritus de liquefactio sua imbibenda etc.

Aurora
Albertus magnus
liber per(?) nemo(?) (?)
Hortulanus super Hermetem
lib(er) Gebri
Aurea Massa
Thesaurus philosophie
Visio Arislei

Habet se labor consequenter primum omnis est calcinacio, post cerracio, post assacio sive fixio, post solucio, post mortificacio, distillacio, post coagulacio, post sublimacio.

Igne mansueto omogenea cumulantur, etrogeneis sequestrantur, et ideo philosophi omnes attestantur se non invenisse igne humidum corporibus competentes, alium quam lenem scilicet fimi.

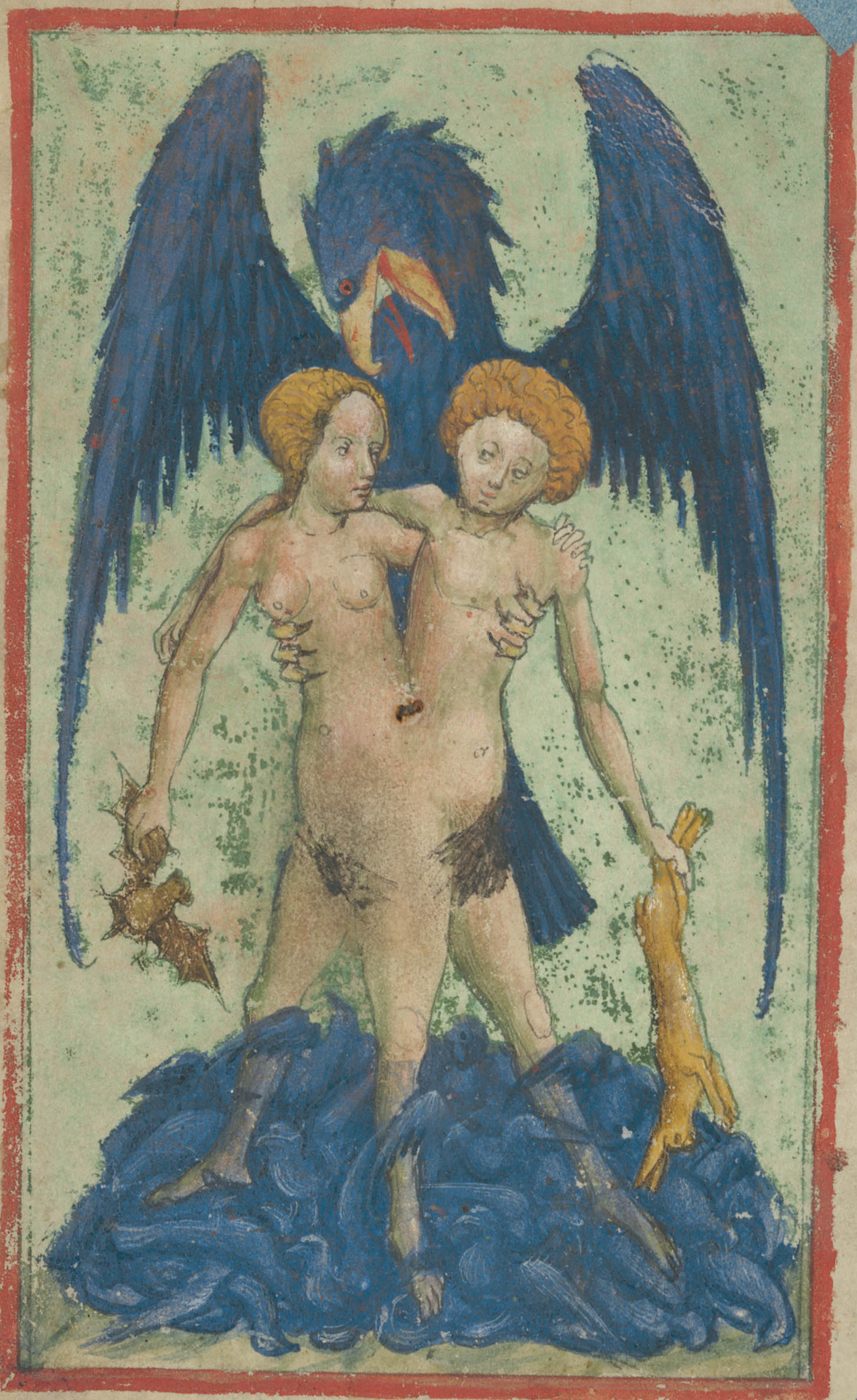
Es vivum corpus hic ydropicum, et ut Naaman Syrus leprosum, propter quod naturaliter congruit lauare regenerantis septies in Jordane, ut ab inmane passionibus et corrupcionibus emundetur.

Intrinsece carbon(?) (?) f. 4 (?)

R terre nigre ℔ i aque ℔ i
R terre dealbate ℔ ij aque vite ℔ ij
Defuncto ℔ ij

26 (?)
(?)
100 pagina

Hec est obscura sapientum vera figura

In qua profunda sunt occulta secreta / Que fallit fallaces sua per multiplicia multos

Terras & calces vel pulveres cum aquis imbibe et eos tantum impastare et amalgamare ac mollificare ut fiant fluxibiles sicut cera. Quando autem imbibuntur non ad illum finem ut fiant fluxibilia sed ad alios fines cum aquis vel aliis, et hoc debet imbibere et non incerare.

Mondum ex parte corporum et spirituum operatio per sex plures dempta, et albuit admittere, operatio & regiminis adimpletur secundum Hermetem. Primum est ad naturam ignis redactio, secundum in aquam resolutio, tertium in aere elongatio, quartum in terram depressio. Primum fit calcinando, secundum solvendo, tertium per alembic distillando, quartum in igne lenti coagulando. Et hec quattuor regimina concathenatum se habent ut ubi unum desinit aliud incipit, et primum semper ad secundum materiam abilitat et disponit, ut calcinatio ad solutionem, solutio ad distillationem, distillatio ad coagulationem et [illegible] tingit. Hermes cum dicit pater eius est sol etc.

Dicit Albertus: Nisi n. in vaporem convertatur cuncta naturalia per suam naturam, frustra fit operatio. Idem: Nisi anima corpus suum ingrediatur, quia cum alieno corpore, et si velles illaceas coniungere; Idem: Nisi anima corpus suum exierit et in celum sursum ascendat, et per pluviam in corpus suum redierit, nichil proficies in hac arte.

Alp. arab. Fineta [illegible]

Non in opere alchemico non solum fit alteratio in accidentibus, verum etiam transmutatio in substantia, quia ibi fit mixti seu elevati in simplicia elementa resolutio, et rursus compillis elementis compositis deprimuntur nova corporatio.

Terra ex cum corpus liquefactum est, generatio vertitur ad suum generans, i. magnesia fit aerea et subtilis a suo generato, i. a spiritu vel aqua sibi liquefacta, et hoc fit post dealbationem; tunc terra tunc utraque fugiens, i. anima et spiritus, in non fugiens i. in terram vertuntur et fiunt eam sibi equalem, et a sua terrestritate mundam, aeream et subtilem, et illa terra tunc fit firma, vertitur animum quod fuit in corpore magis erat occultum, et habebit maiorem virtutem sibi suis scilicet spiritum et animam. Corpus est delator utriusque anime per ? et corpus, et sic filia [illegible] emendatur purgatur corpus per mortificationem et postea vivificationem, et spiritus ille [illegible] liquatio [illegible] acc.

Habet se labor consequenter primo omnis est calcinatio, post ? post ? sublimatio post solutio, post distillatio, post coagulatio, post sublimatio.

Aurora
Albertus magnus
liber perfectionis (?) [illegible]
Hortulanus super hermetis
lib. [illegible] Gebri
Aurea massa
Thesaurus philosophie
Visio arislei

Igne mansueto omogenea cumulantur, etrogeneis sequestrantur et ideo philosophi omnes attestantur se non invenisse ignem humidum corpora [illegible] comprehendente aliud quam lenem [illegible] finem.

Es nostrum corpus habet ydropicum, ac ut Naaman Sirus leprosum, propter quod naturaliter oportet lavari per regenerationis septies in Jordane, ut ab innata passionibus et corruptionibus emundetur.

[illegible]

Item terre nigre p. i aque p. i
Item terre dealbate p. i aque vite p. ii
Defuncto p. ii

Kodak
LICENSED PRODUCT
KODAK Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2000
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Centimetres
Inches
cm
inch

sitates tollit de
ite met purga
sibus et spirita
limacon ignis / e
et demor et fa
albinn rubeum
minat Nam lu
tingente / quia a
ter h. ignis dici
rable lume in t
Et si nubes / sup
eoru intima dea
abstulimg nigre
nacion v eu spu
impuro / qu omi
vapores sz odore
ethrogenea / et
Igne me examina
quitas / et idem
Eduxisti nos in
separabis spissum
dins Terra liq
quesit et in aer
vertit / Omp h.
predit quedam
amnistrato ul m
rificato / a quib
patur / Ipe em

5

2

